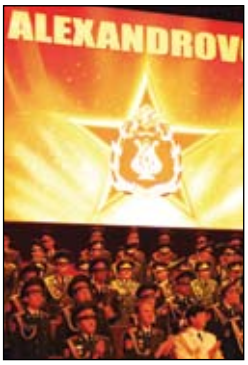
ProARME

Anul VII ● Nr. 2–3 (21–22) ● mai–decembrie 2015

Revistă trimestrială de cultură militară şi patriotică

www.proarme.ro

pag. 2

Comentariul ediției

Oare, rușii doresc război?

pag. 16

Jurnal de front

Războiul unui cântăreț de biserică

pag. 24

Cultul eroilor

Slavă eroilor români căzuți la Cotul Donului!

Ceea ce suntem contribuie mai mult la fericirea noastră decât ceea ce avem.

Arthur Schopenhauer

Comentariul ediţiei

Oare, ruşii doresc război?

de **Zalmo de Gikos**

În plin Festival „George Enescu”, în ziua de 12 septembrie a.c., într-o sâmbătă, la Sala Radio din Bucureşti s-a derulat un extrem de interesant şi, de altfel, foarte elegant concert susţinut de Ansamblul Armatei Roşii, în fond al Armatei Ruse, cunoscut cândva şi ca Ansamblul Academic „Alexandrov”, după numele fondatorului său, interfaţa cu publicul – realmente numeros – invitat acolo fiind realizată de **Natalia Mujenikova**, directoarea Centrului Rus de Ştiinţă şi Cultură, Secretar 1 al Ambasadei Rusiei la Bucureşti. Întâmplarea a făcut ca, interesându-mă în ultima vreme de „fenomenul” propagandă şi având la mine, în birou, un afiş al celuilalt mare ansamblu al Armatei Roşii, aripa Internelor, condus de generalul **Viktor Eliseev** – care urma să se producă şi acesta la Bucureşti, la Sala Palatului însă, la 22 şi 23 septembrie (eveniment consumat între timp, aşadar) –, un amic, venit într-o vizită particulară şi dând cu ochii de el, să creadă că sunt simpatizant al ruşilor, în consecinţă deschizând o discuţie inocentă pe această temă. Ce am discutat – respectivul pare un mare filorus standard – nu mai contează, cert este că a trebuit să-i spun că deşi intenţionasem să merg la spectacolul lui **Eliseev** – asta din motive ce ţinea strict de documentarea fenomenului propagandistic la sovietici şi, în speţă, la ruşi –, a trebuit să renunţ, totuşi, întrucât biletele de acces mi s-au părut prea piperate, ca preţ, pentru buzunarul meu. Ba, am socotit că ar fi chiar aiurea să scot bani din buzunar, de la mine, ca să servesc, culmea!, o porţie bună de propagandă rusească azi, acum, după ce decenii la rând, din 1945, drept răsplată că ne „eliberaseră” de tot şi de toate, ne-au turnat cu polonicul astfel de delicii, din orice perspectivă posibilă, prin orice mijloc, instrument, metodă, tactică ş.a.m.d., dar în primul rând prin cuvântul rostit, scris şi, evident, prin muzică şi film, domeniu în care ruşii, de când se ştiu, sunt mari maeştri, ca şi în acela al războiului în sine, de altfel. Nu mai reţin dacă m-am exprimat ca atare şi faţă de amicul meu, „vizitatorul” de ocazie, cert este că nu mică mi-a fost surpriza când, la scurtă vreme, m-a anunţat că, în cazul în care m-ar interesa, totuşi, să vizionez un spectacol susţinut de Corul Armatei Roşii în România, îmi poate face rost de o invitaţie – fără niciun ban, deci – la evenimentul din 12 septembrie, de la Sala Radio, care nu beneficiase

CONTINUARE LA PAGINA 8

ProARME
Revistă de cultură militară şi patriotică
ISSN 2065-9903
2065 9905
Preţ: 7 lei

În colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovişteni

Actriţa **Claudia Motea.**
Fotografie din arhiva personală.

Director fondator: Bogdan DIDESCU

Colegiul editorial: George COANDĂ, Mihai STAN, Tudor CRISTEA, Victor PETRESCU
Redacţia: Karola KIM, Marius VASILE, Rheea DELFI (redactori), Cezar PÂRLOG (redactor asociat), Puşa POPA (tehnoredactor), Octavian COVACI (grafică)

Adresa redacţiei:
Bucureşti, sector 6, strada Sibiu nr. 4, bloc OD2, sc. 1, ap. 5, cod 061541
E-mail: *pro.arme@yahoo.com*
Telefon: 0727.309.606

Se permite orice reproducere cu citarea sursei. Răspunderea juridică aparţine semnatarilor articolelor. Manuscrisele nu se înapoiază.

Actrița **Claudia Motea**:
„Încerc să mă înconjor de oameni creativi și mă dăruiesc artei dramatice prin intermediul ori cu ajutorul lor”

un interviu de **Dana-Irina Stănculea**

Claudia Motea – dramaturg, scenarist, producător, actriță de teatru și film – s-a născut la Târgu Jiu (județul Gorj) şi a absolvit Facultatea de Teatru şi Film „Hyperion” din Bucureşti. Proiectul internațional „Les Danaides” (1997–1999), în regia lui Silviu Purcărete, a fost deschizătorul drumului său artistic, dându-i posibilitatea ca, imediat după absolvirea facultății, să participe la cele mai prestigioase festivaluri de teatru din Europa, la Dublin, Amsterdam, Avignon, Glasgow, Paris, culminând cu reprezentații pe Broadway, la Lincoln Center New York. Apoi, timp de zece ani, s-a impus în Canada, ca actriţă, dar şi ca dramaturg, câştigând importante premii de gen în cadrul festivalurilor de teatru și film canadian. Debutul ei hollywoodian a fost în 2010, la „The Magic Castle”, în show-ul de varietăţi „The Big IF”. Alte participări în SUA: Hollywood Film Festival, Los Angeles Comedy Fest, Hollywood Fringe Festival, Lincoln Center Theater Festival. Reîntoarsă în țară în 2011, a avut o strânsă colaborare cu R.A.D.E.F. România Film, producând și jucând în cinematografele acestei instituții spectacolul-film de mare succes *Iubește-mă... America!*, în regia lui Al. G. Croitoru. În 2014, a primit Premiul de Excelență la Gala Celebrităților, alături de alte personalități românești, printre care Klaus Johannis, Simona Halep, Gheorghe Hagi, Leonard Doroftei, Radu Beligan ș.a. În ianuarie 2015, a primit Clacheta de Aur, premiul de excelență dăruit pentru merite remarcabile în artă la Gala Premiilor Uniunii Autorilor și Realizatorilor de Film din România, alături Dan Pița, Bobby Păunescu, Dorel Vișan ș.a. Pentru filmul *Kandy, ciocolată de lux cu gust de femeie*, în care joacă rolul principal, totodată semnând scenariul și co-producția, a fost laureata Festivalului Modern-Movie Galați 2015, primind Premiul pentru cea mai bună actriță a anului. În prezent, este Director Artistic al Teatrului U.Z.P.R. și Director de PR al Uniunii Autorilor și Realizatorilor de Film din România.

– Cititorului publicației noastre, care poate acum vă descoperă, aş dori să-i împărtăşesc bucuria de a mă afla în preajma unei talentate românce care, după ce, vreme de ani buni, a cucerit America și Europa, a revenit, în sfârşit, acasă. Aveaţi 27 de ani, doar 27 de dolari în buzunar și vă aflaţi pe Avenue 72 din New York când aţi decis să începeţi singură o viață nouă. Dezvăluiţi-ne câteva repere care v-au marcat odiseea, vă rog...

– Am plecat în căutarea iubirii, acea împlinire prin iubire la care tânjim cu toții, pentru că, în cazul meu, nu a existat de la început așa-zisul *vis american*. Însă atunci când am păşit pentru prima oară pe aeroportul „Kenedy”, din New York, am simțit un sentiment de libertate atât de profund, încât mi-a încolțit pe loc gândul că doresc să rămân acolo. Apoi, m-am îndrăgostit subit de un american și, împreună, am avut o poveste de dragoste extraordinară, una dintre cele mai frumoase trăite de mine până atunci… Acestea au fost motivele care m-au determinat să iau hotărârea de a emigra. Și, de fapt, de aici începe „odiseea” mea, căci, nefiind o bună vorbitoare de limbă engleză, am fost nevoită să muncesc, la început într-o pizzerie, unde serveam supe, apoi, un timp, ca babysiter, am avut chiar și o tentativă de a lucra ca dansatoare, într-un bar…

– Toate acestea fiind excelent reflectate în piesa autobiografică Iubește-mă… America!, *scrisă și jucată de dumneavoastră gen* one-man show, *în fond fiind vorba despre drama nu doar a artistului, ci și a intelectualului român, în general, ajuns departe de țară, când trebuie să se descurce, cumva, pentru un colț de pâine... Când ați mai avut vreme, în tot acest răstimp, ca să vă pregătiți concret pentru arta dramatică, ajungând, iată, la performanța artistului complet, în care vă găsiți astăzi?*

– Tot timpul, atunci când întâlnesc oameni, locuri sau mi se întâmplă ceva, inclusiv discuția noastră de acum, reprezintă pentru mine o lecție de viață și o supun artei de a observa, iar lucrul acesta mă inspiră. Cred că orice artist ar trebui să facă acest lucru. Oricând pot scrie ceva despre orice. Scriu și joc ceea ce știu cel mai bine despre mine și, odată

Împreună cu maestrul Al. G. Croitoru, în preambulul spectacolului de la „Calderon” (octombrie 2015). *Foto: Puşa Popa*

conştientizate acele trăiri, abia atunci mă pot exprima. De pildă, atunci când lucram în pizzeria respectivă, căutam să mă dedublez, încercând să separ „Claudia artistul” care o privea pe „Claudia omul” cum servea clienţii cu supă, cum le zâmbea şi prelua comenzile. Am muncit mult în tot acest timp, învăţând totodată şi limba engleză. Însă la un moment dat mi-am spus că musai trebuie să fac ceva prin forţe proprii în meseria de actriţă, pentru că, de fapt, niciun regizor nu te invită să faci parte din echipa lui, şi asta peste tot în lume, inclusiv în România. Aşa că mi-am creat nişte oportunităţi prin scriitură, prin a produce singură, prin proiecte independente, care mă ajută să mă exprim din punct de vedere artistic şi să devin vizibilă. După cum spunea maestrul Geo Saizescu, e important să faci lucruri indiferent dacă eşti plătit sau nu, de aceea, încerc să mă înconjor de oameni creativi şi mă dăruiesc artei dramatice prin intermediul ori cu ajutorul lor.

– Când aţi avut o primă recunoaştere internaţională? Vreau să spun, care a fost cel mai important moment din cariera dumneavoastră din anii când vă aflaţi departe de România, atunci când poate v-aţi fi dorit să strigaţi din toată inima: „Iată, am reuşit!”

– Mă aflam în Londonul canadian, în 2007, când am ieşit pentru prima oară la rampă, în cadrul Festivalului-concurs „London Theatre Film Festival”, cu piesa *Never Another Girl Like Me* (Niciodată o altă fată ca mine), versiunea iniţială în limba engleză a spectacolului *Iubeşte-mă… America!* A fost un moment crucial în viaţa mea pentru că, dacă nu aş fi avut curajul să intru de una singură în „groapa cu lei”, probabil că viaţa mea ar fi luat o cu totul altă turnură. Am avut un trac teribil atunci, însă în clipa în care mă aflam în culise şi am simţit reflectoarele „căutându-mă”, înainte de a intra pe scenă am reînviat complet. După cele 45 de minute jucate, la final, toată sala s-a ridicat în picioare şi asta a reprezentat o victorie pentru mine. Am obţinut atunci toate premiile festivalului: *Best actress, Best Original Script, Best Production, Best Audience Award* şi o nominalizare *Brickenden Award* similară cu Premiul de Excelenţă în dramaturgia canadiană.

– În prezent, vă implicaţi în proiecte artistice şi caritabile desfăşurate peste tot în lume. Relativ recent aţi fost numită Director artistic al „Teatrului Nostru”, aflat sub egida Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România şi Fundaţiei literar-istorice „Stoika”, în care joacă actori amatori, în general persoane aflate spre vârsta a treia. Cui i-a venit ideea proiectului şi ce satisfacţii vă încearcă în calitate de... trainer al acestei trupe?

– Am fost invitată de către doamna Rodica Subţirelu – scriitoare, membră a U.Z.P.R. şi redactor-şef al revistei „Cronica Timpului” (Bucureşti) – să fiu părtaşă la acest proiect, cunoscându-mă că îmi plac lucrurile care au continuitate. Apreciez mult oamenii cu care lucrez aici şi care au decis să vină cu consecvenţă, cred în potenţialul lor şi fiecare mă inspiră prin dăruirea cu care încercăm împreună să descoperim şi să creăm adevărul scenic aşa cum îl înţeleg eu, îmbogăţindu-ne pe interior. Prima reprezentaţie a acestei trupe va fi găzduit de Centrul Cultural „Jean-Louis Calderon” la 17 decembrie a.c.

În timpul spectacolului *Iubeşte-mă... America!*, desfăşurat la Centrul Cultural „Jean-Louis Calderon”, 28 octombrie 2015. *Foto: Puşa Popa*

– După succesele obţinute peste Ocean, cum v-aţi decis să reveniţi în ţară şi care vă sunt aşteptările vizavi de publicul din România?

– Da, în prezent locuiesc în România şi sunt deschisă oricăror oportunităţi artistice, având mai multe proiecte în desfăşurare atât în ţară, cât şi în afară. De pildă, recent, la sfârşitul lunii octombrie,

am fost invitată specială a Institutului Cultural Român la Zilele Festivalului Românesc găzduit de Centrul Cultural Odeon din Chișinău, apoi am plecat într-un turneu de două săptămâni la Los Angeles, unde m-am revăzut cu oameni dragi și am participat, printre altele, la un eveniment intitulat „O seară de film și poezie”, găzduit de sala Olympic Collection, care a avut în prim-plan povestea de dragoste dintre Eminescu și Veronica Micle. Cu acest prilej, românii diasporei americane au putut viziona în premieră scurtmetrajul *Kandy, ciocolată de lux cu gust de femeie*. Cu acest prilej, l-am reîntâlnit pe Dennis Dreith, Președintele Federației Americane a Industriei Muzicii de Film, el fiind de altfel compozitorul muzicii filmului *Kandy*, și datorită căruia am semnat un contract privind producția noului meu film *Spovedanii*, în regia lui Ioan Cărmăzan. Totodată, am fost copleșită de onoarea de a mi se acorda titlul de ambasadoare a turismului gorjenesc, căci la acest eveniment am prezentat un film în care am promovat în Los Angeles frumusețile plaiurilor mele natale indisolubil legate de Brâncuși, proiecție care a avut cu adevărat un impact deosebit. Mi-am continuat turneul luând parte la Festivalul de Film Românesc desfășurat la Toronto, capitala provinciei canadiene Ontario, ocazie cu care, pe 8 noiembrie, la Centrul Cultural Canadian-Japonez, am jucat piesa mea de suflet, *Iubește-mă… America!*

– Recent ați primit un premiu important...

– Într-adevăr, este vorba despre premiul „pentru cea mai bună actriță” oferit de revista „IClara” pentru rolul din scurtmetrajul *Kandy*. A fost o onoare să sărbătoresc acest minunat eveniment alături de personalități din toate domeniile de activitate, printre care s-a aflat și maestrul Ioan Cărmăzan, care a primit Premiul pentru Cel mai Prolific Regizor al anului 2015.

– Felicitări! Revenind la începuturile carierei dumneavoastră, dacă ar fi să o luaţi de la capăt, ce aţi încerca să evitați, eventual îmbunătăți din punct de vedere profesional? Dar în plan personal?

– Aș învăța limba engleză din copilărie, pentru că pentru mine lucrul acesta a reprezentat cu adevărat un impediment în plan profesional. Apoi aș avea mai multă grijă să îmi fac o familie. Pentru că am trecut prin experiența căsătoriei și nu am dorit să rămân într-o relație în care nu eram fericită, cred că aș fi mult mai prudentă și, poate, ceva mai atentă cu oamenii din jurul meu, căci eu mă dăruiesc oricui are nevoie de ajutor…

– Care credeţi că este cea mai mare a realizare a unui om într-o viaţă?

– Hm…, cel mai important lucru în viață este de a ajunge la un maximum de calitate umană, să fii om în primul rând, indiferent de prestigiul pe care l-ai obținut între timp. Mă fericesc că am puterea, chiar dacă greșesc, de a-mi asuma cu sinceritate responsabilitatea asupra lucrurilor pe care le fac sau asupra sentimentelor pe care le exprim deopotrivă prin actul artistic ori în plan personal.

– Vă consideraţi o patrioată? Credeţi în această valoare?

– Cred în tradiția românească, și asta cu atât mai mult cu cât descopăr tot timpul resursele nebănuite ale acesteia. Sunt mândră că sunt româncă, iubesc țara asta și aș dori să fac o mulțime de lucruri pentru ea. Iar pe zi ce trece, conștientizez că este cu adevărat important să promovez, oriunde merg în lumea largă, arta românească, în general.

– Cum ați regăsit România după zece ani de absență? Și care credeţi că va fi viitorul ei, dincolo de marasmul economic şi social în care se zbate azi?

Premiul pentru *Cea mai bună actriță* acordat de IClara Media Awards 2015. *Foto: arhiva personală.*

– Am revenit în etape în țară și, de fiecare dată, vedeam Bucureștiul crescând, evoluând, sălile de teatru arhipline, iar reprezentațiile jucându-se cu casa închisă… Apoi, multitudinea de mall-uri, care încă se mai construiesc și sunt pline de vizitatori, arată că există un progres, românii sunt ospitalieri, veseli și frumoși, fiind tot mai preocupați de felul în care se îmbracă, se poartă, experimentând tot timpul. Astăzi, dacă ai bani, îți permiți orice în România. Cred că suntem pe drumul cel bun. De aceea am și decis să mă reîntorc acasă și să-mi fac meseria în limba învățată de la mama...

– Vă rog, pentru final, să transmiteţi un mesaj tinerilor şi mai puţin tinerilor noştri cititori.

– Cititorii dumneavoastră să fie sănătoși în primul rând, să vină la teatru și să respecte arta românească, încercând să se autodepășească în permanență. Pentru că asta înseamnă să creștem și să ne îmbogățim împreună, devenind mai buni, mai înțelepți, mai frumoși.

Vatra istorică a românilor – un râvnit „sandviş geopolitic” la o periferie de limes

de prof. dr. **George Coandă**,
membru al Academiei
Americano-Române de
Arte şi Ştiinţe din SUA

De mai bine de două milenii de la construcţia primului stat geto-dac centralizat sub autoritatea temerară a lui **Burebista** şi până astăzi, Vatra istorică a românilor a fost / este – metaforic vorbind, realitatea, însă, developându-l ca atare – un râvnit **„sandviş geopolitic”**.

Dacă până pe la 1300 şi ceva acest spaţiu/Vatră s-a aflat sub presiunea unor mari puteri ale Antichităţii şi începutului de Ev Mediu – persană, macedoneană, romană, aceasta incluzându-l în urma războaielor decebalo-traianice în limita de nord-est a **limesului** european, apoi germanică, cu vârful său de lance, regalitatea maghiară –, după aceia a fost disputat, constituindu-se într-un răvăşit „spaţiu tampon”, de aici şi imaginea de **„sandviş geopolitic”**, de alte imperialităţi mult mai viforoase şi cu apetituri asasine. Căci, odată cu invazia turcilor otomani până la Dunărea Mijlocie şi de Jos, Sfântul Imperiu Roman de Naţiune Germană – având îndreptate spre estul şi sud-estul european două capete de berbec, Regatul Maghiar şi Imperiul Habsburgic/Imperiul Austro-Ungar (după proclamarea „dualismului” la 1867) –, dorindu-se moştenitorul Cetăţii Eterne, bătându-se pentru refacerea **limesului** în Carpaţi, la Nistru şi Marea Neagră, şi imperiul moscovit, în ascensiune şi expansiune obstinată, începând cu desăvârşirea unificării statului rus sub **Vasili III** (1505–1533) năzuind, la rându-i, să devină „a Treia Romă”, îşi vor arunca armatele pe frontul antiotoman, uneori Moscova/Sank-Petersburg, Viena şi Berlinul dându-şi lovituri reciproce de tun, confruntările desfăşurându-se deseori în **spaţiul „sandviş geopolitic”** românesc. Iar părţi ale acestui spaţiu vor fi fost „înghiţite” o vreme – pe durata unor secole sau decenii – în lăuntrul frontierelor acestor mamuţi imperiali. Aşa a fost cazul Transilvaniei, Dobrogei, Olteniei şi Moldovei de Nord (Bucovina) şi de Est (Basarabia), fără ca românii căzuţi în prizonieratele maghiaro-austriece, otomane, ruseşti/sovietice să-şi piardă naţionalitatea. A fost să fie un miracol de rezistenţă.

La mijloc – **„sandviş geopolitic”**, deci – de uriaşe interese/bulimii imperialiste, spaţiul românesc, înscris într-o figură geometrică de cerc, ale cărei margini sunt marcate de Carpaţi (care sunt, totodată, şi ax centripet al poporului român), Dunăre, Tisa Superioară, Nistru şi Marea Neagră, a fost înzestrat de Dumnezeu şi de natură cu însemnate resurse geologice, câte nu au la un loc toate ţările occidentului european – şi o spun în sigură cunoştinţă de cauză şi ca istoric, şi ca geograf –, agricole şi hidrologice, dar şi cu o poziţie geostrategică cu dublă valenţă geopolitică, de **placă turnantă** şi de **punte** între Orient şi Occident, pe celebrul „drum al mătăsii”, şi între Nordul şi Sudul Europei pe zona central-sudică a Istmului ponto-baltic/„drumul de la varegi la greci”. Chiar dacă această poziţionare i-a fost şi îi este şi acum o Golgotă a Istoriei.

Astăzi, inclusă în federaţia sui-generis numită Uniunea Europeană din presante raţiuni geostrategice anti-Kremlin, şi nu că Bruxellesul şi Strasbourgul ar fi murit din prea multă dragoste faţă de Bucureşti, şi cu o parte din suveranitate cedată Uniunii – cu o alianţă strategică parafată cu Washington-ul, fiind pusă sub comandă NATO, care are aceiaşi ţintă şi nu, în mod special, terorismul islamic –, România este, cu atât mai mult, în starea de **„sandviş geopolitic”**. Pericolul fiind acela de fi mai lesne de îngurgitat. De ce?

Să remarc că imperiile erei moderne au putinţa – „efectul teniei” – recurenţei sub alte forme politice („aceeaşi Mărie sub altă pălărie”) după momente de recul mai îndelungate sau mai scurte în timp. Şi când şi-au redobândit forţa de a se impune (economic şi militar) declanşează atacul. Mai întâi asupra **statelor problemă** şi fără posibilitatea de a reacţiona şi a rezista. (A se vedea Iugosavia şi Cehoslovacia).

Uniunea Europeană – înfiinţată conivenţial de Paris şi Bonn, imediat după al Doilea Război Mondial – nu este altceva decât o abilă şi ocultă refacere a **limesului**, a uriaşului spaţiu geopolitic/geoeconomic romanic, recroit, în urma fărâmiţării Imperiului Roman, mai întâi de **Carol cel Mare/Charlemagne** (Imperiul carolingian: 768–843), apoi de **Otto I cel Mare** şi de

urmaşi (Sfântul Imperiu Roman de Naţiune Germană: 962–1806), şi, la începutul secolului XIX, de **Napoleon Bonaparte** („Primul imperiu": 1804–1815), ultimul, de altminteri, voindu-se a fi arhitectul, cu ghiuleaua şi spada, al unei Uniunii Europene avant-la-lettre.

Iar Germania, reunificată în 1989, după ce „zidul Berlinului" fusese dărâmat, cu mâinile de ajutor date/strânse peste el de **George Bush senior** şi **Mihail Gorbaciov**, şi-a refăcut **lebensramul** economic în Europa din postura de locomotivă a unui tren de *grande vitesse*. Şi de aici iritările Londrei şi Parisului, Regatul Unit – acesta resimţind nostalgia fostului imperiu mondial care a fost – fiind pasibil de o „secesiune" faţă de Uniunea Europeană. Berlinul a simţit slăbiciunea construcţiei europene şi momentul critic prin care trece, şi, în consecinţă, a realizat că este momentul său, al revanşei pentru înfrângerile din secolul XX, că poate stabili el regula jocului sub teutonica deviză *Deutschland über alles!*.

Astfel că, la această oră, România, aruncată premeditat la condiţia de colonie, condiţie efect a intereselor unor mari moguli euroatlantici/politocratori – clasa politică băştinaşă mancurtizată, o adevărată „coloană a V-a", fiind o criminală trădătoare a propriei patrii, acţiune letală pentru care ar trebui băgată la ocnă pe viaţă – se află din nou în starea de **„sandviş geopolitic"**, dar într-o ipostază bizar de inedită. A ieşit din „lagărul comunist" – după ce un sfert de secol, indiferent de regimul politic din acea perioadă, şi-a afirmat independenţa şi suveranitatea naţională – şi a intrat cu ardoare, poporul român neştiind ce-l aşteaptă, manevrat cu insidiozitate, într-un alt lagăr globalist, al Noii Ordini Mondiale. România a fost adusă, astfel, în sapă de lemn de „lumea liberă", democrată doar pentru sine, rătăcind disperată prin deşert după o „fata morgana".

Ciocnirea de interese pe spaţiul geopolitic românesc este deja vizibilă, şi fără menajamente, între poftele/pretenţiile germanice (Berlin/Viena), cu adjuvantul revizionist maghiar, Washington-ul supervizând atent, şi nu în dezavantaj propriu, ceea ce se petrece în acest spaţiu, şi poftele/pretenţiile noului imperiu rusesc vizând economia românească, gurile Dunării şi stoparea extinderii **limesului** Uniunii Europene/NATO dincolo de Prut până la Don, Marea de Azov şi Caucazul gruzin. Este o ciocnire cu posibila acutizare, mai ales că Moscova putiniană, percepând că extinderea NATO şi a Uniunii Europene îi poate aduce catastrofale prejudicii, a eliberat din lesă „câinii războiului".

Pe de o parte Statele Unite, aşa cum vede lucrurile ilustrul filosof american **Noam Chomsky** într-un interviu acordat televiziunii Euronews, sunt **„principalul stat terorist, iar Europa li se supune"** (şi România deci – *n.n.*) şi militează de a rămâne superputerea hegemonică a planetei pe termen lung, iar pe de altă parte, după cum a acuzat în Bundestag **Sarah Wagenknecht**, criticând dur politica cancelarului **Angela Merkel**, invocând o **„listă a intereselor specifice"** ale Washington-ului, stabilită de cunoscutul *think-tank* Stratfor, Germania şi Rusia ***„împreună vor fi singura putere capabilă să ameninţe Statele Unite",*** ceea ce va duce la un nou Război Rece. Şi a cerut imperativ cancelarului: ***„Dacă doriţi o Europă unită, încetaţi să mai umiliţi ţări şi să le impuneţi programe care distrug viitorul generaţiilor viitoare!"***. Este, de fapt, ceea ce i se întâmplă şi României.

Şi pentru prima oară în istoria ei, România este invazionată, la propriu, de „rasa galbenă" – apropo de predicţiile de odinioară ale vulgului, aşa-zis biblice, părând pe atunci o fantazare – China, o **putere majoră** a lumii de astăzi, cum a caracterizat-o preşedintele de la Beijing, **Xi Jingping**, la o întâlnire cu **Henri Kissinger**, făcându-şi loc, cu răbdare confucianistă, pe piaţa ţării spătarului **Nicolae Milescu**.

Dar nici Ankara nu şi-a uitat – încercând-o regretele după ceea ce a fost cândva **Dar-ul Islam** – fostul „chelar" al imperiului otomanic, care a fost să fie vreo trei veacuri şi mai bine, spaţiul românesc, şi economic se instalează aici (industrial mai cu seamă), disputându-şi profitabilităţile.

„Sandviş geopolitic" râvnit de atâţia briganzi ai lumii contemporane, România este un **stat natural**, evoluat în **Vatra sa ancestrală**, şi nu unul apărut pe harta Europei – cum sunt vreo câteva – cu îngăduinţa/interesul unor mari puteri, dintr-un moment sau altul, este, deci, un stat cu rădăcini temeinice, făurit de români, şi mai înainte, de strămoşii lor geto-daci, şi care s-au bătut să şi-l păstreze în continuitate. Din păcate, românii au şi grave metehne – ceea ce nu-i face mai puţin frecventabili – pe care le-au inflamat până la trădarea, pe treizeci de arginţi, unii dintre ei, nu o dată, dând foc propriei lor case – România. Sunt politicienii abrutizaţi de bestiala sete de înavuţire. Şi, de un sfert de secol acest pământ binecuvântat este vândut la taraba telalilor canibalizaţi economico-financiari şi politici ai planetei Pământ.

Şi după cum evoluează lucrurile se prefigurează, conform unor surse pe care le-am consultat, pericolul ca, într-o primă etapă, să aibă loc o cehoslovacizare a României – desprinderea, dacă nu în întregime: a Transilvaniei, aşa cum „bate toba" prin diverse cancelarii Budapesta, măcar a aşa-zisului „ţinut secuiesc" – şi, într-o a doua etapă, iugoslavizarea, adică distrugerea

definitivă a **statului naţional unitar român**. Termenul preconizat pentru această asasinare a României ar fi – dar sper să nu se întâmple, Dumnezeu luminând minţile conducătorilor de la palatele Parlamentului, Preşedinţiei şi Victoria – anul 2018, în aşa fel încât românii să nu se bucure celebrând un secol de la înfăptuirea Marii Uniri. Să fac o precizare, pentru a „desecretiza" un mister din decembrie 1989: pe fondul prăbuşirii comunismului est european s-a încercat destrămarea statală a României înaintea lugoslaviei, **Tökes Laszlo** fiind, la Timişoara, agentul provocator în mâna căruia s-a pus grenada care ar fi trebuit să producă explozia **statului unitar român**. Nu le-a ieşit conspiratorilor. A explodat doar regimul Ceauşescu. Românii au încurcat, încă o dată, iţele unei tenebroase ţesături geopolitice pe seama propriului destin naţional. Şi atunci planificatorii oculţi au amânat asasinatul pe altă dată. Sunt pe cale acum să-l „pună în operă".

Aici, la marginea estică a **limesului** Imperiului Roman, metamorfozat în Uniunea Europeană, România, totuşi, există, fiind, încă, un **„sandviş geopolitic"** între mari primejdii imperialiste. Există, dar până când? Iată o întrebare care stârneşte frisoane. Şi ar trebui să le declanşeze românilor şi o stare permanentă de veghe.

Târgovişte, iunie 2015

URMARE DE LA PAGINA 2

de nicio reclamă în media şi, deci, despre care nu auzisem, concertul în cauză urmând să aibă loc gratuit, exclusiv pe bază de invitaţii nominale, „nominalizatul" însă putându-şi aduce un însoţitor. Bineînţeles că n-am aşteptat să mă roage a doua oară şi nu am regretat absolut nicio clipă, adică, vreau să spun, ruşii nu avea să mă dezamăgească din niciun punct de vedere: nici ca artişti şi, cu atât mai mult, ca propagandişti, în fond ca soldaţi credincioşi ai patriei lor. A fost o lecţie care m-a usturat teribil, însă... Ca unul care urmăresc de aproape două decenii dezintegrarea armatei române începând exact cu muzica militară, cu Ansamblul „Doina" al Armatei mai precis – nu întâmplător pus la punct în urmă cu ani şi ani exact după „modelul" sovietic – şi, ca un paradox, cu arma din care s-a nimerit să fac parte, care anume nici că mai contează..., vreau să spun că dând cu ochii de Corul Armatei Roşii la noi, în plin Bucureşti, acum, am resimţit efectul aidoma unui boxer care încasează un upercut în plină figură. N-o să pierd vremea acum să despic firul în patru referitor la cauzele care au adus forţa armată română şi capacitatea de apărare a ţării, în genere, în halul de plâns de la ora de faţă, la faptul că muzica noastră militară de azi abia dacă mai are un modest rol decorativ, trompeţii români mai regăsindu-se când şi când – şi în rânduri tot mai subţiri – la câte-o defilare simandicoasă de 1 Decembrie, să zicem, dar, în genere, la câte o zi festivă, cu un program adecvat vulgului consumator de nimicuri poleite, însă, necum destinat din „fabricaţie" întăririi moralului, a spiritului combativ şi a coeziunii de castă a militarului român... Cât despre vreun rol la capitolul propagandă, întru susţinerea unei cauze nobile cu finalitate în planul asigurării securităţii naţionale, nici nu se pune problema... Mă voi referi, deci, la ruşi, adică strict la ceea ce am văzut cu ochii mei şi am înţeles cu mintea mea, atâta câtă e. Căci, altminteri, la muntele de orgoliu şi de ambâţ care zace în unii diriguitori ai neamului românesc şi, mai ales, ai armiei care cică-l slujeşte, risc să fiu acuzat că dau lecţii acolo unde nu am nicio competenţă şi că îmi permit să arăt cu degetul taman când, în mod normal, ar trebui să mă fac că plouă..., cum sună instrucţiunile de la Înalta Poartă.

Prin urmare – spectacolul Armatei Roşii, adică... al celei ruseşti de ieri, de azi şi din toate timpurile. Care armată nu întâmplător a venit cu cele două coloane majore ale sale la Bucureşti în septembrie 2015, amintindu-ne că exact acum 70 de ani făceam parte dintr-o cu totul altă chestie şi anume... Coaliţia Antihitleristă. Care coaliţie, mă rog, pentru ce anume luptase dacă nu pentru dreptate? Şi că tocmai fiindcă luptase pentru dreptate învinsese? Şi că în ansamblul armelor care combătuseră atunci se aflase, cu rolul ei bine determinat, şi „arma care cântă", cum însuşi **Churchill** numise ansamblul fondat la 1928 de către dirijorul **A.V. Alexandrov**? Din discursul de prezentare al **Nataliei Mujenikova** am înţeles clar că Rusia va onora veşnic generaţia învingătorilor din al Doilea Război Mondial, citând o replică din filmul *Ofiţerii* (1971), al lui **Vladimir Rogov**: „Este o profesie să-ţi aperi patria cu arma şi cu condeiul în mână, la câmp sau la şcoală". Şi ruşii au venit cu respectivele coruri, la Bucureşti, deocamdată, să ne arate că ei cunosc şi aplică acest mare adevăr, în vreme ce alde noi cântăm mai degrabă manele şi ne este jenă să mergem în uniforma militară pe stradă, regulamentele militare recomandând ca ea să se poarte mai degrabă „în secret", adică exclusiv la cazarmă, eventual în tot mai rarisimele poligoane de instrucţie şi la aplicaţii.

Până una-alta, ruşii au dat la Bucureşti un spectacol total, adică nu s-au rezumat doar să sufle frumos şi tare în tromboane, eventual să-şi etaleze uniformele militare (în treacăt fie spus, au prezentat cam toate categoriile de forţe de la ei, adică şi Marina, şi Aviaţia, şi Trupele Terestre – la acest capitol al uniformelor, nu ca la noi, toţi o apă şi-un pământ...), adică, în vreme ce-n prim plan se produceau tenorii, acompaniaţi de orchestră şi, desigur, susţinuţi de corul bărbătesc, din planul îndepărtat, pe un monitor uriaş, deasupra, rulau scene decupate din filmul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, luate la vremea lor de operatorii de

front ai Armatei Roşii şi de fotografii de război. Şi, spre marea mea uimire şi, totodată, admiraţie pentru completul efect la ţintă, nu a fost omisă nici măcar poezia, în acest sens apărând pe ecran, în româneşte, strofele poemului *Oare ruşii doresc război?*, de **Evgheni Evtuşenko**, versuri aparent simple, la obiect şi mai mult decât sugestive, un avertisment în fond, topite într-un montaj demn de cel mai mare regizor în materie, pe muzica lui **Eduard Kolmanovski**, şi din care am putut reţine la repezeală, graţie aparatului foto, câte ceva: *Oare ruşii doresc război?/ Întrebaţi liniştea/ Deasupra largului lanurilor şi arăturilor,/ Întrebaţi mestecenii şi plopii./ [...] Întrebaţi-i pe cei care au luptat,/ Pe cei care la râul Elba v-au îmbrăţişat, – Acestei memorii noi îi suntem fideli, –/ Oare ruşii doresc,/ Oare ruşii doresc,/ Oare ruşii doresc război?// Va înţelege şi docherul, şi pescarul,/ Va înţelege muncitorul şi ţăranul,/ Va înţelege poporul din orice ţară –/ Oare ruşii doresc,/ Oare ruşii doresc,/ Oare ruşii doresc război?// Da, noi ştim cum să luptăm,/ Dar nu dorim ca din nou/ Soldaţii să cadă în luptă/ Peste al lor pământ amar./ Întrebaţi-le pe mame,/ Întrebaţi-o pe a mea soţie/ Şi atunci o să puteţi înţelege –/ Oare ruşii doresc,/ Oare ruşii doresc,/ Oare ruşii doresc război?* Un astfel de mesaj, dublat de altele de acelaşi calibru a fost transmis în prima parte a concertului, când s-au mai interpretat, fie de orchestră şi cor, dar mai ales de câţiva valoroşi artişti emeriţi ai Rusiei şi artişti ai poporului, cântec precum *Mă întorceam de la Berlin* (de **I. Dunaevski**, text de **L. Oşanin**), *Războiul sfânt* (**A. Alexandrov**, **V. Lebedev-Kumaci**), nu în ultimul rând *Ziua Victoriei* (**D. Tuhmanov**, **V. Haritonov**). De prisos să mai insist asupra amănuntului că non-stop, cât timp au fost interpretate aceste cântece, peste zece, pe parcursul a circa 50–60 de minute, pe ecranul-gigant au rulat imagini cu tehnica militară rusească, de la cea istorică, de acum, până la cea atomică, de ultimă generaţie, peste tot însă cu soldatul sovietic (rus) în prim-plan: artilerist, tanchist, aviator, infanterist marinar etc., surprins în întreaga gamă de ipostaze, când războinic şi plin de avânt, când melancolic, luându-şi adio de la mamă, iubită, copii, locuri natale etc., mai puţin jefuind şi violând, cum a rămas în percepţia colectivă românească. O dată misiunea acesta îndeplinită, abia în a doua parte a concertului, în alte câteva zeci de minute, a fost abordată tactica general-valabilă din 1990 încoace la muzicile noastre militare, adică s-a trecut la un program mai destins, cu romanţe vechi şi dulcegării, cum ziceam, pe placul vulgului ahtiat de petreceri facile, viaţă uşoară, chef şi distracţie, deşi nici aici nu a fost neglijat aspectul elevat al problemei, în acest sens interpretându-se, de pildă, un *Cântec al cazacilor de pe Don*, un *Cântec popular rusesc*, *Valurile Amurului*, renumitele *Ocii ciornîie*, *Katiuşa*, *Kalinka* etc., şi nu în ultimul rând, anunţat ca un fel de surpriză încă de la începutul concertului, cântecul românesc *O cunună*, în interpretarea solistului **Vladislav Golikov**, cu un text destul de proletar însă deloc antipatic. Nu mai spun că sala era plină cu ruşi – la un moment dat, chiar am avut inconfortabila senzaţie că mă aflu în mijlocul unei veritabile agenturi –, ataşaţi militari (în uniformă ori civili), membri ai organizaţiilor paramilitare (Garda cazacilor de pe Don, de pildă), femei frumoase şi tinere, oameni de cultură români (singuri ori însoţiţi), mulţi dintre ei notorii proruşi ori, pur şi simplu, o parte dintre ei doar interesaţi ca fapt divers de „enigma” rusească, la fel ca şi mine, să admitem, deşi e clar că majoritatea primiseră invitaţia direct de la Ambasadă, nu ca subsemnatul, la a doua mână, cum ziceam şi mai sus, graţie unui amic amabil care, având un loc în plus, în absenţa prietenei sale din localitate şi crezând că aş fi mai puţin român decât alţii, s-a gândit că-mi face o surpriză plăcută. Evident că la final i-am mulţumit acestui amic, din toată inima, pentru facilitarea accesului la spectacolul de mare clasă oferit de Corul Armatei Roşii, totodată i-am mulţumit şi Rusiei care, deşi nu prea mai avem relaţii de „pretenie” cu ea ca pe vremuri, continuă încă să ne ofere lecţii memorabile, şi a făcut-o fără ostentaţie de astă dată, dar cu fermitatea şi clasa cunoscute dintotdeauna. Probabil că trupa generalului **Eliseev**, mai variată şi, deci, mai interesantă, a punctat şi mai decisiv, dar în acelaşi scop... Că au făcut-o ca de atâtea ori în ultima vreme, mai concret tratându-ne ca pe un frate mai mic şi tembel care, oricât l-ai pisa la cap, nu învaţă mare lucru, fiind mai preocupat să tragă cu coada ochiului la anglo-americani – poate mai pică vreo gioarsă de avion ori, de ce nu, chiar o corvetă mai puţin ruginită, şi acestea la a nu ştiu câta mână –,

La arme! Colaj de Octavian Covaci

este cu totul altceva... Cert rămâne amănuntul că am plecat de acolo, adică de la concert, cu un ochi râzând şi cu celălalt plângând. Pe de o parte pentru că trăisem pe gratis – îmi place să repet asta, deşi nimic pe lume nu este gratis! – un moment cu adevărat sublim eu, ca militar şi om de cultură în acelaşi timp... Pe de altă parte însă a trebuit să constat încă o dată că, într-adevăr, tonul face muzica şi muzica face... balul. În cazul în speţă – războiul. Iar noi, românii, în materie de muzicanţi militari suntem mai rău ca pe vremea fanarioţilor. Şi, mergând mai departe cu silogismele şi concluziile logice, sunt sigur când spun că, dacă e să apelăm la evidenţa proporţiilor, la o aşa muzică – nu putem avea o altfel de armată. Ce-i drept..., avem umbrelă... Umbrela NATO! Pe care unii, cei mai mulţi dintre noi, în credulitatea lor ancestrală, o confundă cu un scut antinuştiuce invulnerabil. Şi dorm liniştiţi în botinele de împrumut ale Europei, că cizmele statului român sunt găurite demult şi fără speranţe de remediere în următoarele zece cincinale. Asta într-o vreme când Rusia, „pretenara" noastră cam de la Dimitrie Cantemir încoace, se pregăteşte de război. Deşi, după câte ne... cântă, nu-l vrea. Atâta doar că, în timp ce nouă ne cântă la Bucureşti sau aiurea, ţinându-ne cu gura căscată şi numai bine că picaţi în extaz şi, totodată-n uimire, batalioanele ei de asalt realizează câte un cap de pod ici-colo, din Crimeea până-n Siria şi mai departe, peste Mediterana, într-un joc strategic ce va reconfigura lumea pentru încă un secol sau două de aici înainte, cu noi în postura repetentului – a câta oară? – la cea mai frumoasă, dar, din păcate, şi cea mai dispreţuită materie predată-n şcolile româneşti: *Istoria neamului*.

Prin urmare, oare, chiar se pregăteşte Rusia de războiul care, din câte se poate deduce urmărind mişcările de trupe, este ca şi intrat pe orbită? Sincer să fiu, atâta vreme cât noi ne pregătim oricum ca să-l pierdem, ca şi pe ultimele două, de altminteri, oricare ar fi răspunsul, îmi este egal cu zero. Singurul lucru cu adevărat important în ceea ce va urma este să nu vărsăm sânge de pomană prea mult, ca de obicei... Poate că, şi de data aceasta, va da bunul Dumnezeu (de ce nu şi Zalmoxis?), şi vom scăpa cam ca la lovitura de stat din decembrie 1989, adică doar cu puţin peste 1 000 de... martiri autentici, ceea ce ne va conferi ceva şanse mai multe pentru exerciţiul de supravieţuire de după. Zic – poate...

Interferenţe

ProARME la Istanbul

Anul trecut, aproape 200 de artiști grafici din întreaga lume s-au confruntat la Istanbul (Turcia), la cea de-a 31-a ediție a Concursului internațional de caricatură „Aydin Doğan". Astfel, în afară de țara gazdă, au mai fost reprezentate state precum Iranul, Slovenia, Cipru, China, Slovacia, Germania, Serbia, Rusia, Polonia, Kazahstan, Belgia, Franța, Croația, Azerbaidjan, India, Italia, Bulgaria, Brazilia, Ucraina, Israel, Indonezia, SUA, Canada, Tatarstan, Cuba, Austria, Belarus, Indonezia, Luxemburg, Marea Britanie, Australia, Finlanda, Slovacia, Olanda, Estonia, Bosnia Herțegovina, Kirghistan, Uzbekistan, Suedia și nu în ultimul rând România. Din țara noastră au intrat în concurs, fiecare cu câte un desen, **Cristian Topan**, **Mihai Stănescu**, **Mihai Boacă** și **Octavian Covaci**, acesta din urmă nu întâmplător graficianul ***ProARME***-lor, lucrarea propusă de Domnia Sa, publicată deja de noi pe coperta 4 a ediției trecute (nr. 1/ianuarie–aprilie 2015), fiind acceptată în concurs și reprodusă în elegantul album al competiției – *31. Aydin Doğan Uluslararasi Karikatür Yarişmasi Albümü* (31st *Aydin Doğan International Cartoon Competition Album*), Aydin Doğan Vakfi, Istanbul, Turcia, 2014, 368 de pagini, fullcolor, semicarton cretat – la pagina 241. S-au confruntat, astfel, în fosta capitală otomană, într-o veritabilă olimpiadă a caricaturii, cele mai acide peniţe

din întreaga lume, nume cunoscute în țările lor de origine, dar nu numai. Între alții, ne-au atras atenția, grație tematicii lor de inspirație inclusiv sau doar tangențial din sfera militară, **Xiang Yu Yang** (China), **Alexander Pshenyanikov** (Ucraina), **Arif Sutristanto** (Indonezia), **Borislav Stankovic** (Serbia), **Grigori Katz** (Israel), **Hasan Ceylan** (Turcia), **Jose Luis Lopez Palacios** (Cuba), **Mihai Stănescu** (România), **Mikhail M. Zlatkovski** (Rusia), **Mohammad Rafi Zeyaei** (Iran), **Mojir Mihatov** (Croația), **Nuhsal Işin** (Turcia), **Robert Rousso** (Franța), **Vladimir Kazanevsky** (Ucraina), **Yunus Erlangga** (Indonezia), **Saman Ahmadi** (Iran), în rest, cele mai multe subiecte fiind cu mesaj pacifist, mai mult sau mai puțin explicit antirăzboinic.

Să mai spunem că juriul internațional, prezidat de **Liza Donnelly** (SUA), a acordat Premiul I, în valoare de 8 000 de dolari, artistului turc **Kürşat Zaman** (n. 1974, Antalia), Premiul al II-lea (5000 de dolari) i-a revenit iranianului **Mojtaba Heidarpanah**, iar poziția a III-a (3 500 de dolari) a fost ocupată de polonezul **Krzysztof Grzondziel**. Alte 12 premii speciale, fiecare în valoare de câte 500 de dolari, au revenit unor caricaturiști din Olanda, Polonia, China, Iran (țară bine reprezentată în toate competițiile internaționale de gen), Brazilia și, desigur, Turcia. (**D.G.**)

Din „tainele” Drapelului Național al României

de gl.bg. (r), prof. univ. dr. **Florian Tucă**
și comandor **Marius Popescu-Călăraşi**

Drapelul nostru național sau steagul românesc, devenit în vorbire populară „Tricolor”, are o istorie foarte veche. Rădăcinile lui se pierd în negura timpului. Istoria sa se întrepătrunde, pe alocuri, cu existența noastră ca popor. Prin culorile sale calde, frumoase și profunde – roșu, galben și albastru –, drapelul nostru reprezintă, de fapt, realități și simboluri perene și pertinente specifice spațiului românesc, celor trăitori de veacuri în acest areal. Astfel, roșu reprezintă, simbolic vorbind, jertfele de sânge date de poporul nostru în decursul veacurilor, pentru apărarea hotarelor și a gliei, a neamului, a limbii etc.; galbenul semnifică bogăția holdelor noastre, în care strălucesc, asemenea aurului, grâul, porumbul și merele pârguite de soare; în sfârșit, albastrul reprezintă cerul senin al patriei și dorința permanentă de pace și de liniște a poporului nostru.

Interpretând cântecul și relevând ca nimeni altul, până la el, semnificațiile steagului nostru național, cu cele trei culori ale sale, românul, compozitorul și poetul de viță veche **Ciprian Porumbescu** va consemna în poezia sa intitulată „Tricolorul”: *Trei culori cunosc pe lume,/ Ce le țin ca sfânt odor,/ Sunt culoriu d-un vechi renume,/ Suveniri d-un brav popor* (strofa întâi). După aceea, cu inspirația sa caracteristică, prin cuvinte alese și cu sufletul său curat, va zice următoarele despre cele trei culori: *Roșu-i focul ce-mi străbate/ Inima plină de dor,/ Pentru sfânta libertate/ Și al Patriei onor* (strofa a doua). *Auriu ca mândrul Soare/ Fi-v-a al nostru viitor,/ Pururea-n eternă floare/ Și d-un luci netrecător* (strofa a treia). *Iar albastru e credința/ Pentru nația ce-o nutrim,/ Credincioși făr-de schimbare,/ Pân’ la moarte o să fim* (strofa a patra). Mulți istorici și literați români, care au vorbit despre steagul nostru tricolor, cu mândrie și iubire, susțin, cu argumente de netăgăduit, faptul că noi, românii, am moștenit și am păstrat cele trei culori ale drapelului nostru național ca o bogăție fără de preț încă de la geto-daci, strămoșii poporului român. În legătură cu acest fapt, în istorie, se spune că steagurile de luptă ale străluciților noștri înaintași de acum mai bine de 2000 de ani erau garnisite, în vârf sau pe laturi, cu panglici sau cu ciucuri tricolore. Se mai spune, apoi, că steagul de luptă cu care, la 1821, **Tudor Vladimirescu** a pornit ampla sa mișcare populară pentru dreptate și libertate, pentru slobozirea poporului și înlăturarea tuturor nelegiuirilor interne și externe, era prevăzut cu ciucuri de mătase ce alcătuiau o minunată îmbinare a culorilor de roșu, galben și albastru. Se mai spune, în sfârșit, că în anul 1834, când domnitorul Țării Românești, **Alexandru Dimitrie Ghica**, a obținut de la Poarta Otomană dreptul ca ambarcațiile românești – corăbile negustorești și ale oștirii, ce navigau pe fluvii, pe mări și oceane – să poarte steaguri proprii, cele destinate comerțului civil aveau culorile galben și roșu, iar cele atribuite armatei erau compuse din trei culori: roșu, galben și albastru. Luându-se în considerare acest fapt, unii istorici români apreciază în mod just că anul 1834, în care Poarta Otomană a acordat „dreptul” ca navele românești, implicit cele militare, să poarte steaguri proprii, poate fi socotit drept începutul adoptării tricolorului în spațiul de viețuire românească. Acest fapt are o clară acoperire documentară. Voievodul **Alexandru Dimitrie Ghica** a dat „un pricaz” în urma căruia mai multe unități militare aveau să primească noile drapele de luptă, pânzele acestora fiind alcătuite din cele trei culori – roșu, galben și albastru. Pe steagurile respective, în partea de la mijloc, era reprodus un vultur înaripat, a cărui culoare era aurie. În mod oficial, ca să ne exprimăm aici printr-un cuvânt clasic, tricolorul românesc avea să devină de fapt și de drept drapel național în anul 1848, în urma primului decret emis la București de către membrii guvernului revoluționar provizoriu. În acel an istoric, el avea să fluture sub cerul Patriei noastre, în toată splendoarea sa, în mâinile participanților la adunarea de la București, de pe Câmpia Filaretului, a revoluționarilor români, ca și la cea de pe Câmpia Libertății de la Blaj. În cadrul primei adunări la care ne-am referit, numeroși revoluționari pașoptiști au rostit cu glasuri puternice, ca de tunet, în aclamațiile mulțimii, aceste cuvinte pline de conținut: „Stindardul libertății azi se va consacra, unire și frăție cu toți vom proclama”. La cea de a doua adunare, în cadrul căreia sute și sute de revoluționari pașoptiști, ce veniseră la Blaj din toate provinciile românești (din Ardeal, din Banat, din Basarabia și Bucovina), care purtau în mâini steaguri tricolore, au strigat în corpore, ca la comandă, vrerea dintotdeauna a românilor trăitori în spațiul Carpato-Danubiano-Pontic: „Vrem dreptate! Vrem libertate! Noi vrem să ne unim cu Țara! Trăiască revoluția Română!”

Referindu-se la semnificația culorilor de pe steagurile ce au fost purtate la București și la Blaj, sau în alte locuri, în cadrul cărora s-au desfășurat adunări sau mitinguri ale revoluționarilor pașoptiști (Craiova, Ploiești, Iași etc.), un om de cultură din Țara Românească, al cărui nume, din păcate, n-am putut să-l identificăm, avea să spună următoarele: „Culorile eșarfelor tricolore au fost demult, strămoșii noștri le purtau pe pavilioanele și pe steagurile lor”. La rândul său,

referindu-se și el în mod direct la culorile ce alcătuiau steagurile celor ce se adunaseră pe Câmpia Libertății de la Blaj, ilustrul om de cultură și revoluționarul pașoptist **Ștefan Ludwig Roth** va face următoarea apreciere: „Flamura cea mare, tricoloră, a națiunii române ce a fluturat la Blaj, este legată indisolubil de comunitatea spirituală a românilor de pretutindeni."

În legătură cu decretul propriu-zis, emis de guvernul revoluționar, privitor la instituirea steagului nostru național, se impune să consemnăm faptul că evenimentul istoric s-a petrecut în ziua de 14 iunie 1848. Titulatura respectivului act avea următoarea formulare: „Decretul pentru Steagul Național și Deviza Română". Iată conținutul său: „Steagul național va avea trei culori: albastru, galben și roșu. Deviza română, care va fi scrisă pe steaguri, cât și pe documentele și decretele publice, se va compune din două cuvinte: *Dreptate, Frăție*. Dreptatea, această stea strălucitoare care luminează omenirea și o povățuiește în calea binelui și răului ca oamenii să fie slobozi și Frăția, acest sentiment străbun al românilor, leagă inimile pentru obștescul folos". În timpul revoluției române de la 1848–1849, apoi în anii Unirii Principatelor și ai înfăptuirii Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, tricolorul avea să devină atât de drag românilor, încât ei îl vor purta nu doar sub formă de steag, ci reprezentat în multiple alte înfățișări, ca de pildă în eșarfe, pe cocarde, ca penaj la pălărie, iar femeile și tinerele fete își împleteau cosițele cu panglici tricolore. Pe acest plan, unii istorici aveau să afirme, pe baze documentare sigure, că în Țara Românească, în Moldova și în Transilvania, unii români patrioți îndrăgeau atât de mult tricolorul românesc încât își confecționau cravatele, fularele și brâiele în cele trei culori. Potrivit opiniilor aproape unanime ale istoricilor noștri, tricolorul se va impune ca steag sau drapel național în special după alegerea lui **Alexandru Ioan Cuza** ca domn al Principatelor Române, iar apoi al României. În această privință rămân de-a dreptul pilduitoare cuvintele cu care **Cuza Vodă** s-a adresat oștirii, printr-un ordin de zi, în ziua de 1 decembrie 1863, cu prilejul înmânării drapelelor unui mare număr de unități militare. În acel ordin se spunea clar și răspicat acest limpede adevăr: „Drapelul este România, acest pământ binecuvântat al Patriei, stropit cu sângele străbunilor noștri și îmbelșugat cu sudoarea muncitorilor. El este familia, ogorul fiecăruia, casa în care s-au născut părinții, unde se vor naște copiii voștri. Drapelul este încă simbolul devotamentului, credinței, ordinei și disciplinei ce reprezintă oastea. Drapelul este totodată, trecutul, prezentul și viitorul Țării, întreaga istorie a României."

Conform izvoarelor istorice, în perioada domniei lui **Cuza Vodă**, drapelele și steagurile românești, indiferent de rolul și menirea lor, aveau tricolorul dispus pe orizontală, culoarea albastră fiind așezată în partea de sus. Apoi, după înlăturarea samavolnică a lui **Cuza** de la domnie și ocuparea tronului de către **Carol I**, sub pretextul de a se face, vezi Doamne, schimbări și în înfățișarea culorilor steagurilor și a drapelelor, acestea vor avea benzile dispuse pe verticală, așa cum sunt ele, de altfel, și în zilele noastre. Fiind încântat și mândru de culorile drapelului românesc și referindu-se la faptul că el este stindardul tuturor românilor, indiferent de locul în care trăiesc, omul de stat și de cultură **Mihai Kogălniceanu** făcea următoarea apreciere în discursul pe care l-a rostit în luna mai 1867, în cadrul Adunării Deputaților: „Drapelul tricolor, cum este astăzi, nu este drapelul Unirii Principatelor. El este drapelul național al nației române din toate ținuturile locuite de români." La rândul său, în același an, pe când avea doar șaptesprezece primăveri, viitorul luceafăr al poeziei românești, **Mihai Eminescu**, în poezia intitulată „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie", va reține: *Spună lumii large steaguri tricolore,/ Spună ce-i poporul mare, românesc,/ Când s-aprinde sacru candida-i vâltoare,/ Dulce Românie asta ți-o doresc.*

Spre bucuria și fericirea românilor și a Țării, urmașii lui **Cuza Vodă** la conducerea treburilor de stat ale României, începând cu **Carol I**, au adorat, au prețuit și au cinstit cu fapte exemplare de comportament și de vitejie drapelul nostru tricolor. În această privință, sunt demne de a fi reținute și cuvintele pe care **Carol I** le-a adresat ostașilor români înainte de începerea bătăliilor de dincolo de Dunăre, care aveau să consfințească Independența deplină a Țării. Referindu-se direct la drapelul tricolor, sub faldurile căruia aveau să lupte vitejește trupele noastre, domnitorul va spune, printre altele: „Drapelul sub care luptați este în mijlocul vostru însăși imaginea Patriei. Urmați-l dar vitejește și când laurii victoriei vor reînverzi pe munții și pe câmpiile României, Patria, cu recunoștință, va înscrie numele bravilor ei apărători pe frontispiciul edificiului independenței române."

Însuflețiți de îndemnurile suveranului și având în inimi cultul pentru Țară și pentru drapelul tricolor, în bătăliile de la Grivița, Plevna, Rahova, Vidin și Smârdan, luptătorii noștri s-au comportat vitejește, mulți dintre ei dându-și viața pentru cauza dreaptă a independenței Patriei. Un exemplu elocvent în această privință îl reprezintă comportarea eroică a căpitanului **Nicolae Valter Mărăcineanu**. Asaltând, în rând cu subordonații săi, reduta de la Grivița, la un moment dat el este grav rănit. Dar sfidând moartea, el își adună ultimele puteri, ia în mână steagul tricolor și se avântă în ultimul asalt, apoi reușește să înfigă drapelul Țării pe vârful redutei otomane. Sub faldurile străvechiului și mândrului tricolor aveau să lupte cu bărbăție, cu vitejie și cu grele jertfe de sânge militarii români și în timpul Războiului de Reîntregire Națională. Încleștările de la trecătorile Carpaților, apoi în cele de la Olt, Jiu, Cerna sau de pe malurile Dunării, dar în principal în cele de la Mărăști, Mărășești și Oituz, steagul tricolor i-a însuflețit pe luptătorii noștri, le-a înzecit puterile, le-a dat tărie de granit pentru a rezista tuturor greutăților. Un foarte mare număr de luptători de-ai noștri aveau să-și dea și sângele și viața pentru apărarea Țării, a drapelului tricolor și a reîntregirii neamului. După cum inspirat se exprimă într-o poezie de-a sa căpitanul poet **Nicolae Vulovici**, în timpul desfășurării acestui mare război mondial, el și mii și mii de ostași ca el ar fi dorit ca, în cazul în care vor cădea la datorie, să fie înfășurați „în pânza tricoloră", aspect fixat în poezia intitulată „De-o fi să mor": *De-o fi să mor,/ Tu, Doamne, dă-mi/ O moarte vitejească,/ Un glonte-n floarea din chipiu,/ În luptă mă orbească./ Și-n fața morții, neclintit,/ Să stai de piatră,/ Să văd ca un stejar... gândind,/ La părinteasca vatră.../ Schilodu-mi trup înfășurat/ În pânza tricoloră,/ Ni-l plângă trâmbițașii mei,/ Nu mamă, nu surorâ.../ Deasupra groapei bubuind,/ Din țevi pornească duhul.../ Și pân' la ceruri răzbătând,/ Să tremure văzduhul*.

Cu mândrul nostru tricolor în suflet și cu gândurile de a nu-l păta cu nimic vor lupta toți ca unul, și unul ca toți, ostașii români în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, pe frontul de Est, dar cu precădere pe cel de Vest, făcând ca prin luptele lor eroice să-și cinstească Țara și drapelul național. În urma luptelor de eliberare a marilor localități ale Patriei precum Sfântu Gheorghe, Târgu Mureș, Arad, Cluj, Oradea, Carei și Satu Mare, ei, ostașii

Țării, socoteau ca o datorie patriotică să așeze tricolorul pe cele mai înalte clădiri din acele zone. Relevând acest fapt istoric, în ziarul „Timpul", din ziua de 25 octombrie 1944, a apărut articolul intitulat „Deasupra orașelor Carei și Satu Mare fâlfâie drapelul tricolor". Așezarea de steaguri tricolore pe unele clădiri înalte din orașele eliberate de către trupele noastre fie singure, fie în cooperare cu cele sovietice, va continua și în perioadele luptelor desfășurate de ele pe teritoriile Ungariei, Cehiei, Slovaciei și Austriei. În presa timpului se consemnează de exemplu faptul că tricolorul avea să fluture falnic și biruitor ceasuri și zile în șir pe unele clădiri sau statui aflate în Debrețin, Budapesta, Gyor (Ungaria), Mcenec, Piestany, Banska Bystrica și Zvolen (Cehia și Slovacia). După ce tricolorul i-a adunat și i-a însuflețit pe românii de bine în timpul evenimentelor din Decembrie 1989, în anii care au urmat, drapelul nostru național sau tricolorul românesc s-a bucurat de o atenție cu totul deosebită din partea oficialităților statale, parlamentare și locale românești.

Din economie de spațiu grafic, ne vom referi în continuare, pe scurt, la doar două aspecte pe care noi le denumim semnificative. Primul dintre acestea este legat de faptul că în Legea nr. 96, din 20 mai 1998, data de 26 iunie a fost proclamată ca Ziua Drapelului Național al României. Ce semnificație istorică avea acea zi? Este data în care, cu 165 de ani în urmă, guvernul revoluționar provizoiu a emis primul decret referitor la steagul național. În respectiva lege, în preambulul său, se consemnează: *Art. 1* – (1) Se proclamă ziua de 26 iunie, Ziua Drapelului Național. (2) Ziua Drapelului Național va fi marcată de autoritățile politice și de cele ale statului prin organizarea unor programe și manifestări cultural-educative cu caracter evocator sau științific, consacrate istoriei Patriei, precum și prin ceremonialuri militare specifice, organizate în cadrul unităților Ministerului Apărării Naționale și ale Ministerului de Interne.

Printr-o lege specifică, aprobată de către Parlamentul Țării anterior fixării Zilei Drapelului Național, (Legea nr. 75/1994), sunt stabilite și locurile în care se arborează în permanență sau doar temporar steagul României. Potrivit prevederilor acestei legi, la art. 2, steagul Țării se arborează permanent: a) pe edificiile și în sălile autorităților și instituțiilor publice (Parlament, Consiliul de Miniștri, sediile Consiliilor Județene, Primării etc.); b) la sediile ministerelor, ale partidelor politice, ale sindicatelor, ale instituțiilor de cultură; c) la punctele de trecere a frontierei și la aeroporturile cu trafic internațional; d) pe ambarcațiunile de orice fel care navighează sub pavilionul românesc.

Steagul Țării se arborează temporar, potrivit conținutului art. 3 al legii respective, în următoarele împrejurări: a) cu prilejul Zilei Naționale a României și al altor sărători naționale în locuri publice stabilite de autoritățile locale; b) cu ocazia festivităților și ceremonialelor oficiale cu caracter local, național și internațional în locurile unde se desfășoară acestea; c) în cadrul ceremonialelor militare, conform regulamentelor militare; d) cu ocazia desfășurării competițiilor sportive pe stadioane și alte baze sportive.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 96 din 20 mai 1998, organele locale din București au decis ca o zonă centrală din capitala României să primească denumirea de „Piața Steagului". Aceasta se află în fața Cercului Militar Național. Aici s-a ridicat un catarg foarte înalt, în care flutură sub bolta cerească a Bucureștiului flamura care unește cele trei culori tradiționale ale Drapelului Național. În Ziua Drapelului se organizează an de an, pe data de 26 iunie, manifestări și solemnități cu profund conținut istoric și național patriotic, la care participă, cu o plăcere deosebită, cetățeni de toate vârstele și profesiile, evident și cei care au servit sau servesc țara sub drapelul tricolor.

Cel de-al doilea aspect se referă la faptul că, în anul 2013, de Ziua Drapelului Național, în Romînia s-a petrecut un eveniment cu o semnificație deosebită în legătură cu steagul Țării. Astfel, din inițiativa celor care lucrează la un post de televiziune important (Antena 3), pe aerodromul de la Clinceni, aflat în imediata apropiere a Capitalei României, s-a desfășurat un steag românesc de dimensiuni impresionante și de o greutate măsurată nu în kilograme, ci în tone. El a avut o lungime de 330 de metri, lățimea de 220 de metri și greutatea de 5 tone. Tricolorul respectiv, care a reprezentat un record mondial ce a fost omologat, acoperea cu siguranță nu doar unul, ci aproape două terenuri de fotbal obișnuite. Se zice că la materializarea acestui imens steag tricolor ar fi lucrat timp de două săptămâni zeci și zeci de lucrători specialiști în confecționarea de steaguri și drapele. Pentru aducerea steagului pe aerodrom s-au folosit mai multe camioane și macarale, iar pentru întinderea și ancorarea sa pe teren, s-a muncit fără răgaz mai bine de 48 de ore. Dintr-o inițiativă salutară, cu greu, cu eforturi, cu ambiții și cu mult spirit național-patriotic, s-a reușit până la urmă ca România să bată recordul mondial în privința dimensiunilor în care s-a confecționat vreodată, în statele lumii, un steag, și acest steag a fost, spre mândria noastră a românilor, steagul nostru tricolor. Luând cunoștință și noi, autorii acestui articol, de realizarea respectivului record internațional, gândurile ne-au zburat cu un veac și ceva în urmă, la cei doi mari poeți care au cântat și au evocat, în versuri nemuritoare, Tricolorul românesc. Este vorba despre **Ciprian Porumbescu** și de **Mihai Eminesu**. Primul dintre ei, în ultima strofă a poeziei sale intitulată „Tricolorul", spunea: *Pân-ce ceriu și cât pe lume,/ Vor fi aste trei culori,/ Vom ava un falnic nume,/Și un falnic viitor.* La rândul său, în poezia intitulată „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie", în primele două strofe, **Mihai Eminescu** spunea: *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,/ Țara mea de glorii, țara mea de dor,/ Brațele nervoase, arma de tărie,/ La trecutul mare, mare viitor./ Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocalul,/ Dacă fii-ți mândri aste le nutresc,/ Căci rămâne stânca, deși moare valul,/ Dulce Românie asta ți-o doresc.// Vis de răzbunare negru ca mormântul,/ Spada ta de sânge dușman fumegând,/ Și deasupra idrei fluture ca vântul,/ Vidul tău de glorii falnic triumfând,/ Spună lumii large steaguri tricolore,/ Spună ce-i poporul mare românesc,/ Când s-aprinde sacru candela-n vâltoare,/ Dulce Românie asta ți-o doresc*.

BIBLIOGRAFIE

Prof. univ. dr. general de brigadă **Florian Tucă**, *Poezii și cântece pașoptiste*, București, 1998, p. 13–14;

Dr. **Cristache Gheorghe**, dr. **Maria Dogaru**, *Simbolurile naționale ale României*, București, 2003, p. 49–90;

Mihai Eminescu, *Poezii*, București, 1961, p. 17–18;

Prof. univ. dr. general de brigadă **Florian Tucă**, prof. **Nicolae Ionescu**, prof. **Romulus Raicu**, *2000 de ani de stabilitate, creștinism și cultură în spațiul românesc, repere cronologice*, București, 2000, p. 241–242, 281, 305, 391 395, 426–430;

Idem (ediție realizată de…), *Lirica războiului de reîntregire a neamului* – Căpitan Nicolae Vulovici, poezia „De-o fi să mor", București, 1998, p. 44–45.

„Decameronul” lui Dan Gîju[1]

de **Lucian Gruia**

Dan Gîju, născut la Dideşti, judeţul Teleorman, în anul 1964, a absolvit Şcoala de Ofiţeri din Râmnicu-Vâlcea şi dreptul la Universitatea din Bucureşti. A publicat până în prezent numeroase volume de poezie, proză şi o *Istorie a presei militare*.

Femeia ca obiect de studiu, la care ne referim în continuare, nu este un eseu, aşa cum ne-am fi aşteptat după titlu, ci o colecţie de proză scurtă dedicată aventurilor amoroase, constituindu-se într-un „Decameron” autobiografic postmodernist. Putem să-l situăm, ca intenţie, fără a fi influenţat de una dintre ele, între *De ce iubim femeile*, semnat de Mircea Cărtărescu şi „tremendismul” prin care criticul Aureliu Goci denumeşte literatura cu amprentă pornografică, a douămiiştilor.

Am pomenit de eseurile *De ce iubim femeile*, pentru că în prozele sale, Dan Gîju răspunde indirect la această întrebare. După părerea autorului, în primul rând, pentru că sunt frumoase şi delicate. Dan Gîju se dovedeşte un portretist remarcabil al femeilor apetisante. Iat-o pe Irene, o femeie fatală, care apare o singură dată în viaţa unui bărbat: „Picioarele lungi, drepte, impecabile în pantofii clasici [...] în fuste de croială de asemenea clasică, simplă, dar care îi veneau atât de bine, cu părul bogat, în nuanţe de roşu, prăvălit în onduleuri ample mult peste umeri, precum coama de foc a unei leoaice, ochii negri, mari, gura foarte bine evidenţiată, cu buze cărnoase, roşii ca sângele şi mai mereu întredeschise, ca într-o interminabilă aşteptare.”

În al doilea rând, pentru inocenţa şi naturaleţea cu care se dăruiesc atunci când iubesc cu adevărat. În ceea ce priveşte sufletul, femeile se comportă între înger şi demon. Latura angelică rămâne mai puţin cercetată, predominând instinctualitatea primordială. Asupra laturii demonice, vom reveni. Sub aspect epic, sunt descrise experimente erotice, chiar iniţiatice, desprinse din lumea cazonă, binecunoscută autorului. Dincolo de poreclele haioase date personajelor: Babuinul (managerul Societăţii „Ambuscada Security” unde a lucrat actantul), Zeus (director la o unitate civilă), naratorii: Zalmo şi Gato del Piso

Foto: Eugen Mihai.
(Luminița de la capătul tunelului)

etc., amănuntele scenelor erotice le conferă acestora autenticitate. Recunoaştem, în Zalmo şi Gato del Piso, două chipuri ale autorului, amândoi fiind poeţi şi pictori. Astel, în aceste proze scurte, prin dedublarea semnalată, Dan Gîju se comportă ca „Ianus bifrons”.

Există două momente dramatice care merită remarcate: confruntarea lui Gato del Piso cu Zeus, pentru adjudecarea Irenei şi Blestemul Kareliei către acelaşi erou, după ce a rămas însărcinată.

Pe parcursul desfăşurării întâmplărilor sunt prezentate strategii de cucerire, care pendulează între ascultarea, cu înţelegere mimată, a destăinuirilor femeilor şi abordarea lor şmecherească, „tremendistă”. Prin cântarea plăcerilor erotice, autorul se apropie, pe de o parte de postmodernism, pe de alta instituie o artă a amorului, având ca ascendenţă ovidiana *Ars armandi*. Dar cel mai mult se apropie, în descendenţă postmodernistă de „Decameronul” lui Boccaccio. Comportarea diabolică a unora dintre eroine se vădeşte când Gato del Piso îşi pierde slujba la „Ambuscada Security”, în urma trădării uneia dintre amantele Babuinului, înregimentată în Brigada „Escorta VIP” a acestuia (constituită cu scopul de a întinde capcane posibililor rivali ai directorului, în domeniul erotismului).

Stilul autorului este colocvial, dezinvolt, ironic sau nostalgic (atunci când îşi prezintă personajele după trecerea timpului). Reflecţiile autorului din finalul cărţii, referitoare la extincţie, conferă gravitate existenţială. Concluzia este concentrată în motto-ul cărţii: „Tot ce contează la final este că ai iubit” (*Din sfaturile marilor înţelepţi*).

Cartea se citeşte cu interes şi plăcere graţie fanteziei autorului şi stilului său limpede. După lectură, devenim mai toleranţi cu păcatele tinereţii.

[1] Cuvânt-înainte la romanul *Femeia ca obiect de studiu*, ediția a II-a, în curs de apariție la Editura Favorit, București.

Inconştienţă, numele tău este...

...Numele tău este România! Sau Colectiv! Sau pur şi simplu... La ora când apare revista, tragediile acestei toamne vor fi cicatrizate demult, ca atare, ce să mai batem monedă pe ele? Necicatrizată în veci însă rămâne Corupţia, ca o plagă urâtă şi rea, oricând aducătoare de nenorociri dintre cele mai grave. Corupţia încuibată la vârful puterii politice, dar perceptibilă de la cea mai măruntă za a lanţului trofic valah, de la cel mai amărât slujbaş, portar ori miliţian de stradă care pare să aibă în sânge instinctul de pasăre de pradă, de mic jecmănitor al propriului semen, al propriului frate, camarad, tovarăş de ideal şi de drum, de orice... Subiectul este mult prea vast şi-l cunosc prea în amănunt – simţindu-i nu o dată şfichiuirile de bici de plumb pe propria-mi piele – ca să mă apuc acum şi aici să-l dezvolt. Atâta spun, totuşi, că mă cutremur la gândul că mâine vom intra în război la fel de bine pregătiţi cum au fost pompierii noştri să prevină şi, o dată ieşită scânteia, să facă faţă incendiului devastator de acum câteva săptămâni de la „Colectiv", stabiliment amplasat în buricul Bucureştilor, nu undeva într-un capăt de lume unde, hai să admitem, ar fi fost mai dificil de mânat bidiviii purtători de tulumbe, sacale şi alte alea... Ceea ce mi se pare cel mai grav ţine de cu totul altceva însă, un „altceva" demantelat de această nenorocită „întâmplare", căci întâmplare a fost, una chiar divină aş îndrăzni să afirm din moment ce, luând partea bună a tragediei, presupunând că ar exista şi aşa ceva, ar trebui să înţelegem că sistemul este distrus fără drept de apel, sistemul de siguranţă al ţării vreau să zic, şi când zic siguranţă am în vedere orice element care contribuie la conturarea acestuia, adică nu doar la pompieri, ci în primul rând la armată, la servicii speciale şi tot aşa... Ori, dacă o instituţie precum ISU mai funcţionează în doar trei pinioane din zece, în care funcţiile de la vârf sunt politizate, posturile de profesionist (la cele de comandă mă refer) sunt ocupate de ofiţeri făcuţi la ştanţă de miniştri precum celebrul traseist învăţat să se ducă până şi în vizită la metrese cu avangardă, ariergardă şi tot felul de alte gărzi formate din autoturisme cu girofar şi motociclete, realizaţi în ce hal ne va surprinde următorul război mondial de anvergura celor de acum un veac, respectiv şapte decenii care, dacă e să ne luăm după semnalele preliminarii, e ca şi declarat? Nu, să nu credeţi că mă gândesc la cât de slab înarmată şi dotată este armata noastră, în ciuda pozelor apărute prin ziare cu ocazia unor aplicaţii cu nume tot mai americanizate, nu... Nici să critic decidenţii care, îngroşând conturile nu ştiu cărei firme de intermediere au semnat pentru achiziţionarea unor gioarse de nave „modernizate" cu care să luăm şi noi parte, vezi Doamne, la câte un voiaj prin Mediterana ori aiurea, nu mai zic de sicriele zburătoare în curs de grabnică implementare după decenii de tras sania pe uscat. Dar am trecut mai acum câteva zile prin centru, pe la Universitate, când tocmai se pusese de o demonstraţie, şi m-am cutremurat efectiv. M-am cutremurat văzând dintr-o dată mulţimea aceea imensă de tineri frumoşi, sănătoşi, visători şi totuşi hotărâţi, unii încă cu caşul la gură, alţii în curs de dezmeticire, poate câţiva dintre ei ferm hotărâţi în visele şi idealurile lor de urmat. La fel erau tinerii şi în 1914! La fel şi în 1939! Bunicii şi străbunicii noştri. Şi s-a ales praful de visele şi de tinereţea lor în prăpădurile care au urmat. De ce? Pur şi simplu pentru că nişte corupţi precum cei vinovaţi de dezastrul de la Colectiv i-au lăsat neînarmaţi în faţa urgiei vremurilor. Care de când lumea sunt aceleaşi. Cei mari şi puternici vor să-i înghită pe cei mărunţi şi proşti. Pe cei nepregătiţi, mai exact, căci altminteri România nu este chiar o ţară măruntă şi nici alcătuită din troglodiţi. Ce va fi vom vedea, atâta doar că dacă e să ne luăm după Ecleziast, n-ar mai fi mare lucru de făcut. Şi, cu toate acestea, nu putem să aşteptăm ziua de mâine cu mâinile în sân, iar după ce cade bomba şi ne mor prietenii, copiii, fraţii, să ne ţinem de aprins lumânări şi demonstraţii. Nu! Cu totul alta e calea de urmat… Iar voi ştiţi foarte bine care este.

Piaţa Universităţii din Bucureşti, 3 noiembrie 2015, orele 20.00. Demonstaţie generată de incendiul de la „clubul Infernului" (Colectiv), din seara de 30 octombrie a.c., în urma căruia s-au înregistrat zeci de morţi şi răniţi, majoritatea lor tineri.
Foto: DanG

Zalmo de Gikos

Războiul unui cântăreţ de biserică (1)

de **Marin Predescu**

Din amintirile lui Marin Predescu (*foto medalion, 1943*), gazetar, cântăreţ bisericesc, „băiat subţire”, de Bucureşti, între altele şi militar de ocazie, ajuns până la gradul de căpitan în rezervă, ne interesează cu precădere „însemnările” sale din perioada războiului mondial, 1916–1918, redate cu talent narativ, cursiv, sincer, cu mare curaj, chiar cu un uşor simţ răzbunător, am putea susţine, din perspectiva aceluia pentru care armata nu a fost nimic altceva decât o „grozavă «instituţie» de... ucidere a sufletului”.

Din cele 292 de pagini dactilografiate (există şi manuscrisul olograf, de altminteri, în parte uzat), ne interesează, efectiv, paginile 99–175, unde este reflectată odiseea sa din clipa încorporării la Regimentul 2 călăraşi din Caracal (27 aprilie 1914), zilele de pe front, în Primul Război Mondial, Şcoala Militară de Ofiţeri de la Botoşani şi până la 1 iulie 1918 când, avansat la gradul de sublocotenent în rezervă, este demobilizat, de acum urmând, între altele, o interesantă carieră de ziarist (începând cu „Gazeta Poporului” până la „Universul” lui Stelian Popescu şi „Cultura” lui Ioan Popescu-Pasărea), dublată de o alta, nu mai puţin demnă de povestit, de... cântăreţ bisericesc. Sunt crâmpeie din amintirile pline de savoare ale unui profesionist al condeiului, nu puţine pagini de jurnal, toate însă cizelate, trecute prin filtrul decizional al omului ajuns la 75 de ani, hârşit de viaţă, fără a fi pervertit din punct de vedere moral, totuşi. Precizăm că, odată ajuns gazetar, imediat după război, la „Gazeta Poporului” (unde va publica şi sub pseudonimul Arin Delacerna), M. Predescu va încredinţa tiparului cea mai mare parte a „însemnărilor” sale de pe front, în foileton, apărute sub titlul *În preajma Sibiului*. Denumirea acestui al doilea... „foileton”, de astă dată necenzurat, aparţine redacţiei. Intertitlurile, în schimb, simple şi la obiect, au rămas aşa cum le-a stabilit autorul. Cuvintele redate între ghilimele, ca fiind specifice lexicului cazon, au fost menţinute, de assemenea, aşa cum au fost semnalate de către însuşi autorul.

Redacţia mulţumeşte şi pe această cale colonelului (r) Virgil Catrinoiu, unul dintre moştenitorii lui Dumitru Predescu, care a facilitat intrarea în colecţia revistei noastre a xerocopiei jurnalului publicat aici. (D.G.)

Ostaş

Pe ziua de 27 aprilie 1914, am fost „însumat”, cu „ordin de zi”, în „efectivul” Escadronului V, de depozit, al Regimentului 2 călăraşi, din capitala judeţului Romanaţi, ce poartă numele vestitului împărat roman Caracala. Cât mi s-a tocit viaţa şi-n acest oraş de curvăsărie şi beţivănie din Câmpia Dunării şi-a Oltului!

La biroul „mobilizării” era un plutonier-furier drăguţ, mărunţel, plăviţ – Mazilu. Acesta a pus ochii pe mine de cum m-am prezentat. Aveam haine noi. Trebuia să-mbrac uniforma ostăşească. Hainele civile trebuiau depozitate undeva. Domnul plutonier Mazilu s-a „oferit” să mă „servească”. M-a luat cu dânsul acasă, cu hainele pe braţe, şi s-a legătuit că mi le „păstrează” la el până voi putea să le trimit acasă... Haine s-au făcut!

El avea un cumnat cam de statura mea şi acela mi-a „topit” hainele mele bleu-marin, noi-nouţe, că-n primăvara aia le cumpărasem cu treizeci de lei... Apoi a avut Mazilu niţică grijă de mine: a stăruit şi-am fost trecut, fără să mai trec pe la „front”, ca furier la biroul „mobilizării”. Făceam mai mult pe curierul, ducând şi aducând corespondenţa regimentului de la poşta oraşului; niţel cam departe, dar mă mai plimbam.

Aici, la biroul „mobilizării”, am găsit pe „camarazii” brigadieri (caporali, *n.red.*) Ionescu Florea şi Ninoiu Nicolae, care, mărturisesc, s-au purtat foarte omenos cu mine, „bucureştean subţire”, cum îmi ziceau ei. Brigadierul Ninoiu mi-a şi tuns părul meu pletos şi moale, exprimându-şi părerea lui de rău:

– Ce păcat că nu-l porţi purta aici, la oştire, camarade! Parcă e de mătase!...

Odată cu mine au fost luaţi furieri la „mobilizare” Grigorescu Vasile, fost secretar la primăria din Băbeni-Ungureni, şi Jianu Mitică, fost notar la Dozeşti-Vâlcea. Amândoi scriau frumos, logofeţeşte, şi cunoşteau bine lucrările de cancelarie. Erau mai pricepuţi decât mine în meserie, dar atât. Grigorescu era dat cu Ionescu şi Ninoiu la „mobilizare”, iar Jianu la casierie, cu d-l căpitan Gheuca. Eu eram omul lui Mazilu. Treceam la „ordine de zi” în condică şi scriam la semnalmente de cai în registre: „pintenog”, „stea în frunte”, „roib”, „murg” etc.

Am profitat de situaţie şi i-am spus lui Mazilu că, dacă se poate, aş dori să dau examenele de liceu mai departe. Mazilu a raportat comandantului de regiment, loco-t[enent]-colonel[ul] Ioan Popp, şi acesta a aprobat cu bunăvoinţă. Astfel că am fost admis să dorm cu furierii şi să-nvăţ ziua, într-o

cameră de la etaj, cu fereastra spre curtea cazărmii, de lângă birourile mobilizării. Aici, închis ca la puşcărie, mi-am petrecut toată primăvara şi vara lui 1914, scriind la birou şi învăţând carte pentru liceu în orele când eram „liber”.

Călărie

Eram scutit, deocamdată, de instrucţia cu carabina *Manlicher*, dar de călărie nu se putea. Ieşeam, deci, câte un ceas–două la „manej”. Făceam, la început, „trap bătut”, fără scări, „cu frâul pe oblânc”. Trebuia condus calul numai cu pulpele, să meargă-n cerc, numai la trap. Comanda câte-un gradat mai vechi, iar ofiţerul-comandant fuma şi supraveghea, cu cravaşa sau biciul în mână. Aveam nişte şei de fier, cu învelitură de piele de bivol noi, soldaţii. Ofiţerii îşi aveau caii lor, cu şei netede, căptuşite cu vatelină şi învelite cu piei de porc, lustruite. Caii lor erau ţinuţi tot în grajdurile cazărmii; hrăniţi, îngrijiţi, lustruiţi de câte-un soldat de „ordonanţă”, care, săracul, avea şi calul lui de instrucţie, al regimentului, ca să-l îngrijească.

Ofiţerii, toţi, mai aveau câte-o „ordonanţă” şi-acasă, la „cocoană”, să vază de copii şi să bucătărească pe la cu[h]nii. Ba, de la maior în sus, aveau câte două–trei–patru „ordonanţe”! Generalii aveau câte-un pluton!... Aveau „ordonanţe” şi plutonierii; chiar sergenţii-instructori îşi aveau „soldatul” lor... Aşa încât, la citirea apelului, jumătate din efectivul escadronului se găsea „în împrăştiere”... (aşa era termenul).

Făceam, cum spusei, călărie la manej – care-ntr-un fel de şopron rotund, acoperit, care-n câmp liber, c-o potecă bătătorită-n cerc –, la trap rotund.

Numai ce-auzeai comanda, tărăgănat:

– ‘Nainte, maaarş!

Şi porneam întâi la pas. Apoi:

– Traaap!

Şi să fi văzut cum se opinteau bieţii soldaţi, din pulpe, fără frâie în mână, să stimuleze caii, s-o ia la trap domol! Cei mai nervoşi dintre cai – şi erau majoritatea – săreau şi azvârleau cu picioarele de dindărăt, să te-arunce jos, nu altceva! De-abia se ţineau oamenii călări, mai ales „răcuţii”, cum eram eu. Dar trebuia să te-ncleştezi amarnic pe şa şi să te ţii zdravăn, că dacă picai jos, afară de vreo izbitură primejdioasă de pământ intrau în funcţie cravaşa, biciul, cizmele cu pinteni ale „d-lui ofiţer comandant”, de te... contuzionau pentru... „fermelie”. Şi din această încleştare pe şeaua foarte dură, din această batere cu „noada” – cum ţi se zbiera – bine-nfiptă-n şea, apăreau jupuiturile, beliturile, zdreliturile, bătăturile, bubele, pe buci, pe dinlăuntrul armilor, la genunchi, în special, pe dinăuntru, pe pulpe – de nu te mai zviduiai niciodată de ele... Te duceai la „fermelie”, îţi da sanitarul cu tinctură de iod, de te frigea la inimă – şi-a doua zi le făceai mai mari, de-ţi erau izmenele totdeauna numai sânge...

Am purtat multă vreme-n urmă şi mai am şi-acum unele mici semne – cicatrice ale rănilor de la „trap bătut”... Apoi, cu cizmele, altă nenorocire. Cum eu eram mic în picior şi-nvăţat cu pantofi uşori, „de oraş”, când am venit la cazarmă şi mi s-au dat cizme grele, de cavalerie, cu pinteni, necesari la-mbolditul calului, parcă intrasem cu picioarele în nişte putineie...Pielea groasă, aspră, ţapănă, îmi producea zdrelituri, mai cu seamă pe la glezne, de mi se făcea negru-naintea ochilor când păşeam. Şi trebuia să calci soldăţeşte, ţanţoş, nu mocofăneşte, tândăleşte. Mă legam cu fel de fel de cârpe, mă ungeam cu alifii, dar de pacostea bubelor ăstora pe picioare n-am scăpat aproape tot timpul cât am fost ostaş.... Aveam trup delicat, mă rog!

Până şi la Şcoala militară din Botoşani – 1017–1918 – am dat de această plagă. Şi de aceea, când am fost solicitat să rămân în corpul ofiţeresc de cavalerie, am refuzat net, dar şi din cauza obiceiului cu-njurăturile, cu zbieretele şi a zdrumicărilor călăritului. Zbieretele, şi-njurăturile, şi bătăile!... Ecoul acestora mi-a răsunat multă vreme-n minte – ca un blestem, parcă, al acestei grozave „instituţii” de... ucidere a sufletului. Păi când începea locotenentul Constantineanu Nicolae, un ţigan românizat, sau sergentul-instructor Neaţu, ţigan de şatră, ori brigadierul Bălăianu, un „ţopârlan” din Dioşti (toţi se potriveau în „răcnete”), când se porneau aceştia, furioşi ca şacalii, să zbiere şi să-njure, eu, cu visurile mele, cădeam din „Parnas” direct în „Tartar”...

Şi bătăile!...

Bălăianu –mai târziu sergent – bătea cu trăgătoare; Neaţu da cu pumnii-baroşi şi cu cizmele-ciocane, iar Constantineanu – spun aici să s-audă şi după moartea mea -, acest urangutan ce-a pângărit tresele ofiţereşti, mi-a „tras” şi mie, să mă omoare, şaptezeci de „curele-ndoite” la spate, pentru că îndrăznisem să cer grăunţe pentru cai, iar el fiind „ofiţer de servici[u]” nu se-ngrijise să le avem. Şi tot timpul am fost persecutat de-acest ţigan, ruşine a ofiţerimii!

...Am făcut, aşadar, la „trap bătut” până mi s-a bătătorit şezutul de nu-l mai simţeam. Ziceau c-aşa scrie la regulament... Apoi, am trecut la „trap săltat”. Acesta era ceva mai convenabil. Dar trebuia să fii dibaci, să te salţi în scări în contra timp cu săltările calului, ca să nu te zdruncini şi mai rău. Am învăţat şi meşteşugul acesta şi călăream destul de bine. Mi s-a dat, apoi, în primire, drept calul meu, pe timpul ostăşiei, o iapă foarte sensibilă – *Dacia*. Am avut-o până după război. Când o-nţepam niţel cu pintenii zvârlea din crupă. Într-altfel era cuminte, s-aşeza frumos în rând, la manevrările călări, cu escadronul sau cu regimentul, sărea bine peste obstacole, iar la galop s-aşternea ca o presură.

Şi visuri...

Printre picături, învăţam. M-am înscris la liceul (gimnaziu) din Caracal, am dat examen de

clasa a III-a şi am trecut într-a IV-a. Aici, la gimnaziu, m-a îndrăgit profesorul de limba română Ilie Constantinescu, „nea Ilie”. I-a plăcut teza mea şi-am dialogat despre literatură cu dânsul. Iar mă laud: îmi spunea că, în ce priveşte româna, aş putea să dau examen de-a VIII-a. La matematici însă am fost întotdeauna slab. Numai algebra mă atrăgea şi, mai puţin, geometria, cu ecuaţiile simetrice şi regularităţile triunghiulare. Geografia îmi plăcea, îndeosebi, istoria îmi da mult de gândit. Latina, franceza, germana – mă-ntristam rău că nu mai aveam vreme să le-nvăţ. Fizica mă uimea cu legile ei, chimia mă tulbura cu formulele, ce trebuiau bine fixate. Geologia mă cam rătutise, dar, mai târziu, astronomia m-a echilibrat.

Era primăvară caldă, înflorită, parfumată. Cădeam iar pe gânduri... Mi se părea că sunt un canar încarcerat într-o colivie. Mai încherbam câte-o poezie şi-o trimiteam tot lui Popescu-Pasărea s-o publice-n „Cultura”. Pe-atunci apărea frumoasa revistă literară „Flacăra”. O cumpăram şi-o citeam regulat. Mereu mă băteau gândurile să trimit şi eu „ceva” să mi se publice-acolo, dar scriam şi rupeam – şi n-am cutezat să trimit niciodată nimic...

Umplusem un carnet mare cu versuri pe care, mereu sporindu-l, l-am purtat cu mine şi-n război. Mai târziu, nu ştiu cum am făcut: ori l-am pierdut, ori mi l-a sustras cineva, că n-am mai dat de el acasă, la Măciuca. Din memorie, tot ce-am putut am refăcut, şi mai multe din acele „producţii” au fost publicate, cu altele mai noi, în cărţile mele, despre care voi vorbi mai încolo.

În vara 1915, ca pregătire de campanie, regimentul a făcut o deplasare la Craiova şi-a cantonat, pentru manevre, pe câmpia zisă „Balta Verde”, împreună cu Regimentul 1 călăraşi din Craiova, cu care forma Brigada I-a de cavalerie.

Se ducea, pe atunci, intensă campanie politică, prin ziare, întruniri publice, pentru intrarea României în război, alături de Antantă. Citeam „Adevărul”, care bătea zdravăn cărarea aceasta. Şi, înflăcărat, am scris şi eu o poezie, pe tema aceasta, am citit-o mai multor camarazi de oaste, mai pricepuţi – şi le-a plăcut. Toţi m-au îndemnat s-o trimit „Adevărului” s-o publice. Am trimis-o, dar „Adevărul” nu mi-a publicat-o... Am mai scris acolo poezia „Jiul” (cantonamentul era la marginea apei Jiului), pe care-am publicat-o, mai târziu, într-un volum.

Plutonierul Radu, de la escadronul I, un vlăjgan, zdravăn alcătuit trupeşte, dar anchilozat cerebral, auzind şi el de „cântecele” mele, mă chestionează, într-o zi, *stante pede*, în faţa unei stănoage:

– Ce, Predescule, te pricepi să faci... „poete române”? Bravo! Eşti deştept!...

M-am uitat şi eu lung la el...

Zgripţuroaica

Tot ieşind eu prin oraş, la Caracal, m-am dus şi pe la biserici, cum eram obişnuit. Am întâlnit atunci pe protoiereul I.V. Procopiescu, care mă cunoştea din ce publicasem în „Cultura”, fiind abonatul ei. Sf[inţia] Sa mi-a arătat o deosebită consideraţie şi mi-a dăruit o statuetă, culoarea ciocolatei (o femeie cu-n coş de flori în braţe), pe care-o am şi-acuma. Apoi am cunoscut un cântăreţ, Tutunaru, şchiop, săracul, care mi-a arătat un respect admirativ tot pentru neînsemnatele mele versuri din „Cultura”, pe care-o colecţionasem cu grijă. El locuia la o familie, pe strada Filipescu, mai sus de Teatrul Naţional al oraşului.

Gazda, o femeie-n vârstă, beteagă de picioare şi cu ochii tare-ncrucişaţi, avea o fată tânără, de cincisprezece ani, fragedă, trup felin, faţa de păpuşă, roză, rotundă ca o piersică, statură mijlocie. Era,-n adevăr, frumoasă. Ca şi mumă-sa, se uita şi ea puţin cruciş. Dar uitătura aceasta îi da un farmec în plus. Încolo – păpuşă de porţelan. O chema... tot Niculiţa, cu accent pe *u*. Fratele Tutunaru îi vorbise de mine: că sunt „poet”, că sunt „băiat cu caret”... Şi dânsa mai găsise că sunt şi „tânăr” şi „bine făcut”... Şi fata l-a rugat pe cântăreţ să mă prezinte şi ei. Iar omul ne-a făcut cunoştinţa... Era încântată. Şi eu, ca totdeauna, înfiorat în faţa unei frumuseţi... Întâi ne-nţelegem că să vin să-i dau fetei lecţii de franceză – zisese mamă-sa Şi-am venit şi-am început cu Niculiţa gramatica franceză. Dar... după trei zile, „gramatica” a-nţepenit pe-o etajeră, iar tinereţea şi-aprinsese „flacăra mistuitoare”. Şi m-am dus de nenumărate ori în căsuţa de pe strada Filipescu, unde Niculiţa – păpuşica – m-aştepta ca-n romane, visând... să mă aibă „tovarăş de viaţă”. Mamă-sa, însă, era o zgripţuroaică! Pândea întotdeauna printr-o ferestruie, dintr-o cămăruţă alăturată. Şi, după ce ne vedea, vorba cântecului, „beţi morţi” de... sărutări şi jurăminte, că... „ne vom iubi până la moarte”, de-odată ne bătea-n geam, strigându-ne:

– Hai, Niculiţă, mamă, lasă băiatul să se ducă la cazarmă, că-l bagă „ăia” la „canciră”! Du-te, măiculiţă (mie), că-i mai veni şi mâine! Doar nu s-or băga zâlele-n sac!

Veneam, desigur, iară şi iară, şi mă sărutam cu Niculiţa până-ameţeam, şi-i strângeam trupşorul ei fraged şi cald, de mi se topeau toate mădularele, ca-ntr-o apă clocotită... Şi plecam... mereu „tot aşa” – fierbinte şi nepotolit –, petrecut de ochii grav încrucişaţi ai „zgripţuroaicei”, şontâcăind dureros, după mine, până-n stradă...

Şi-a mers povestea noului Tantal până ce-a sunat mobilizarea, în 1916. Niculiţa a rămas, bine şi frumos, tot „la mă-sa fată”, iar mie... mi s-a-ncheiat şi-acest capitol din viaţa mea de „curvar”, cum îmi zicea, sentenţios, Frusina lu’ Stancu Popii, din Botorani, „neştiind ce grăieşte”.

La mulţi ani, în urmă, această Niculiţă din Caracal mi-a trimis, la Bucureşti – nu ştiu de unde mi-a aflat adresa – o scrisoare într-un plic, alăturând şi-o fotografie cu bărbatu-său, tocmai din Gorj. Se măritase, deci...

A fost ultimul semn de adio...

Biografii

VICTOR NEGULESCU

Din iubire şi speranţă pentru România

Prozatorul, publicistul, monografistul şi în primul rând militarul cu o fructuoasă carieră, se naşte pe 16 mai 1934 în comuna Runcu, judeţul Dâmboviţa. Participant de primă anvergură, fin observator al evenimentelor ante şi post decembriste, rememorează fapte şi întâmplări puţin cunoscute despre o Românie „în jocul de interese al marilor puteri", creionând „durerile" sale.

Cursuri primare în comuna natală, cele gimnaziale la Pietroşiţa, apoi Liceul din Pucioasa. Absolvent al Şcolii Militare de Ofiţeri „Sf. Gheorghe" (1955) şi a Academiei de Înalte Studii Militare (1969). Urmează cursuri de specialitate şi postacademice (pentru pregătirea personalului diplomatic; de ataşaţi militari; de Stat Major). Carieră militară, mai întâi comandant de subunitate şi unitate la Oradea (1955-1966), ofiţer operativ, şef secţie în Direcţia de Informaţii din Marele Stat Major (1969-1977). În perioada 1979-1990, ataşat militar, aeronautic şi naval la Roma. În 1990 primeşte dificila misiune de a înfiinţa şi conduce Direcţia de Contraspionaj a Ministerului Apărării Naţionale, instituţie nou creată, cu atribuţii majore în siguranţa naţională. Este consilier al Ministrului Apărării Naţionale şi locţiitor al Şefului Statului Major al Forţelor Terestre. Se pensionează în 1996 cu gradul de general de divizie.

Publică articole pe diverse teme în „Talk Show", „La datorie", „Observatorul militar", „Jurnalul Naţional". Prezent în emisiunile „Pro Patria" ale Televiziunii Române. Membru fondator al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni (2005). Distins cu premii ale acesteia în 2007 şi 2008.

Debut editorial în 1999 cu ***„Spionaj şi contraspionaj. Din viaţa şi activitatea unui ofiţer de informaţii (1966-1996)"***.

Fostul şef al Serviciului de Contraspionaj al MApN înfăţişează amintiri, fapte, întâmplări trăite sau cunoscute ale perioadei în care a activat în serviciile speciale ale armatei, privite deseori critic la adresa unor *„responsabili politici şi militari ai vremii"*, care au *„săvârşit greşeli, unele deosebit de grave, din care am avut cu toţii de suferit"*. Cartea este citită cu interes şi datorită stilului alert, adesea virat spre oralitate, dar mai ales faptelor senzaţionale pe care le devoalează.

Aceeaşi abordare în celelalte volume: ***„De la informaţii la contraspionajul militar"*** (2000); ***„Din durerile României. Greşelile trecutului ne avertizează"*** (2001); ***„România în jocul de interese al marilor puteri"*** (2002); ***„Spionaj şi contraspionaj. Între ezoteric şi diafan"*** (2003); ***România şi nerăbdarea istoriei*** (2005 şi 2006); ***Singur cu destinul. Însemnări şi reflecţii*** (2007 şi 2013); ***Preţul fatal al puterii. Puterea te prosteşte destul*** (2010); ***Jurnal tainic*** (2012); ***Diplomat în uniformă. În focul războiului din umbră*** (2014), scrise din dorinţa autorului de a fi *„o chemare spre aducerea-aminte a dramei trăite de poporul nostru obligat, din momentul cristalizării sale, să trăiască într-o permanentă stare de asediu şi luptă"*.

Monografia comunei natale, ***„Runcu în eternitate. Mituri, legende şi realităţi"*** (2008) se doreşte o continuare a preocupărilor altor scriitori pe acest subiect, aprofundând documentat noi aspecte despre vechi familii, în general despre locurile natale.

În privinţa evenimentelor la care a fost actor şi martor conchide: *„…dacă procesul comunismului şi al celor ce ni l-au băgat în casă constituie o necesitate şi un moment de dreptate şi reparaţie istorică, judecarea celor ce se fac vinovaţi de actualul dezastru economico-social al României se putea însemna un nou început salvator, în ceasul al doisprezecelea, pe calea primenirii şi moralizării clasei noastre politice"*. Este atitudinea unui militar, aflat deseori în centrul evenimentelor, pe care le-a trăit ardent, influenţându-le direct sau indirect, călăuzindu-se cu onestitate, de o mare iubire şi speranţă în destinul poporului, ţării sale, România.

Scrieri:

Spionaj şi contraspionaj. Din viaţa şi activitatea unui ofiţer de informatii 1966-1996. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 1999;

FOTOTECA ProARME

Generalul Victor Negulescu, în exercițiul funcțiunii (circa 1994), decorându-și subordonații, în cazul de față, întâmplător, locotenent-colonelul (r) de azi Nicu Tăbăcaru, în prezent, șeful departamentului Marketing și publicitate al revistei noastre.

De la informaţii la contraspionajul militar. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2000; ***Din durerile României. Greşelile trecutului ne avertizează***. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2001; ***România în jocul de interese ale marilor puteri***. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2002; ***Spionaj şi contraspionaj. Între ezoteric şi diafan***. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2003; ***România şi nerăbdarea istoriei.*** Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2005, 2006; ***Singur cu destinul. Însemnări şi reflecţii***. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2007, 2013; ***Runcu în eternitate. Mituri, legende şi realităţi.*** Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2008, 2009; ***Preţul fatal al puterii. Puterea te prosteşte destul.*** Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2010, 2011; ***Jurnal tainic***. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2012; ***Diplomat în uniformă. În focul războiului din umbră.*** Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2014; ***România în luptele pentru istorie, teritoriu şi neam***. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2015.

Referinţe:

Popescu Mihai Gabriel. ***Memoria dascălilor noştri***. Vol. III, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 1999, p. 144-147; Petrescu, Victor. ***Scriitori şi publicişti dâmboviţeni. 1900-2004.*** Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2005, p. 162-163; Stan, Mihai. ***Conferia. Convorbiri şi confesiuni.*** Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2009, p. 245-260; Stan, Mihai. ***Lecturi empatice***, vol. 2, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2013, p. 38-43; Stan, Mihai; Petrescu, Victor; Coandă, George. ***Societatea Scriitorilor Târgovişteni. Din istoria unei grupări literare***. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2013, p. 236-238; Dan Gîju. ***Revoluția inocenților***. București, Editura Favorit, 2014, p. 224-235.

Semnal

Miron Manega, ***„Aceşti netrebnici care ne conduc". Interviu cu Mihai Eminescu***, piesă de teatru într-un act și 4 scene, Editura NICO, 2015, Târgu-Mureș, 72 p., ediție revăzută și adăugită. Un interesant și incitant artificiu al scriitorului și publicistului craiovean Miron Manega (pe numele la naștere Dumitru Manea), grație căruia îl „confruntă" pe Eminescu, poetul național, dar mai ales jurnalistul fără egal, „cu situația din prezentul imediat", un interviu virtual, în fond, în care răspunsurile sunt decupate din textele publicate odinioară în ziarul „Timpul", cu predilecție, în redacția căruia a combătut „personajul" între 1877–1883, dar nu numai. Evident, întrebările sunt centrate pe „proxima realitate", cum mărturisește Manega în „lămuririle" de la începutul cărții, deloc întâmplător problemele României de azi suprapunându-se aidoma, uneori, cu acelea ale României de ieri, contemporane inegalabilului Eminescu, și ar fi vorba, în principiu, despre situația „maidanezilor", despre corupția din domeniul CFR-ului, modificarea Constituției, cestiunea ungurească, dar și cea evreiască, pericolul rusesc, Basarabia, „cadavrul din debara", Catedrala Mântuirii Neamului etc. Practic, din câte am înțeles, această piesă ar fi prima din întreaga dramaturgie românească (excluzând-o însă pe cea din stânga Prutului) în care „Omul deplin al culturii române" (în definirea lui Noica) este personaj principal. În orice caz, abordată în registru simplu, direct, concret și la obiect, cu imaginație și clarviziune, piesa își atinge foarte bine scopul propus, acela de a „restitui conștiinței publice, într-o sinteză scenică, anvergura și adâncimea gândirii eminesciene", atât de diluată azi de „interesele politice ale momentului". În ce ne privește, profitând de ocazia semnalării acestei cărți citibile ca un mic roman, redăm aici, în spațiul rămas, mai mult decât inspirat-cutremurător-etern-universalul decupaj din *Scrisoarea I* reținut de M. Manega în deschiderea Scenei I a piesei sale: *Și când propria ta*

viață singur n-o știi pe de rost,/ O să-și bată alții capul s-o pătrunză cum a fost?/ Poate vreun pedant cu ochii cei verzui, peste un veac,/ Printre tomuri brăcuite așezat și el, un brac,/ Aticismul limbii tale o să-l pună la cântari,/ Colbul ridicat din carte-ți l-o sufla din ochelari/ Și te-o strânge-n două șiruri, așezându-te la coadă,/ În vro notă prizărită sub o pagină neroadă./ Poți zidi o lume-ntreagă, poți s-o sfarămi... orice-ai spune,/ Peste toate o lopată de țărână se depune./ Mâna care-au dorit sceptrul universului și gânduri/ Ce-au cuprins tot universul încap bine-n patru scânduri./ [...] Neputând să te ajungă, crezi c-or vrea să te admire?/ Ei vor aplauda desigur biografia subțire/ Care s-o-ncerca s-arate că n-ai fost vrun lucru mare,/ C-ai fost om cum sunt și dânșii... Măgulit e fiecare/ Că n-ai fost mai mult ca dândul. Și prostatecele nări/ Și le umflă orișicine în savante adunări/ Când de tine se vorbește. S-a-nțeles de mai nainte/ C-o ironică grimasă să te laude-n cuvinte./ Astfel încăput pe mâna a oricărui, te va drege,/ Rele-or zice că sunt toate câte nu vor înțelege.../ Dar afară de acestea, vor căta vieții tale/ Să-i găsească pete multe, răutăți și mici scandale –/ Astea toate te apropie de dânșii... Nu lumina/ Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,/ Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt/ Într-un mod fatal legate de o mână de pământ;/ Toate micile mizerii unui suflet chinuit/ Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit. [...] Or să vie pe-a ta urmă în convoi de-nmormântare,/ splendid ca o ironie cu priviri nepăsătoare.../ Iar deasupra tuturora va vorbi vreun mititel,/ Nu slăvindu-te pe tine... lustruindu-se pe el/ Sub a numelui tău umbră. Iată tot ce te așteaptă./ Ba să vezi... posteritatea este încă și mai dreaptă... (p. 10–11).

B. Didescu

Ascendenţii lui Neagu Djuvara – ctitori ai bisericilor găeştene

de teolog **Bogdan Stoica-Găești**

Motto: „Nu e exclus ca Biserica să continue să aibă o influenţă importantă, chiar şi asupra tinerelor generaţii...” (Neagu Djuvara)[1]

Am avut onoarea de a-l întâlni pe istoricul Neagu Djuvara, în urmă cu puţin peste un an, în cadrul unei scurte discuţii despre ctitorii Bisericii „Sfânta Treime” din Găeşti, boierii Olăneşti. Cu acel prilej, Domnia Sa mi-a dat câteva lămuriri legate de subiect. Continuându-mi cercetările, am remarcat faptul că o parte dintre personajele istorice descrise în lucrările sale apar şi în pisaniile altor biserici găeştene. De pildă, în pisaniile a patru dintre cele cinci lăcaşuri de cult ortodox din oraş, sunt menţionaţi ascendenţi sau rude ale istoricului.

În cea de-a treia ediţie a cărţii *Tochomerius – Negru Vodă, un voivod de origine cumană la începuturile Ţării Româneşti* (2011), autorul scria despre apariţia primelor două ediţii (2007, 2009), în *Mulţumiri*, că „au

Un autograf de la Neagu Djuvara

fost de natură să declanşeze un dialog interesant, al cărui mare câştig trebuie să fie de fapt limpezirea adevărului istoric.” Aceasta, pentru că *Tochomerius...* a condus la o controversă, ce încă persistă în lumea academică. Acad. R. Theodorescu, Fl. Constantiniu, Şt. Andreescu, Ş. Papacostea, D. Căprăroiu, dar şi alţi reputaţi istorici[2] au publicat studii şi articole pe care N. Djuvara le clasifica în: „violent ostile”, „majoritar ostile”, „critici constructive” şi „mai mult favorabile”. Dreptul la replică s-a concretizat prin apariţia lucrării: *Răspuns criticilor mei şi neprietenilor lui Negru Vodă*, 2011.

Articolul de faţă nu este unul polemic, ci mai degrabă o mulţumire pentru întrevederea pe care N. Djuvara a acceptat să o aibă cu mine, un debutant în publicistica istoriei ecleziastice, la data de 8 mai 2014, în Bucureşti. Scrierea acestor rânduri a fost stimulată şi de actualitatea unei fraze, găsită în masivul volum publicat de N. Djuvara, în anul 2013: *Între Orient şi Occident: Ţările Române la începutul epocii moderne (1800–1848)*: „În atâta nesiguranţă şi nedreptate, de care se loveşte pretutindeni şi oricând, românul nu are decât o scăpare: Biserica.” Motivul principal al apariţiei prezentului articol l-a constituit absenţa din operele istoricului a descrierii bisericilor găeştene, ctitorii ale boierilor Olăneşti din care descinde, spre deosebire de bisericile construite sau susţinute de ascendenţii Grădişteni, descrise abundent de N. Djuvara, în lucrări precum: *Ce au fost boierii mari în Ţara Românească? Saga Grădiştenilor (secolele XVI–XX)*, 2010. Deoarece nicio altă lucrare nu se ocupă în special de ctitorii bisericilor găeştene, considerăm că aceste rânduri vor umple un gol în literatura de specialitate care priveşte cultura locală, mai cu seamă că am ales să redăm caracterizarea ctitorilor – înaintaşi ai d-lui N. Djuvara –, aşa cum o întâlnim în scrierile urmaşului lor.

Paharnicul **Pană Olănescu** (†1885) şi soţia sa **Maria (Ghica) Olănescu** (†1906) sunt străbunicii lui N. Djuvara din partea mamei. Despre străbunicul Pană, N. Djuvara nu ne spune foarte multe, însă ne aminteşte o dedicaţie de pe *verso*-ul unei icoane cu Sf. Pantelimon dăruită lui Pană Olănescu în anul 1827, de către Marele-logofăt Pană Costescu, unchiul şi naşul său de botez (*Între Orient şi Occident...*, p. 173). Din planşa cuprinzând vasta genealogie, publicată împreună cu volumul *Ce au fost boierii mari…*, aflăm

[1] În *Filip-Lucian Iorga în dialog cu Neagu Djuvara*, Humanitas, Bucureşti, 2014, p. 22. Pentru că toate lucrările semnate de N. Djuvara, la care ne referim în prezentul articol, sunt publicate la editura Humanitas, în continuare se va preciza numai anul apariţiei ediţiei lucrării consultate de noi.

[2] De exemplu: G. Coandă, *Polemos: Cumaniada djuvaristă*, în „Armonia” nr. 1(6)/2008, pp. 14-16 şi omonim cu (*Addenda*), în „Litere” nr. 9(162)/2013, pp. 78-79; R. Şt. Vergatti, *Primii domni ai Ţării Româneşti – creştin-ortodocşi şi români*, în „Almanah bisericesc”, Arhiepiscopia Târgovişte (2012), pp. 126-131 şi similar anterior în „Argesis”, XVII, Piteşti, 2008, pp. 75-81; D. Zamfirescu, *Istoria românilor văzută de Neagu Djuvara. Fals ştiinţific sau trădare de ţară?*, Editura Semne, 2012, 102 p.

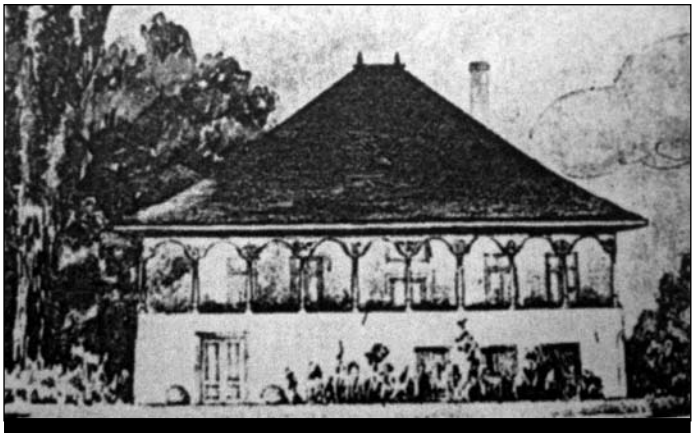
că Pană a fost fiul lui Dincă Olănescu (†1841) şi al Catincăi Bellu (†1846), familie bogată din epoca respectivă. Maria, descendentă din Ghiculeştii originari din Macedonia, a căror familie a dat nu mai puţin de zece domnitori pe tronul Moldovei şi al Ţării Româneşti (sec. XVII–XIX), este descrisă ca: „străbunica maternă, văduva lui Pană Olănescu, născută Ghica, sora mai mică a lui Ion Ghica" (*Amintiri şi poveşti mai deocheate*, 2010, p. 121). Pe Ion Ghica (1816–1897), istoricul îl numeşte „prinţ, scriitor şi om politic român" (*Între Orient şi Occident...*, p. 459). Perechea Olănescu apare în a doua parte a pisaniei Bisericii „Sfânta Treime" – Găeşti alături de cei doi fii: «S-a prefăcut la 1896 [...] cu ajutorul fraţilor Constantin şi Grigore Pană Olănescu şi a mumei lor Maria născută Ghica»[3]

ACEASTĂ SĂNTĂ ŞI D.SCA BISERICĂ CU HRAMUL SF. PROFET ILIE SA ZIDIT DIN TEMELIE ÎN ANUL DELA H.S. 1780 CU CHELTUIALA D.LOR JUPAN BADUL NAUM, DUMITRU NAUM, ŞI CONSTANTIN CATARGIU APOI STRICÂNDU-SE DE VREMI SA REPARAT ÎN DOUĂ RÂNDURI: ÎNTÂIU DE CATRE REPAUSATUL JUPAN STAN CABALEA, ÎNTRE ANII 1802-1809. CARE A ŞI ZUGRAVIT-O ŞI ÎNZESTRAT-O CU MAI MULTE ODOARE ŞI AL DOILEA ÎN ANUL 1882. CU AJUTORUL ENORIAŞILOR ŞI AL ALTOR BINE VOITORI DE PRIN BUCUREŞTI ŞI PLOEŞTI, IARĂ ÎN ANUL 1890: SA ZUGRĂVIT ŞI ÎNFRUMUSEŢAT CUM SE VEDE CU CHELTUIALA D-LUI IOAN N. ALEXANDRESCU MARE PROPRIETAR ŞI SENATOR, ŞI CU MICI AJUTOARE DIN PARTEA ENORIAŞILOR, IAR ÎN ANUL 1942 SAU REPARAT STRICĂCIUNILE PRICINUITE DE CUTREMURUL DIN ANUL 1940.
Pictori Biserici Sfânta G. Stoenescu — Nicu G. Stoenescu și G. Stoenescu
ÎN 1999-2000 SA RESTAURAT INTERIOR EXTERIOR PRIN OSÂRDIA PC.PR. DOGARU MARIN CU ENORIAŞII ŞI SA RESFINŢIT DE CĂTRE I.P.S. ARHIEPISCOP DR. NIFON MIHAIŢĂ

Pisania Bisericii Sfântul Ilie din Găeşti

Pe când era serdar, Pană a fost arestat alături de alţi găeşteni, sub acuzaţia de a fi ajutat Guvernul provizoriu paşoptist, iar în 1865 a împroprietărit biserica de pe moşia sa, amintită mai sus, cu 8,5 ha, după cum confirmă documentele vremii.

Ministrul **Constantin Olănescu** (†1928) şi senatorul **Grigore Olănescu** (†1907), unchii mamei dlui Neagu Djuvara, „erau atunci oameni politici de prim rang, printre fruntaşii Partidului Conservator" (*Ce au fost boierii mari…*p. 39). În dialogul pe care l-am avut cu dl. N. Djuvara, dumnealui mi-a spus zâmbind, că Grigore „era mai simpatic decât fratele său", iar într-alt loc îl descrie ca pe o „figură blândă" (*Ce au fost boierii mari…*, p. 253). Lui Constantin, care studiase ingineria la Paris, lesne i se poate atribui ideea supraînălţării

Conacul Olănescu din Găeşti. Desen din secolul al XIX-lea.

clădirii Bisericii „Sfânta Treime", iar despre ajutorul dat de Grigore aceleiaşi biserici avem mărturia ologrefă a Pr. Atanasie Popescu scrisă prin 1945 (preotul l-a cunoscut personal pe „boierul" Grigore), document din care aflăm următoarele: „Biserica rămâne sub îngrijirea fiului său [al lui Pană, *n.n.*] Grigore Olănescu şi acesta în anul 1894 ăi dă biserici un alt aspect, ăi măreşte ferestrele, strică vechiul acoperiş ăl face din nouă cu 2 turle mai înaltă didaria, Piteză biserica din nou, face un rând de vesminte forte scumpe şi un acoperiş la prestol, cumpară cărţi noi."

Se pare că anul 1894 a fost unul providenţial pentru bisericile găeştene, întrucât şi o altă biserică a fost refăcută cu sprijinul fraţilor Olănescu. Astfel, pisania veche a Bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul", din anul 1911 (înlocuită astăzi de cea din anul 2010, dar citată în istoricul parohiei scris de Prot. Nicolae V. Popescu la 2 nov. 1969), menţiona: «La leatul 1894 s-a reparat şi zugrăvit de către preotul Niţă Colfescu, ajutat fiind de fraţii Olănescu şi de enoriaşi». Colfeştii, familie boierească din Găeşti, din care descindea şi preotul Niţă, se înrudiseră cu Olăneştii prin recăsătorirea Ancuţei Pârşcoveanu – de neam Brâncovenesc, care se va călugări la bătrâneţe – cu stolnicul Iordache Colfescu, după ce, chiar în anul nunţii sale (1733), Constantin „sin Radu vornicul Olănescu", primul soţ, se stinge din viaţă, fiind ucis de tâlhari (*Ce au fost boierii mari…* p. 231). Un fapt interesant este că în prima parte a pisaniei din 1911, nu apare numele Ancuţei, ci probabil al unei soţii anterioare, or dintr-o eroare cei care au transcris textul au notat „Zoiţa", în loc de „Ancuţa": «Acest sfânt lăcaş, Naşterea Sf. Ioan Botezătorul, s-a zidit din temelie de către domnul Iordache biv vel stolnicul, soţia sa Zoiţa [sic] şi fiii lor, la leatul vechi 7268 (1756 e.n.)".

După cum mărturiseşte într-una din cărţi (*Amintiri şi poveşti mai deocheate*, p. 118), informaţie confirmată personal, N. Djuvara, adolescent fiind, petrecea la Găeşti prima lună din vacanţa de vară, la „sora mai vârstnică" a mamei sale, „Tante Nyka" Alexandrescu, zisă „Cafegioaica". Această poreclă îi venea de la titlul moştenit de soţul pe care-l luase din interes, Constantin Alexandrescu, zis „Cafegi-başa" (dregătorie împrumutată în veacul al XVIII-lea de la Curtea Otomană, purtătorul titlului fiind răspunzător de narghilelele şi cafelele domneşti). Acest unchi prin alianţă al dlui. N. Djuvara îl lua în vacanţe la vânătoare, la scăldat, la târguri şi îl învăţa bunele maniere,

[3] Toate pisaniile citate în articolul de faţă se regăsesc integral în lucrarea noastră: Coord. Bogdan Stoica-Găeşti et al., *Parohia „Sfânta Treime" din oraşul Găeşti. Monografie. Cu prilejul împlinirii a 190 de ani de la zidirea bisericii (1823–2013)*, Bucureşti, 2014.

fiind descris de Şerban Cioculescu (în *Amintiri*, Ed. Eminescu, Bucureşti, 1975, p. 147), ca având „faţa pământie, altă dată la strămoşii săi tuciurie”.

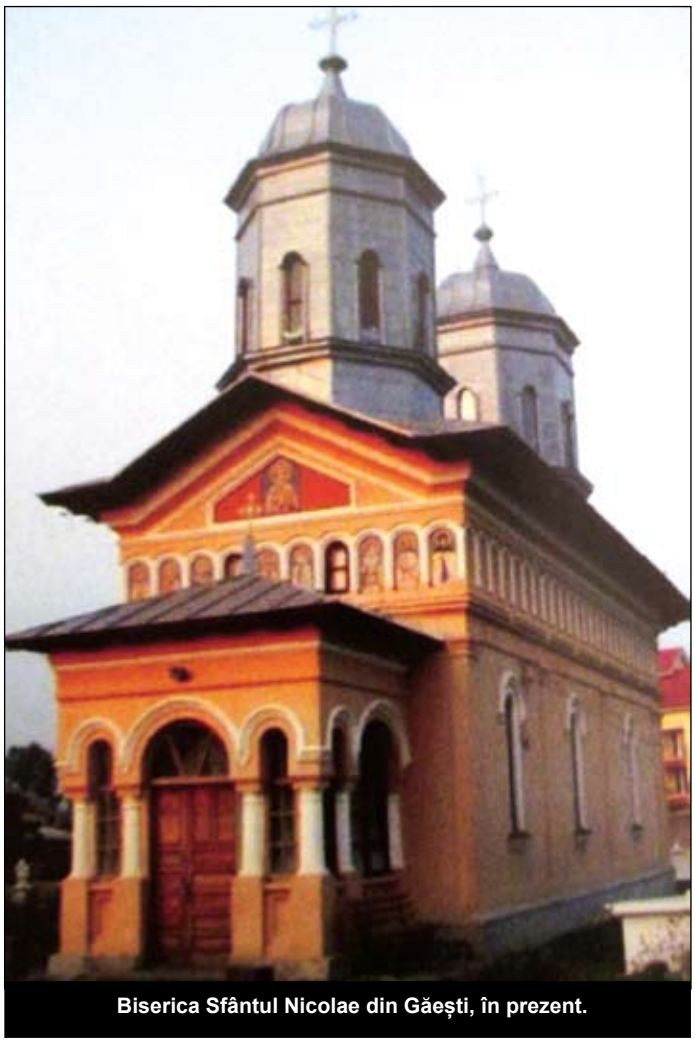
Constantin menţinuse titlul de *Cafegi-başa* de la bunicul său **Nicolae Alexandrescu** (n. 1800) „înzestrat cu voce frumoasă”, cel care a cântat sub ferestrele Marelui Ban Grigore Ghica, iar acestuia, plăcându-i glasul său, l-a chemat la Curte şi când a ajuns domn, l-a făcut *Cafegi-başa*. A crescut în rang ajungând paharnic şi odată cu rangul i-a crescut şi averea. Purtându-se urât cu ţăranii, aceştia l-au împuşcat în trăsură prin 1860 (*Ce au fost boierii mari…*, p. 248). Despre cel de-al doilea fiu al acestuia, **Ioan N. Alexandrescu** (tatăl lui Constantin), N. Djuvara scria că „fusese şi om cu gust judecând după casa ce-şi făcuse în Bucureşti...”, şi „foarte cumsecade – pe când taică-su, îmbogăţitul lui Ghica Vodă, fusese câine cu ţăranii, de sfârşise ucis de ei, lucru pe care unchiul Costică nu mi l-a spus niciodată şi care explică sfiala pe care o avea de ţărani.” (*Amintiri şi poveşti mai deocheate*, p. 121).

Fiind ajutător al lăcaşului de cult, numele lui Ioan N. Alexandrescu poate fi citit şi astăzi în pisania Bisericii „Sfântul Ilie” din Găeşti: «[...] Iară în anul 1890: s-a zugrăvit şi înfrumuseţat cum se vede cu cheltuiala d-lui Ioan N. Alexandrescu mare proprietar şi senator, şi cu mici ajutoare din partea enoriaşilor». De asemenea, este menţionat „D-nul Ion Alexandrescu – proprietatea Străoşti” în *Actele relative la împroprietărirea comunei Găeşti din plasa Cobia, districtul Dâmboviţa*, privind Legea rurală din 1864 (publicate în A. Iordache, *Găeşti 500. File de monografie*, Piteşti, 1998, p. 234 ş.u.). Aşadar, familia Alexandrescu deţinea moşia Străoşti de lângă Găeşti, şi, probabil Biserica „Sfântul Nicolae” – Boanga din Găeşti se afla în sec. XIX pe moşia acestei familii sau cel puţin deservea ţăranii de pe această moşie, satul neavând nici astăzi biserică proprie. Numai aşa s-ar putea explica înscrierea numelui lui Ioan N. Alexandrescu şi în pisania acestei biserici scrisă în anul 1961: «Această sfântă şi dumnezeiască biserică cu hramul Sf. Ier. Nicolae şi Sf. Împ. Constantin şi Elena, a fost construită în anul mântuirii 1832, de Ioan N. Alexandrescu...». Există totuşi un anacronism: în 1832 Ioan era copil, deci nu putea ctitori o biserică, ci numai tatăl acestuia, Nicolae Alexandrescu. Se ridică întrebarea: avem din nou o eroare de transcriere a pisaniei strecurată cumva în mai bine de un secol între 1832–1961, or ţăranii de pe moşie de la un anumit moment au ales ca numele ctitorului real, dar rău cu ei, să fie înlocuit cu cel al fiului acestuia?

Deşi nu putem decât să sperăm în descoperirea unor documente inedite care vor lămuri această dilemă, dar şi alte neclarităţi, putem, însă, cu certitudine concluziona: ascendenţii venerabilului Neagu Djuvara (pe care îl despart numai câteva luni până la împlinirea unui veac de viaţă pământească) din ramura Olăneştilor, dar şi Colfeştii înrudiţi cu Olăneştii, precum şi rudele prin alianţă reprezentate de familia Alexandrescu au sprijinit constant bisericile găeştene. Prin ajutoarele lor financiare la prefacerea lăcaşurilor

Biserica Sfânta Treime din Găești, 1955.

Biserica Sfântul Nicolae din Găești, în prezent.

ortodoxe s-a putut întreţine neîntrerupt cultul public şi s-a menţinut vie flacăra credinţei în micul oraş de provincie al Găeştilor din sec. XVIII–XIX. Recunoştinţa comunităţilor parohiale este exprimată, în primul rând, prin înscrierea numelor acestor ctitori în pisaniile bisericilor, nume pe care le putem citi şi în prezent.

Slavă eroilor români căzuţi la Cotul Donului!

de **Bogdan D.**

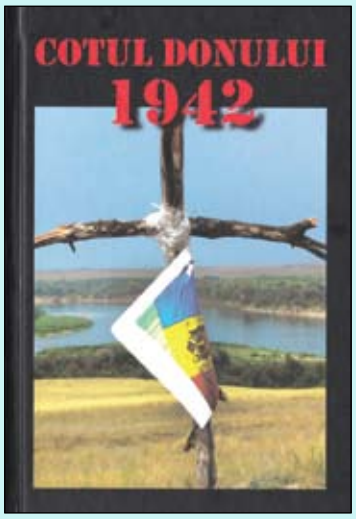
La Sfânta Zi a Înălţării de anul acesta (21 mai 2015), invitat fiind de generalul de flotilă aeriană (r), veteranul de război şi scriitorul **Radu Theodoru**, am fost la Mânăstirea Comana – Episcopia Giurgiului, cu ocazia sfinţirii troiţei închinate eroilor din Cotul Donului. Credeţi că s-a prezentat vreunul dintre generalii ori măcar „sfinţii" de pe la Tradiţii, (in)cultură şi cult al eroilor, care sunt plătiţi cu bani de la buget să se ocupe ori măcar să gireze cu o vorbă bună astfel de iniţiative? Aiurea-n tramvai! E drept, am remarcat câţiva militari în activitate, nu însă din Ministerul Apărării Naţionale, ci dintr-un cu totul alt minister (ceea ce mi-a creat trista iluzie, fie şi pentru o clipă, că România nu mai are Armată!), în rest însă eroii au fost cinstiţi cum se cuvine de câţiva veterani (l-am văzut între alţii pe colaboratorul nostru, venerabilul general **Florian Tucă**), simpatizanţi şi, evident, de reprezentanţii Bisericii noastre strămoşeşti care, în frunte cu Sfinţia Sa Arhimandritul dr. **Mihail Muscariu**, şi-au făcut datoria la superlativ. Cum evenimentul ca atare este perimat deja, fiind reflectat la vremea respectivă (mai apoi la 25 octombrie) îndeosebi în media online, profit de prilej să inserez, totuşi, sumar, câteva gânduri de român abătut, derutat – deşi nu atâta cât şi-ar dori unii – de ceea ce se întâmplă în mediul ambiant... Aşadar, mi se pare de-a dreptul strigător la cer ca România – care a pierdut în Cotul Donului, grosso modo, 150 000 de militari, mulţi căzând prizonieri, cărora li se adaugă, spun cunoscătorii, alţi 100 000 de români ardeleni încorporaţi în armata hortystă şi băgaţi în foc, plus saşii şi şvabii, poate alte câteva mii, înregimentaţi direct în Wehrmacht şi ale căror nume (nu puţine româneşti) se regăsesc pe plăcile de granit ale memorialului eroilor germani de la Rossoşki (regiunea Volgograd) – să trateze cu atâta indiferenţă această stuaţie. Mai exact, cu atâţia eroi cărora le putrezesc osemintele departe de ţara pentru care au căzut la datorie, să nu mişte nimeni dintre cei îndrituiţi să o facă, pentru ca să se ridice acolo un memorial nu neapărat de anvergura

Generalul scriitor Radu Theodoru, într-un dialog destins cu veteranul Ion Paiu, străpuns de glonț la Cotul Donului. *Foto: Puşa Popa*

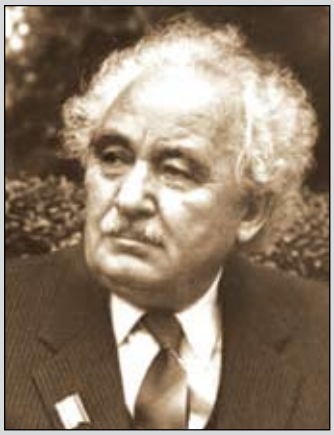
celor germane, italian ori maghiar, chiar finlandez şi slovac, dar cât de cât onorabil. Or, ce are la căpătâi ostaşul român căzut acolo? Nimic altceva decât o cruce improvizată din două crengi îmbinate cu bandă adezivă, cum se vede pe coperta 1 a cărţii semnalate mai jos (*Cotul Donului 1942: eroism, jertfă, trădare*, de dr. **Vasile Şoimaru**), meşterită la faţa locului de autorul volumului, un român basarabean din cea mai nobilă stirpe a răzeşilor-soldaţi ai lui Ştefan cel Mare, în urma unui circuit itinerant pe urmele eroilor noştri, efectuat cu autoturismul propriu în 2012. E drept, cică undeva ar exista un modest colţ, amenajat într-un cimitir german, cu osemintele câtorva militari români morţi în captivitate la ruşi, pe lângă Kursk, dar asta este cu totul altceva... Şi nici colţul acela nu-l aveam dacă nu dădeau nemţii, în căutarea propriilor eroi, peste câteva plăcuţe de identificare româneşti! *O, sancta simplicitas!*

CONTINUARE LA PAGINA 26

Dr. **Vasile Şoimaru** (coordonator), ***Cotul Donului 1942: eroism, jertfă, trădare***, ediţia a II-a, Editura Balacron, Chişinău, 2013, 200 p., cu ilustraţii. Ceilalţi coautori sunt: Gh. Pârlea, Iosif Niculescu şi Roxana Iorgulescu-Bandrabur. Vlad Pohilă semnează un fel de prefaţă, din care am reţinut că această carte (e vorba de prima ediţie, cea din 2012), deşi modestă ca volum, „a răvăşit memoria colectivă, a trezit conştiinţe, a făcut să bată în retragere amnezia de care voiesc să ne vadă contaminaţi neprietenii, dar ce mai vorbă – adversarii noştri de moarte, «cruzii duşmani», – ca să recurgem la o parafrazare a Imnului Naţional *Deşteptă-te, române!* Cel mai curios este că apariţia acestei cărţi a suscitat interesul isteric [...] chiar şi al unor autori de «viclene uneltiri» împotriva demnităţii noastre naţionale şi umane. Cu regret, nu şi interesul celor hărăziţi, parcă, a fi străjeri la păstrarea neîntinată a memoriei poporului. Al celor meniţi, vine vorba, să fie atenţi, mai sensibili la faptele nu prea numeroşilor entuziaşti-militanţi pentru cinstirea amintirii despre feciorii căzuţi, aceştia fiind trimişi la un război inegal de către Statul pe care, de rău, de bine, îl reprezintă; oricum, erijându-se în conducători dacă nu iubiţi, apoi iubitori de popor." (p. 11) Am subscris şi noi la această idee, deja, aceea a indiferenţei Statului adică... În ceea ce priveşte amănuntul că soldatul român a fost trimis la un război „inegal", credem că autorul prefeţei se referă la starea deplorabilă de înarmare şi echipare a lui (ca şi azi), altminteri, un război dus pentru dezrobirea unui colţ de pământ românesc şi pentru a „spăla onoarea de pe epoleţii lui", ca să citâm un clasic al literaturii noastre militare din acea vreme, nu poate fi altfel decât drept.

Cele 101 maxime despre viaţă, militari şi război ale lui Stadniuk

În urmă cu două decenii, mai precis la 4 mai 1995, trecea la cele veşnice, la vârsta de 75 de ani, scriitorul militar sovietic Ivan Stadniuk (*foto*), autor care nu le mai spune aproape nimic cititorilor români din ziua de azi. Originar din Ucraina, reporter de front în al Doilea Război Mondial, autor al mai multor cărţi, între care şi al romanului *Războiul*, apărut la Editura Militară în trei volume, pe la mijlocul anilor '70, axat între altele şi pe propria sa experienţă de combatant, Stadniuk a fost citit de foarte mulţi militari români la vremea sa, de altminteri într-o eră când cărţi precum *Războiul* apăreau în tiraje de zeci de mii de exemplare. Aşa se face că astăzi, nu neapărat ca un omagiu adus lui Stadniuk, cu atât mai puţin literaturii sovietice care ne-a sufocat, efectiv, în primii ani de după dezastruoasa capitulare „aranjată" de regele Mihai I la 23 august 1944, unul dintre admiratorii de ocazie ai acestui scriitor, colonelul (r) Virgil Catrinoiu, colaboratorul nostru de ceva vreme, a extras şi ne-a propus spre... reîmprospătarea cunoştinţelor sau pur şi simplu pentru delectare, nici mai mult, nici mai puţin decât 101 maxime şi cugetări despre viaţă, militari, război şi nu numai. (B.D.)

1. Cuiele bătute într-o scândură pot fi scoase şi cu dinţii dacă în prealabil despici scândura cu securea.

2. Forţa cea mai teribilă, în faţa căreia se deschid porţile adevărului, aparţine raţiunii.

3. Îndărătnicia nu constituie un defect al raţiunii... Îndărătnicia este un defect de temperament.

4. Satisfacţia supremă este aceea de a domni numai prin propria ta raţiune asupra propriului eu şi asupra altora.

5. Ticălosul în învăţătură e mai rău decât cel fără carte.

6. Cei bravi se nasc din tăria convingerilor. Nu există un blindaj mai dur decât credinţa!

7. Inima trăieşte în prezent, mintea în viitor; dar conducătorului de oşti trebuie să-i trăiască în prezent şi inima, şi mintea, şi întregul univers al simţămintelor....

8. În arta militară experienţa e mai importantă decât orice adevăr filozofic.

9. A te îndoi înseamnă a căuta drumul spre adevăr.

10. Regulile şi principiile nu te învaţă tot ce trebuie să faci, în schimb te învaţă ce nu trebuie să faci.

11. Omul nu poate ordona propriei memorii.

12. Războiul are logica lui şi fiecare situaţie are propriile ei exigenţe.

13. Soarta, întocmai ca femeile dezmăţate, e deosebit de primejdioasă tocmai când îşi împarte cu dărnicie farmecele.

14. Când omul dă peste un obstacol în întuneric, îi e greu să facă un pas înainte –trebuie să-şi lumineze, măcar pentru o clipă, drumul.

15. Un genera fără trupe e ca un tun fără muniţii...

16. În război contează nu numai superioritatea aritmetică, ci şi măiestria comandamentelor şi a trupelor.

17. Orice idee importantă transpusă în practică duce inevitabil la un insucces.

18. Atunci când zeul războiului doarme şi în lume domneşte pacea, armata trăieşte o viaţă strict circumscrisă regulamentelor...

19. În timp de pace, adevăraţii comandanţi au puţine şanse de a-şi verifica în chip convingător capacitatea de sinteză, căci aşa cum se ştie, fără analiză nu există sinteză.

20. Adevărata capacitate a oricărui comandant militar superior se poate manifesta pe deplin numai în arena sângeroasă a războiului.

21. Războiul, această înfricoşătoare stihie – deşi în bună măsură controlată –, care aduce popoarelor multe nenorociri cumplite, este moaşa multor comandanţi; tocmai războiul este cel ce dezvoltă scânteile talentului lor într-o adevărată vâlvătaie. El este şi neîndurătorul gropar al celor ce au greşit crezând că au vocaţie pentru conducerea trupelor.

22. Intuiţia nu e o noţiune mistică, nu e o revelaţie de sorginte divină, ci un aliaj al gândirii cu acuitatea simţurilor.

23. În război, pustiul e întotdeauna enigmatic şi primejdios.

24. Acolo unde domneşte sentimentul binelui, minţile sunt limpezi şi perspectivele aşijderea.

25. Istoria umanităţii e în mare parte istoria războaielor.

26. Conducătorul de oşti trebuie să fie, dacă nu întotdeauna talentat (căci talentul e o raritate), în orice caz perfect instruit şi familiarizat ci cele mai noi cuceriri ale artei militare.

27. Istoria o fac oamenii, aşadar ei o şi judecă.

28. Distrugerea nu poate constitui temeiul creaţiei, după cum moartea nu e chezăşia vieţii.

29. Tragedia nevinovaţilor îşi are rădăcinile în vinovăţia vinovaţilor... Însă niciodată vinovăţia vinovaţilor nu va justifica tragedia nevinovaţilor.

30. Înfricoşătoare sunt vremurile când cei ce îşi schimbă sau sunt înclinaţi să-şi schimbe credinţa prevalează asupra celor neclintiţi în credinţa lor.

31. În credinţă stă forţa umanităţii şi chezăşia nemuririi ei.

32. Oţelul nici unui seif nu rezistă în faţa năzuinţei omului spre adevăr. Adevărul are obiceiul să învie chiar din cenuşă.

33. E mai bine să eviţi un diferend decât să-i pui capăt.

34. Glasul înţelepciunii este mut în neputinţa lui.

35. În război, oamenii uită că zilele au nume.

36. Nimeni n-are dreptul să dezerteze din faţa iubirii, cel mai sacru şi fără de moarte simţământ omenesc.

37. Talentul unui mare comandant implică sinteza armonioasă a tuturor calităţilor lui, se întemeiază pe cutezanţa lucidă a cugetului, care-i îngăduie să gândească atotcuprinzător, cu o redutabilă forţă imaginativă.

38. Un ceas întrebuinţat cu folos face cât mulţi ani petrecuţi în mrejele indolenţei.

39. Cine nu ştie adevărul despre propriul său trecut, nu e demn să aibă viitor.

40. Neadevărul despre trecutul eroic al unui popor generează neîncredere în prezent... Un asemenea neadevăr lipseşte de strălucire cele mai înălţătoare înfăptuiri ale prezentului şi ofensează simţămintele naţiei.

(Va urma)

URMARE DE LA PAGINA 24

Şi când mă gândesc cât de atenţi sunt ruşii cu eroii lor căzuţi pe pământul românesc în fructuoasa lor campanie de „eliberare” începută cu cele două ultimatumuri din trista vară a anului 1940, după Pactul lui Molotov cu Ribbentrop, şi neterminată nici azi..., că Basarabia încă nu s-au decis s-o elibereze, nu? Şi o spun în perfectă cunoştinţă de cauză, că era în primăvara lui 1990 când, tânăr locotenent fiind la Târgovişte, într-un batalion de drumuri şi poduri (azi desfiinţat, că România nu mai are nevoie nici de drumuri şi cu atât mai mult de poduri de când ni le construiesc americanii şi ceilalţi), comandantul m-a trimis să asigur garda de onoare, cu câţiva soldaţi din subunitate, unde credeţi? Exact la Monumentul Eroilor Armatei Roşii, din Cimitirul Simuleasa, în vreme ce Cimitirul Eroilor Români din Primul Război Mondial, amplasat undeva mai către Nord, într-o unitate militară de la Teiş, zăcea în paragină, uitat de toată lumea (abia mai zilele trecute, deci după ani şi ani, am citit prin presa militară că, în sfârşit, s-a făcut ceva şi pentru eroii aceia). Păi, să mă mai mire că pentru eroii căzuţi la mii de kilometri depărtare nu se face nimic, atâta vreme când sunt uitaţi chiar aceia de la doi paşi de noi? De altfel, în ***ProARME*** am mai publicat acum ceva vreme, prin octombrie 2009 (nr. 3, p. 13), un articol (*Preludiu pentru războiul de mâine*) în care comentam starea deplorabilă în care se găsea nu un cimitir – că acolo, să admit că e de muncă şi se cere cheltuială! –, ci un simplu monument din acela cu acvila în vârf. După cum am scris şi de Monumentul eroilor de la Prunaru (nr. 2/2013, p. 12), când i s-a furat placa de bronz – mă preavizase poate nu întâmplător un preot militar din garnizoana Caracal –, acum am remarcat că la Prunaru a apărut deja o altă placă, una mai ieftină, desigur, şi, de aceea, trag nădejde că mai... rezistentă la tentaţiile unor minoritari obişnuiţi cu şmangla, mai degrabă, decât cu jertfa pe câmpul de bătaie...

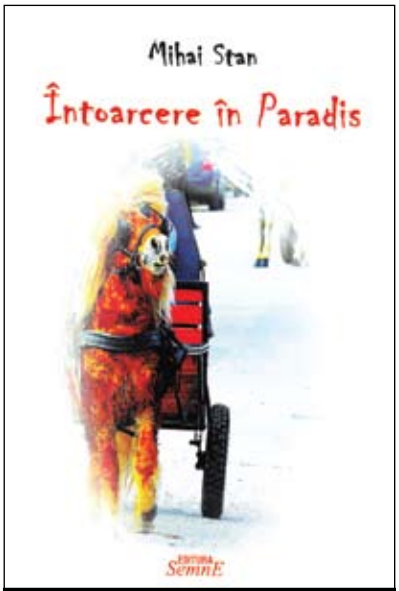
De gardă la troița eroilor din Cotul Donului, de la Mănăstirea Comana, în luna mai a.c., cu ocazia sfințirii, înainte de fixarea acesteia pe amplasamentul definitiv. *Foto: Pușa Popa*

Acestea fiind zise, ce să mai crezi când citeşti, de pildă, de regulă cu ocazia Zilei Eroilor, inclusiv în oficiosul Ministerului Apărării, câte o declaraţie solemnă axată pe faptul că, vezi Doamne, „România ştie să îşi cinstească eroii!”? Acum, sincer să fiu, nu aş putea spune că chiar nu-i cinsteşte, atâta doar că se bate moneda mai mult pe eroii „războiului antiterorist” (probabil fiindcă sunt câţiva, doar, deocamdată, şi este mai lesne să depui trei coroane şi-un tricolor la o cruce din Ghencea Militar, decât să mergi până-n Cotul Donului, pe urmele câtorva zeci de mii, asta după ce a trebuit să-i explici „tătucului” Vladimir Putin ce vrei să faci pe acolo). Să nu deznădăjduim însă... Fiindcă aşa cum Sfinţia Sa Arhimandritul dr. **Mihail Muscariu** şi generalul **Theodoru** – şi am înţeles că nu numai Domniile Lor, întrucât au fost şi alte contribuţii, unele în bani – au depus toate diligenţele pentru cinstirea bravilor noştri eroi din Cotul Donului (în revista ***Historia*** din noiembrie curent am citit că „nu sunt uitaţi”, aşa să fie!), ridicându-le această frumoasă troiţă la Comana, nu departe de Bucureşti, poate că mâine, cine poate şti?, alţi români autentici, curajoşi şi cu respect pentru tradiţia glorioasă a armatei noastre, vor îndrăzni să mai treacă odată prin Cotul Donului şi să ridice acolo o Coloană a Infinitului, după cum merită soldaţii aceia... În ce mă priveşte, ca unul care am crescut cu poveştile bunicului meu despre acel război, implicit despre Cotul Donului, de unde el a scăpat, fiindcă a avut norocul să lupte ca transmisionist şi nu ca infanterist, m-am simţit nespus de uşurat că mi s-a oferit ocazia să le pot da onorul fie şi indirect, de la Comana... Ne-am plecat fruntea (nu am fost singur) întru slava jertfei lor şi acum, iată, cu mijloacele noastre modeste, adăugăm încă o pagină, aceasta, la nemurirea faptelor de arme săvârşite de ei, demne de un mare popor care e clar că încă nu este liber pe deplin atâta vreme cât nu-şi poate cinsti eroii aşa cum s-ar cuveni, însă nădăjduim să ajungă.

Profesorul, raiul şi delurenii

de **G.D. Jianu**

Prin *Întoarcere în Paradis*, scriitorul **Mihai Stan** încheie trilogia *Paradis*, celelalte două „cărţi” fiind *Paradis* (2005) şi *Ieşirea din Paradis* (2007), apărute la Editura Muzeului Literaturii Române, ceea ce mă determină să concluzionez că dacă de respectivul muzeu nu s-ar fi *ales bules*, vorba unui minoritar de la mine, din comuna natală, şi această „întoarcere”, mai bine-zis închidere de buclă, tot la acea relativ respectabilă editură s-ar fi săvârşit (e doar o supoziţie, *of course*). Aşadar, zece ani bătuţi pe muchie s-au scurs (când, oare?) de la apariţia primului volum, şi e cazul să spun că aproximativ atunci am auzit şi eu că în peisajul citadin al Delurenilor noştri a apărut un nou spadasin, şi încă unul foarte bun, „la fel de bun dacă nu cumva chiar mai bun decât tine” mi s-a spus, şi am fost convins că este mai bun întrucât discuţia avea loc chiar la mine acasă, ţin minte precis, în sufragerie, la o cafea. Or, la mine acasă fiind, să-mi spună cineva, fie el şi un amic respectabil, başca oaspete, că a apărut un „şmecher” mai tare decât subsemnatul la interval, însemna o groază de lucruri, implicit că afirmaţia putea fi adevărată. Cine mi-a spus-o, nu mai contează, rămâne micul meu secret, cert este că am reţinut-o şi, cum îmi e obiceiul, cred că abia aşteptam o ocazie ca să verific pe teren „informaţia” când, la ceva vreme după aceea, răstimp în care a ieşit la lumină şi volumul al II-lea al trilogiei (nu ştiam că va fi o trilogie pe atunci), eu „opunând” *Fantomele*, dintr-o altă sursă aveam să aflu că, de fapt, în Delureni, nu Mihai Stan ar fi cel mai cel dintre mercenarii cuvântului tras în plumb şi, deci, nu pe el trebuia să-l prind în colimator, ci (pe) un anume Ion Delagârlă... Cum între timp a apărut pe firmament şi Societatea Spadasinilor Temerari din garnizoană, abreviat SST, având astfel ocazia să-i cunosc cât de cât pe toţi purtătorii de florete, de trotinete, de rapiere şi de alte chestii asemenea din cetate, jucării una şi una, meşterite din toate materialele posibile şi imposibile, de la oţel inoxidabil până la lemn de soc, deci inclusiv şi în primul rând pe cei doi, Mihai Stan – alias Profesorul – şi cu Delagârlă, cum între timp mă maturizasem şi eu puţin, am realizat imediat că era să pic într-o mare capcană. Aşa că azi, ce să spun, dincolo de faptul că răsuflu uşurat când, mai mult sau mai puţin animat de gânduri parşive, vreunui confrate îi trece prin cap, în lipsă de altceva, să mă ademenească pe terenul acesta atât de insidios al competiţiei cu mize izvorâte din ambâţuri ieftine şi, la o adică, la fel de lesne de speculat pe cât sunt de subiective, mi se pare un fel de miracol ca, într-un burg atât de mic, fie el cu pretenţii de fostă capitală a Valahiei de odinioară, să întâlneşti la tot pasul câte un scutier cunoscut, care nu doar că e respectat, în traducere liberă – citit, dar şi inclus într-un clasament neoficial, drept să spun, chestia sună de-a dreptul măgulitor. Şi ceea ce vreau să subliniez este faptul că prin acest tur de forţă, adică oferindu-ne şi acest al treilea op al „Paradisului” său, de dimensiuni mai mult decât respectabile, Mihai Stan se impune cu adevărat printre scriitorii de primă linie ai momentului, cel puţin acolo sub Turn, argumentele sale fiind mai mult decât clare şi greu de ignorat, căci, dincolo de aspectul cantitativ, rămân la bătaie, oricând putând fi puse sub lupă, toate celelalte ingrediente de evaluare a unui creaţii în sine, de la imaginaţia tumultoasă (fie ea sprijinită pe filele unui jurnal intim) şi o anume ştiinţă a naraţiunii până la talent şi forţă expresivă, unul dintre punctele forte aici ţinând nu atât de cursivitatea frazei – poate că de înţeles la un fost dascăl de limba şi literatura română –, cât de empatia şi modul firesc în care se întâmplă să rezoneze cu cititorul său. Este drept că, în cazul de faţă, delurean fiind, ca şi multe dintre personajele sale – recrutate fie acestea din medii diverse, de regulă însă din lumea intelectualilor –, Mihai Stan va primi un punct din oficiu de la oamenii locului, care se pot cunoaşte şi recunoaşte foarte lesne ei între ei, deşi aceasta este o armă cu două tăişuri, şi nu e cazul să ofer explicaţii de ce. Şi ca să rămânem în geografia Delurenilor, deşi fundalul este unul de referinţă la nivel macro, ca să nu zic naţional, chiar est-european, lăsând deoparte inclusiv fumigenele cu finalitate politică aruncate când şi când, cu abilă ştiinţă a dozajului, pe la răspântiile labirintului său... paradisiac, trebuie să spun că, totuşi, două mari „planuri” îmi mai persistă în minte acum, când se întâmplă să scriu, după câteva luni bune de la citirea romanului, şi acestea ţin fiecare de câte un mediu extrem de bine prins în context, anume acela al samurailor din Delureni, respectiv al zombilor din umbra catedrei, în a căror psihologie comportamentală şi, îndeosebi profesională, Mihai Stan pare doctor docent. Din această perspectivă, aşadar, deşi nota echilibrului este dominantă de la un cap la altul al romanului, totuşi, în primul caz, când îi introduce în ecuaţie pe samurai, uneori cu numele real, alteori cu iniţialele, nu în ultimul rând apelând la o meşteşugită anagramare, antonimizare etc. – (Ghiocel Ţuicar, Ion Iancu-Deal, G.T. Tristariu ș.a.) –, se observă o oarece menajare şi delicateţuri de castă, ceea ce, în principiu e bine, însă nu în literatură, unde totul se acoperă cu uitare imediat dacă, din prea multă eleganţă, pui sarea şi piperul cu vârful scobitorii acolo unde s-ar cuveni măcar cu linguriţa. Ei, alta ar fi fost socoteala dacă fenomenul literaţilor de sub Turnul Chindiei ar fi fost abordat ca într-un

Mihai Stan, ***Întoarcere în Paradis***, Editura Semne, Bucureşti, 2015, 276 p., cu o sumară prezentare pe manşeta 1 de **Lucian Chişu**.

spital de campanie în plină conflagraţie mondială, când nu se mai pune problema anesteziculuı şi, cu atât mai mult, a unui erou în plus sau în minus pe placa de bronz a monumentului din parcul Primăriei. Căci, la urma urmei, între noi fie vorba, ce altceva sunt respectivii decât nişte specimene cu nimic diferite de corespondenţii lor de la Cluj, Iaşi, Craiova şi aşa mai departe, practic din toate citadelele literaturii române contemporane, adică un fel de jivine cu aere de mici Dumnezei cărora, dacă li s-a mâzgălit graţiosul nume pe vreun colţ de hârtie creponată bătută în cuie pe stâlpul de lângă scara de acces pe eşafodul din Piaţa Mare, li s-a inoculat ideea cum că totul li se cuvine. Şi atâta îţi trebuie, să-l calci pe vreunul pe coadă, că nu te mai spală în veci nici măcar apele Dunării, darămite ale Ialomiţei! Deci, îmi permit să-mi imaginez, că tocmai de aceea, probabil, în compensaţie, la capitolul rezervat „dascălilor", spre deosebire de acela al „spadasinilor", Mihai Stan punctează cu dezinvoltură din toate poziţiile, şi este o încântare să parcurgi scene care de care mai bine calibrate pe evenimentele care, de două decenii şi mai bine, au jalonat această instituţie fundamentală într-un stat de drept, în speţă cea de (re) educare şi (de)formare a tinerei generaţii. Ruptă din viaţă dacă este să o apucăm de aici, cartea lui Mihai Stan reconfigurează de o manieră efectiv cuceritoare sfânta degringoladă ce pluteşte pe deasupra unei societăţi subminate nu atât prin legile care de care mai bulversante şi acestea, oricum, cât prin instrumentele numite în punctele de manevră a tramcarului postrevoluţionar, pe a cărui capră defilează-n delir foşti politruci şi turnători reşapaţi în directori şi miniştri, patroni de succes căsătoriţi cu bugetare care vin la serviciu ca la coafor, în vreme ce la cuşetă se înghesuie restul menajeriei, una caracteristică doar în aparenţă „Şcolii Noastre" în realitate, însă, reperul indicat de Mihai Stan fiind, de fapt, specific întregii lumi mioritice, decupat nu atât din sectorul oricum suficient al învăţământului gimnazial şi preuniversitar, ci cam din tot ceea ce presupune instituţie care îşi achită salariile angajaţilor cu banii contribuabilului tot mai sărăcit şi buimac, parcă picat cu pluta într-o lume de îmbuibaţi făţarnici, în plină goană după căpătuiala fără limite. Culmea e că, indiferent cum le trânteşte în pagină, personajele „Paradisului" reuşesc să fie simpatice, şi este o încântare, realmente, să tragi cu urechea la bârfele unor indivizi altminteri elevaţi, unii dintre ei, alţii rudimentari şi primitivi ca nişte paznici tocmiţi la jumătate de normă. În orice caz, multe sunt personajele memorabile, începând cu „profu" de mate Aliodor Bubulete sau colegul său Hector Petreanu (titularul catedrei de ştiinţe sociale), chiar şi răutăcioasa profesoară de istorie Merişoreanu ori parşivul Vălimărescu, cu toţii animaţi de un anume ce al lor, nu mai spun de Silvica Boeriu (Directoarea Mică), de Narcis Iacov, Luca Predescu, Veniamin Meleca, Afrodita şi aşa mai departe, şi terminând cu directorul Felix Martinescu şi cu Floricica (profesoară de matematică şi soţia lui legitimă), başca inspectorul Pişcatu, Pecingine (alt inspector şcolar) şi aşa mai departe, o faună completă şi complexă, expusă în tot spectrul ei imund şi totuşi fermecător, vinovat şi inocent în acelaşi timp, cu nimic altfel decât, cum spuneam, „actorii" dintr-o primărie de sector ori de aiurea, internaţii dintr-un „cuib de cuci", personalul unei grădiniţe cu program prelungit pentru puii de pitpalac sau cel al unei firme de deratizare subvenţionată de la buget. Desigur, trăind în lumea scriitorilor, ca lider de breaslă şi, mai ales, ca editor cu faimă până hăt, dincolo de linia Prutului (era să zic vârfurile Himalayei!), Profesorul face ce face şi, cu aerul că „dă din casă", ridică aşa, dar nu mai mult decât un colţişor, şi din vălul parfumat ce acoperă tortul miresei, în speţă al falangei cu ştaif, „capitaliste", pe care a reuşit s-o momească – nu pe gratis, ţine să sublinieze amănuntul – în barcazul gonflabil numit „Silabe", în cap cu criticul Henric Zăvoi, alias Zapis (am şi eu un aproximativ astfel de personaj pe undeva, Zapisu...) şi până la MHS, mai numit şi Iscoditoru, dar aici Mihai Stan, reiterez ideea, nu-şi permite să sară pârleazul, cel puţin în ediţia de faţă, decât, eventual, când vine vorba despre poetese ca Proserpina (interesantă ca personaj şi această „sălbăticiune" destul de des întâlnită prin anticamerele criticilor şi paracriticilor de serviciu ori de... deserviciu), ca atare, nu mai insist cu vreun exemplu decupat din context, lipsa de spaţiu forţându-mă să revin degrabă, pentru cuvenita exemplificare, în tabăra „formatorilor" de nulităţi care îngroaşă cohorta tot mai consistentă a şomerilor cu diplomă de la noi, a dascălilor adică, din al cărei domeniu efectiv generos am decis de la bun început să decupez fragmentul menit posterităţii. Şi nu „aventurile" în sine – originale ori previzibile, deşi repetabile la infinit, în fond – m-au convins, ci arta şi dezinvoltura descrierii precum în episodul acela cu iz „boccacian", cum se exprimă undeva un personaj (deşi are în substanţa lui ceva mai degrabă „henrimillerian"), cu „luxurioasa şi concupiscenta fără reţinere" Marilena (sau Marlena), profesoara de educaţi tehnologică, cu o biografie demnă de un mare roman, exilată la Delureni datorită crizei de supraproducţie de târfe de cabinet din anturajul revoluţionarului Diosig Ion... Profesoara Marlena, deci, adică nimfomana care, „după ce puse yala, se îndreptă spre un Felix împietrit şi, din mers, îşi trase peste cap tricoul roşu azi, dar tot cu un «Yes!» pe piept, dând la iveală două ţâţe pe care şi Pamela Anderson le-ar fi invidiat fiindcă erau adevărate, fără silicon. Se plecă peste birou, prinse între mâini capul bărbatului care nu schiţă nici un gest de împotrivire şi buzele-i cărnoase, roşii, se lipiră ca o ventuză pe gura lui Felix care, după ceva timp, începu să se zbată în pericol de asfixiere, bolborosind fără şir Marlena nu se poate, Marlena nu se poate, în timp ce dreapta strânsă puternic între pulpele fetei căuta să se strecoare în sus, descoperind aţâţat când îşi trecu degetele prin vegetaţia muntelui Venus că Marlena n-avea chiloţi. Îi înfipse pătrunzând uşor mângâiat policele în vagin, în timp ce femeie se zbătea spasmodic, încercând să-i sugă toată mâna în uter. Jocul dură câteva minute gâfâite, apoi Marlena, roşie şi caldă, emanând pe lângă parfumul ei obişnuit un nu ştiu ce feromon care-i sculă într-o erecţie cum rar i se întâmpla la doamna Floricica penisul uşor strâmb, dar mult peste medie, îi descheie expertă fermoarul, îi trase aproape mugind pantalonii şi şortul şi, aproape simultan..."[1] Scena este una memorabilă şi de mare intensitate emoţională, nu insist cu urmarea însă, fiindcă nu vreau să fiu acuzat de subminarea strategiei de comercializare a cărţii, totuşi, dând pe repede înainte, musai să remarc nu

[1] Mihai Stan, *Întoarcere în Paradis*, Editura Semne, Bucureşti, 2015, p. 441–442.

„ironia fină”, cum ar putea fi tentat să puncteze alt comentator în situaţia mea, cât umorul sănătos, rupt din realitatea imediată, scenă de teatru absurd dacă n-ar fi ceva parcă destul de cunoscut în respectivele stabilimente precum cel din Delureni întâlnite în tot cuprinsul patriei (inclusiv la şcoala generală absolvită de mine ă-hă!, fix cu un deceniu înainte de „revoluţie”, într-un cu totul alt judeţ, s-a jucat un astfel de film, atâta doar că nu în cancelaria jupânului ci la toaleta „cadrelor”, şi nu în pauza mare, ci în timpul orelor de predare): „Brusc, în uşă se auzi o bătaie puternică, repetată, şi apoi glasul îngrijorat al doamnei Floricica: Felixe, Felixe, deschide mamă, ţi-e rău? Nu e doamnă în birou, ştiu că are oră la a VII-a B, lângă bibliotecă, se auzi şi vocea Ortansei, femeia de serviciu. Felix rămase înlemnit, în timp ce Marlena continua mişcarea de piston, ca să evităm penisul captiv, îi şopti ea. Când după uşă se făcu linişte...”[2] Cum a manevrat sărmanul director Felix să iasă din ambuscadă rămâne de citit, cert este că a scăpat, ca şi iapa pur sânge Marlena, de altfel. De prisos să mai insist asupra amănuntului că până şi genul acesta de nimfetă pleşcoiană căreia, cât o ţine tenderul, nu-i rezistă nimic – numai DNA-ul, eventual, să-i vină de hac, dar cu condiţia ca respectivei baleniere să-i cadă timonierul peste bord –, nu este un personaj singular şi specific strict, adică exclusiv, unei instituţii atât de respectabile precum Şcoala Noastră din Delureni ci, aşa cum celebrul Moş Teacă nu este decât la prima vedere ceea ce pare, adică ramolitul, demodatul şi incultul „supirior” dintr-o cazarmă oarecare, la fel şi aceasta, tipologia ei vreau să zic, este caracteristică întregii societăţi a unui areal dat dintr-un anume segment de timp căruia, întâmplător sau nu îi suntem contemporani, actori şi martori deopotrivă.

În sfârşit, trebuie spus că, folosind o reţetă brevetată nu tocmai recent, raportată la un mediu exploatat şi de alţii (de pildă, chiar în Delureni, de G.T.V., în *Colonia* lui), însă într-un re major de toată frumuseţea, şarjând cu imaginile ilar-idilice şi prim-planurile grotesc-fabuloase ca la parada de Ziua Recoltei, într-un ton pe câte de credibil pe atât de bine jucat, practic inimitabil, Mihai Stan îşi poate revendica pe drept un loc în loja oficială a seniorilor literaturii noastre realist-europenist-globalistă, ba chiar şi de anticipaţie, dacă e să luăm în calcul şi alte coordonate abordate nu fără succes la critică.

[2] *Ibidem*, p. 442.

Evocare

Patru din patruzeci

Întru pomenirea unui vechi prieten

Vine un moment când simţi, fără să vrei, că totul îţi scapă de sub control. Timpul însuși îţi scapă de sub control şi ştii că nu mai e nimic de făcut. Acum două veri, era chiar de 23 august, l-am revăzut pe Florian David, zis „Al lui Role” (pe tatăl său îl chema Aron, şi după nume, dar mai ales după felul său de a fi, părea să aibă ceva ascendenţă evreiască, deşi, simplu ţăran fiind, ceva nu se lega!); era la buticul lui Oneaţă Foamete, descânta un pahar de coniac, umbla desculţ, ca ţăranii de pe vremuri, şi o tristeţe abia perceptibilă i se agăţase, parcă, în privire. S-a bucurat mult să mă vadă, erau ani buni de când drumurile nu ni se mai încrucişaseră, am stat câteva minute, deci, la masă, şi cel mai mult mi-a povestit cum a murit, din păcate la o vârstă extrem de tânără, Mihai Oprescu, prietenul, camaradul de ghiozdan şi vecinul nostru, iar cu mine chiar un fel de rudă mai pe departe. Lucrase la Centrala Atomoelectrică de la Cernavodă şi fusese iradiat într-o împrejurare destul de imputabilă chiar lui, adică lui Mihai, din câte mi-a explicat Florică. Veneam de la Crâmpoia atunci, dintr-o excursie cu bicicleta pe care o repetasem după mai bine de 20 de ani, eram destul de obosit şi plictisit, dar pe undeva şi foarte optimist în ceea ce priveşte timpul, fapt pentru care nici n-am luat notiţe, cum fusesem tentat, dar i-am mărturisit că am de gând să-l evoc odată pe Mihai, prietenul nostru, măcar atâta să fac în amintirea lui. A rămas să ne revedem cumva, cândva, când mai trec eu pe la Dideşti, urmând ca el să-mi relateze mai pe larg ce şi cum, după care am discutat despre cărţile copilăriei, multe citite de amândoi, că mai făceam schimb după ce le împrumutam, fiecare pe fişa lui, de la bibliotecă. Deşi rămăsese vreo doi ani repetent – şi pentru ce anume, nu prea am habar, fiindcă era un băiat destul de isteţ pentru un fiu de ţăran, cu nimic mai prejos decât alţii mulţi, ba, în plus, era unul dintre abonaţii bibliotecii comunale (ăştia nu erau prea mulţi, din păcate), unde mare staroste era învăţătorul Victor Cernăuţeanu (am mai pomenit despre asta într-un roman de-al meu)... Şi parcă-l văd aievea pe David – aşa-i spuneam, după numele de familie, era ceva rar în localitatea noastră, pe când alde Florea, Florian ş.a.m.d. era ceva mai mult decât comun –, era într-o iarnă cu zăpezi mari, către seară, venind să-mi aducă o carte, ţin minte precis că era vorba despre *Enigma unei duminici*, de Ignacio Cárdenas Acuña, şi băgând-o printre uluci, cu un colţ, să întărâte căţeaua, care-l lătra de mama focului, numai ce se trezeşte fără o „halcă” bună din ea, ca tăiată la ghilotină, că am rămas cu toţii stupefiaţi, dar mai ales el a rămas, că trebuia să o ducă înapoi, peste câteva zile, la bibliotecă. Citisem şi voi mai citi sute de *policiere* de atunci încoace, dar aceea a fost prima carte de acest gen care, pot spune, mi-a plăcut cu adevărat şi, deci, din momentul acela, numele lui David a rămas asociat cu *Enigma unei duminici* pe care mai apoi, în zilele din urmă, am procurat-o pe nimica toată de la un anticar de trotuar, din ce motiv nici că mai are rost să explic. Deci, l-am revăzut pe David

23 august 2013, la buticul lui Oneaţă, din Dideşti. Ultima întâlnire cu Florian David al lui Role (în dreapta imaginii). *Foto: Puşa Popa*

acum doi ani, acolo la Dideşti, pe linia fostului C.A.P., în „cârciuma" lui Oneaţă. Ne-am şi fotografiat cu ocazia aceea, răstimp în care el mi-a mai spus că nu s-a lăsat de citit, citea în continuare, singura lui distracţie (alături de paharul de coniac, de asta am aflat de la alţii), ba mi-a citit şi mie câteva cărţi, din cele donate bibliotecii satului, dar a auzit că am mai scris... Evident, i-am promis imediat că-i voi trimite prin poştă ultima carte (era vorba despre *Războiul lupilor*..., i-am şi pus-o deoparte), iar el a rămas să aştepte, probabil. Nu i-am trimis-o întrucât, deşi m-am gândit de nu ştiu câte ori, îmi tot ziceam că voi ajunge oricum, ba azi, ba mâine, să i-o ofer personal şi să mai discutăm una-alta. Culmea e că, deşi am mai ajuns în comună de cel puţin două ori din momentul acela, pe la David n-am apucat să mai trec. Însă nu-mi făceam probleme că n-o să-l revăd întrucât, apropiindu-se vârsta pensionării, de la un timp încoace îmi tot croiesc planuri ca verile, cel puţin două luni pe sezon, dacă nu mai mult, să le dedic Dideştilor. Asta după ce în prealabil, evident, până atunci o să-mi ridic şi o bărăcuţă de câţiva metri pătraţi pe pământul de la mama, ca să nu o tot deranjez de fiecare dată pe sora mea, rămasă şi ea cu atâtea pe cap. Şi sigur că David, şi nu doar el, făcea parte din plan, doar aveam atâtea şi atâtea să-l întreb, căci cu cine să-mi omor zilele de „tânăr" pensionar, dacă nu cu vechii prieteni din anii şcolii? Cum se zice însă, „omul propune şi Dumnezeu dispune", numai bine că, în urmă cu câteva ceasuri, când tocmai mă pregăteam să intru într-o şedinţă, am aflat că pot să pun o mie de întrebări oricui s-o găsi, de acum înainte, atâta doar că David nu va mai putea să-mi răspundă nici măcar la una. Pur şi simplu pentru că tocmai ce a trecut la cele veşnice cu o seară înainte, după o boală foarte gravă, cu care n-a mai avut puterea şi nici voinţa să lupte. Adică n-a mai vrut să meargă la medic şi asta a fost. Cum nu mai avea pe nimeni, şi nici cine ştie ce avere, urma să-l înmormânteze Primăria, şi asta urgent; poate chiar acum, la ora când scriu, peste sicriul lui modest, din lemn de brad, se aruncă ultimii bolovani de pământ acolo, în cimitirul de lângă biserica de schit, din spatele şcolii. Trista veste mi-a dat-o, prin telefon, din autoturism, în timp ce se grăbea către ale lui, Petrişor Cimpoieru, de asemenea prieten, vecin, camarad de ghiozdan ş.a.m.d. Îl anunţase şi pe el un altul ca noi, Nelu lui Albei, portarul de până mai ieri al echipei noastre de fotbal, Viitorul Dideşti, şi el rămas acolo în sat, vecin şi bun amic cu Al lui Role... Care Al lui Role este al patrulea din clasa noastră de şcoală generală care se duce, după Marian Badea (Al Fiţii, sinucis din motive să le zicem sentimentale), vărul Vasile Duca (Al lui Jărăgai) şi deja pomenitul Mihai Oprescu. Patru din circa patruzeci de absolvenţi, după cincizeci de ani de hălăduire pe această lume, mai mult sau mai puţin cu folos, nu este un raport prea optimist, dimpotrivă. În orice caz, singurul lucru cert este că mitraliera neagră îşi lungeşte tirul şi cu fiece rafală se apropie, se apropie, se apropie... Aşa că, de aceea zic: dacă nu mai avem timp să revedem un prieten vechi, de demult, rămas în sat din nu contează care motiv, în tot mai rarisimele noastre vizite făcute pe meleagurile copilăriei, înseamnă că nu mai avem nimic. Eu, având această pagină la dispoziţie, măcar am scris aici şi m-am răcorit puţin, o mai folosesc pe post de paratrăsnet...

Fie-ţi ţărâna uşoară, Davide! Şi Dumnezeu să te ierte.

Dan Gîju,
Bucureşti, 7 iulie 2015

FOTOTECA ProARME

Sergentul-major **Gheorghe Coruț** (1914–2004), tatăl cunoscutului scriitor militar **Pavel Coruț**, el însuși scriitor, autorul cărții memorialistice *Și eu am fost în cer* (2015), prezentată pe larg în revista „Litere" nr. 4(181)/aprilie 2015, p. 38 și urm. Pentru faptele sale de arme pe front, ca mitralior de bord pe un aparat *Bristol Blenhaim*, în războiul de recuperare a Basarabiei de la ruși (1941–1944), când a fost grav rănit, a fost decorat cu Virtutea Aeronautică.

Vers și chitară, inimă și cântec

Prin excelență memorialistic, concomitent însă cu valențe specifice unui roman de cea mai modernă factură, scris cu nerv și apetență pentru detalii, cu dragoste de viață, de oameni și de profesia aleasă, volumul de debut al **Mihaelei Bustuchină Vlaicu** – personalitate a lumii culturale românești din anii de glorie ai Cenaclului „Flacăra" – devoalează în subsidiar condiția intelectualului român care, profitând de șansa oferită de evenimentele din Decembrie 1989 din România, alege Occidentul și tot ceea ce înseamnă provocările unei lumi în aparență miraculoase în detrimentul unui parcurs previzibil oferit de țara de origine intrată brusc într-o interminabilă și parcă deloc încurajatoare tranziție de la dictatura comunistă la democrația capitalistă. Optimistă și plină de încredere, uneori cu inocență și candoare, nu de puține ori însă cerebrală și bine ancorată în cotidian, cu un plan pe termen lung de care se ține cu tenacitatea unei oltence mândre și conștiente de menirea ei, autoarea-personaj ne oferă, de fapt, odiseea deloc comodă a unuia dintre cele peste 18 000 de „halate albe" pornite cu sacul plin de speranțe, după 1989, dar mai ales după aderarea României la Uniunea Europeană, în exodul mai mult sau mai puțin fără întoarcere, văduvind sistemul sanitar românesc și pacienții români, în fond, de aportul unui segment de specialiști de incontestabilă competență în domeniu, în urma lor rămânând corupția, mortalitatea infantilă și rezultatele tot mai contestabile ale unor tratamente și practici medicale care nu întâmplător au inspirat pelicule de mare succes, în genul *Morții domnului Lăzărescu* (2005) al regizorului Cristi Puiu. Abordată cu sinceritate, din perspectiva românului care a reușit să cucerească Occidentul fără a-și vinde sufletul și, mai mult decât atât, fără a-și trăda țara de origine, de unde și nostalgia care răzbate ici-colo, printre rânduri, cartea **Mihaelei Bustuchină Vlaicu** este în același timp și o dramă, în felul ei, întrucât, deși este dezvoltată pe mai bine de 350 de pagini, nu rezolvă definitiv ecuația „eroului" prins de avalanșa vremurilor între covrigii din coada câinilor ce zburdă prin Orașul Luminii și pâinea amară de pe masa săracă, dintr-un sătuc românesc oarecare ori chiar din Micul Paris, inconfundabilul nostru București, unde bătrânii săi părinți au rămas într-o cuminte și explicabilă așteptare, altfel spus, dintre țara de adopție și cea de origine, indiferent cât de frumos colorate sunt perspectivele.

Mihaela Bustuchină Vlaicu, ***Să locuiești într-un cântec de pasăre***, Editura Favorit, București, 2015, 368 p., cuvânt înainte de Virgil Tănase, postfață de Ion Andreiță, CD inclus)

Structurată în două părți – *Visuri și visuri*, respectiv *Valul alb*, primul cu 14, celălalt cu 21 de capitole –, cartea Mihaelei Bustuchină Vlaicu, al cărei titlu vine din lirica inconfundabilului Lucian Blaga și, în fapt, din miracolul acestei lumi care este însuși actul creației ca atare, se adaugă, pe de altă parte, asemeni altor cărți semnate de o scriitoare, deci nu de un scriitor, contribuind în mod semnificativ la zestrea literară românească tot mai europeană ca act în sine din moment ce, de o bună bucată de vreme nu mai este doar apanajul bărbaților. Și când spun asta mă refer inclusiv la faptul că scriitorii cei mai importanți publicați până acum de Editura Favorit provin din falanga tot mai ofensivă a sexului frumos; mă refer la Carmen Ivanov, nu în ultimul rând la romanciera Lara Gal, despre care nu am nici o îndoială că vremea care vine nu o să le valideze valoarea pentru mine indiscutabilă. Ca să nu mai spun că, în ceea ce privește strict profesiunea de bază a Mihaelei Bustuchină Vlaicu, aceea de medic, și din această perspectivă ea nu face decât să confirme un fapt demonstrat de la începuturile ei moderne de istoria literaturii române, anume că slujitorii lui Esculap au cochetat în cel mai nobil înțeles al cuvântului cu fenomenul cultural, în speță cu litera (iar în cazul de față și cu lira), autoarea noastră de azi nefăcând altceva decât să se încoloneze cu onoare alături de un Vasile Voiculescu, de Sașa Pană și alții ca ei, despre care nu știi dacă să spui că au fost și au rămas mai înainte de orice medici și abia apoi scriitori când, la fel de bine, raportul poate fi răsturnat în favoarea pasiunii lor aduse, iată, la rangul de mărturisire de credință pentru care au făcut nu o dată sacrificii de timp, materiale, sociale și nu numai...

Dincolo de toate acestea însă, important rămâne amănuntul că Mihaela Bustuchină Vlaicu are ce povesti acum, la ora confesiunilor, și nu se sfiește să o facă într-un stil pur și direct, totodată delicat și suav, așa cum este ea însăși ca om. Iată un intermezzo din Capitolul 10, Partea I, intitulat *Întâlniri*: „Apoi venise

23 octombrie 2015, la Centrul Cultural „Jean-Louis Calderon”, București, cu prilejul lansării volumului *Să locuiești într-un cântec de pasăre*. De la stânga: Ion Andreiță, Dan Gîju, Dana-Irina Stănculea, Mihaela Bustuchină Vlaicu, prof. Vasile Bustuchină (tatăl autoarei), Luminița Dumitrescu, Sașa Boscu, Alice Năstase și Paul Buciuta. Altfel spus, echipa care a sprijinit-o pe Mihaela în materializarea demersului ei editorial.

moda cenaclurilor. Stau în fața paginii albe și mă gândesc: cum aș putea să descriu prin simple vorbe ce simți înainte să intri pe scenă, cum îți tremură inima în tine, cum aștepți să faci primul pas în lumina reflectoarelor? Iar când ești pe scenă, el, Publicul, el este acolo, în întuneric, te privește și așteaptă. Așteaptă ca tu să îi transmiți ceva. Nu contează prin ce formă, dar el așteaptă. Fie că îi reciți o poezie, fie că îi spui o glumă, îi cânți, el cere mult de la tine, și mai ales să i te dăruiești. Și în primul rând poate să îi aduci aminte de ceva din viață lui, care i-a plăcut sau nu, care l-a marcat. Cine poate cunoaște toate dorințele acestei mase imense ce-și fixează ochii asupra ta? Iar tu nu vezi nimic, dar simți. Și apoi începi să interacționezi. După ce ai spus tot ce aveai pe suflet, aștepți să fii răsplătit, aștepți ca și cum ai avea un reflex condiționat: îți dorești să auzi aplauzele! Dacă vezi că publicul se ridică, îți poți spune că ai cunoscut cu adevărat fericirea! Dar mie mi se întâmpla de fiecare dată un lucru ciudat: la ieșirea din scenă, nu auzeam aplauzele, intram într-un fel stare bizară, ca și cum în mine se instala o liniște deplină, ca liniștea după o mare furtună.

– Du-te înapoi pe scenă, te cheamă!

Sâmbăta și duminica, viață mea de studentă se schimba cu totul. Cutreieram țara în lung și în lat, căci turneele Cenaclului «Serbările Scânteii tineretului» condus de Lucian Avramescu începuseră să aibă mare succes. Autobuzul era încărcat cu nume celebre – Ion Caramitru, George Mihăiță, Gabriel și Cornelia Oseciuc, Cornel Tufaru și Anda Călugăreanu, Florica Bradu, Neagu Udroiu, Dan Verona, Holograful etc. –, părea o altă scenă unde se petreceau lucruri inedite, uneori care de care mai amuzante. Sălile erau pline, spectacolele variate, căci nimic nu lipsea: muzică de toate genurile, poezie, umor, dans etc. Și serile se sfârșeau cu mese copioase, unde de obicei erau invitate autoritățile locale. Iar surprizele nu lipseau: farfuria primarului începea brusc să se *zdruncine*, apărea câte un fals gândac în tava cu varză și cârnați sau în sarmale. Cristian Țopescu era maestrul glumelor rezervate gazdelor noastre! Cine s-ar fi așteptat la așa ceva din partea marelui comentator al emisiunilor sportive de la Televiziunea Română? Dar ar fi atât de multe de povestit din aceste turnee, că nu mi-ar ajunge toată cartea, așa că va trebui să mă opresc, deocamdată, aici.” (p. 94–95) Este povestea unei stări de spirit, a unui timp parcă intrat prea degrabă în penumbră, poate chiar în istorie, ne întâlnim cu oameni, cu denumiri atât de dragi și comune cândva, în fapt cu o lume cunoscută și totuși parcă acoperită de un văl straniu, ce ne împiedică să ne bucurăm de farmecul ei așa cum ni se pare firesc să fie. Or, cartea Mihaelei Bustuchină Vlaicu ridică într-un fel un colț al acestui văl, oferindu-ne clipe de magică reverie, cel puțin nouă, celor trecuți mai mult sau mai puțin prin pârjolul acelor ani roșii precum faldurile drapelului partidului de mai tristă ori, pentru alții, de ce nu, mai caldă și chiar fierbinte amintire…

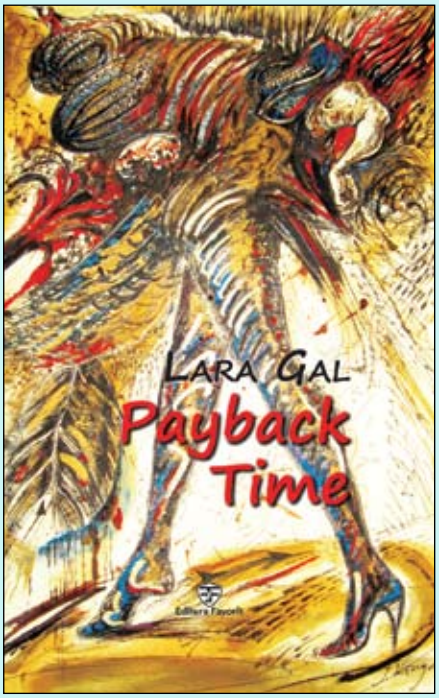
Să locuiești într-un cântec de pasăre, așadar, o carte memorabilă în felul ei și originală, aceasta cu atât mai mult cu cât este scrisă de o doctoriță cunoscută și îndrăgită la noi, chiar dacă mai degrabă ca interpretă de muzică folk decât ca om de litere, cartea unei învingătoare, în fond, a unei persoane calde și generoase, care a câștigat suficient de mult de la viață, în sfertul de secol cât a lipsit din România, încât să ne dăruiască și nouă.

Dan Gîju

Surprinzătoarea Lara Gal și lumile ei paralele

de **Bogdan Didescu**

Surprinzătoare în mod cert, prefer să o spun de la bun început, pentru că, ajunsă la o vârstă a bilanțului suprem, când multe femei aleg să-și educe nepoții ori să plimbe maidanezii pe aleea din fața blocului, meditând la marile rateuri sau, de ce nu, fantasticele realizări ale vieții lor, Lara Gal (un inspirat pseudonim literar, evident) a găsit forța, entuziasmul, plăcerea în fond și, îndeosebi, răgazul necesar ca să-și povestească – apropo de ceea ce spune Marquez – filmul unui parcurs deloc oarecare și totuși nu cu mult ieșit din comun pentru oricine altcineva din generația ei. Felul cum povestește însă, aici este marea șmecherie a acestei cărți, una pe cât de masivă pentru cititorul român de azi, pe atât de provocatoare în cazul că se găsește un amator de lectură nu neapărat mai inteligent decât media, cât inspirat și oarecum antrenat pentru un relativ inedit maraton literar. Un maraton la capătul căruia chiar și cel mai sceptic dintre muritori va conchide că a ieșit în câștig, premiul fiind nimic altceva decât însăși delectarea cu o carte cum rar s-a mai scris la noi în ultimul sfert de veac, un roman rupt din viață, transformat într-un fel de bijuterie și oferit cititirilor cu naturalețe și sinceritate, așa cum o mireasă îndrăgostită se dăruiește pe sine în noaptea nunții. E drept, *Payback time* nu este chiar cartea de debut a Larei Gal (anterior a publicat un fel de jurnal intitulat *Autoportret la 28 de ani*, în 2012, la Ideea Europeană, București), nu greșesc însă prea mult dacă spun că aceasta este și va rămâne perla din coroana ei de scriitoare pe deplin formată, matură, de un curaj poate nebun, în mod sigur însă frumos și delicat ca un cântec de ciocârlie în plină vară. Cu toate acestea, stilul autoarei, subiectul abordat și maniera de a jongla cu frazele, cu metaforele ș.a.m.d., toate acestea și multe altele duc cu gândul la o operație pe cord deschis efectuată destul de dur, uneori, chiar fără anestezic, deși cu cea mai modernă aparatură, și încă în văzul lumii, adică în timp real, cu puzderie de martori postați în fața monitoarelor, ceea ce este pe cât de incitant, pe atât de riscant, întrucât societatea noastră – exceptându-i pe tinerii sub 20 de ani – este și nu este suficient pregătită să dea ochii cu realitatea nudă, să zicem, de sub covorașul din dormitor. Lara Gal însă, fără să forțeze nota prea mult, evitând imitațiile ieftine în materie, totodată și pudibonderiile specifice gospodinelor încremenite-n proiecte de fațadă, deschisă și delicată însă, fără complexe și cu atât mai mult împiedicată în prejudecăți demne de un secol revolut, ne oferă câteva decupaje din lumile atât de comune ei cât și nouă, tuturor, ca și când s-ar juca, o joacă de oameni mari însă: *Mă ridic şi plasez câte un sărut pe cele două fese ale torsului bronzat, în timp ce degetele mele mângâie zona dintre ele care duce spre sexul pliat sub el. Îmi pun costumul de baie şi ies din pătratul împrejmuit cu plasă semitransparentă, cea mai ieftină care să-şi atingă cumva scopul, bătută pe nişte stâlpi neregulaţi din trunchiuri de diferite dimensiuni. După ce, anul trecut, Max a fost lovit de ideea de a face nudism şi s-a expus gol prin toată curtea, în grade de exhibiţionism direct proporţionale cu paharele de vodcă tonic sau de bere băute pe parcursul zilei, anul acesta ne-am hotărât să alocăm fondurile necesare creării unui spaţiu delimitat care măcar să semnaleze intenţia noastră de a ne izola intimitatea. Scopul nu a fost decât parţial atins, în sensul că zona împrejmuită s-a dovedit mult mai mare decât am figurat-o noi în amintire, ca atare ne-am trezit cu o plajă verde extinsă, disproporţionată, pentru doar două trupuri, dar cu o înălţime de peste 1,50 metri, insuficientă pentru a izola vizual zona de vecinii situaţi în partea de sus a dealului. Trei case se aliniază pe o linie distanţată: a noastră este cea din mijloc. Casele urmează panta unui deal înşelător la vedere. Faţă de casa Petruţei şi a lui Gică, în stânga, suntem mascaţi pentru că ne poziţionăm mai sus de ei, pe deal. Suntem expuşi celeilalte case, situată la un nivel mai ridicat decât noi. Este adevărat că distanţa este mare şi mă îndoiesc că ar putea vedea cu exactitate mai departe de faptul că nu suntem acoperiţi de niciun petic de material sugerând vreun costum de baie, totuşi cu posibilităţile tehnice actuale, acesta nu ar fi un impediment dacă s-ar apuca să ne filmeze cu telefonul şi, eventual, aşa cum am văzut deja pe la jurnalele de ştiri, să trimită pe la vreo televiziune filmarea. Intimitatea şi-a pierdut multe ziduri defensive odată cu progresul telefoniei mobile. Deschid i-pad-ul şi în ecranul său îmi văd chipul hâd, trecut, care mă sperie şi pe care îl recunosc, vag doar, ca fiind al meu. „Acesta este chipul care răsare cuplat glasului meu la telefon sau când interacţionează direct cu mine «ceilalţi»!”, îmi trece prin minte în timp ce ochii îmi caută avid detalii care să îl apropie de chipul pe care eu obişnuiesc să-l evoc ca zâmbind sau glumind cu interlocutorii. Ceea ce văd pe ecran nu este deprimant, este improbabil, aş zice imposibil, dacă ceva parcă exterior mie, independent de conştiinţa mea, un sâmbure de luciditate, nu ar scana mecanic şi nu ar transmite în viteză informaţiile primite şi gata prelucrate ochilor: figura străină sunt eu – o faţă îmbătrânită, cu pielea căzută, cu părul ridicat dezordonat şi dizgraţios în bentiţa care îmi descoperă fruntea soarelui până la liziera firelor albe care continuă cu negrul vopselei. În timpul ăsta mâna mea rulează spre dreapta săgeata ecranului astfel încât imaginea*

Lara Gal, ***Payback time***, Editura Favorit, București, 2015, 520 p.

Forța introspectivă, sinceritatea confesiunii, cursivitatea descrierii, mâna sigură cu care disecă trupul și, totodată, caracterul partenerului de cuplu, al bărbatului în genere, fie acesta soț, amant ori un străin oarecare, eleganța și, în același timp, sobrietatea stilului pot duce cu gândul la Anaïs Nin… Și cu toate acestea este Lara Gal. O scriitoare pe cât de enigmatică, pe atât de actuală, atentă la tot, absolut, de la febra lumii politice la mișcarea de revoluție a Pământului, și pe care literatura română de cea mai bună factură o poate revendica fără nicio rezervă. (*D. Gîju)*

îmi este, din fericire, iute acoperită de icon-*urile* i-pad-*ului. Dilema mea de aproape un an este următoarea: ce voi face la 20 iulie, când indemnizaţia de şomaj va înceta?* (pag. 9–11).

Cu un simț al observației specific femeilor, cu o apetență naturală pentru jonglarea cu piesele de puzzle ale vieții, îmbinând la perfecție cele două mari lumi ale spațiului românesc, citadină pe de o parte și rurală de partea celaltă, fiecare cu psihologia ei, pendulând, practic, între ele, din necesitate mai mult sau mai puțin obiectivă sau pur și simplu pentru că așa e să fie, după cum odinioară pendulase între bărbații din viața ei, „personajul" Lara Gal ne oferă una dintre cele mai emoționante, veridice și dramatic scene din parcursul României postrevoluționare, curgerea frazei fiind una realmente impecabilă, iar așezarea ei în glastra literară fără reproș: *Aproape iliterată, dar de o isteţime sprinţară, Katia este un fin observator al lor, al „bucureştenilor". Rămasă văduvă fulgerător în urma infarctului soţului la nici cincizeci de ani, trăieşte dintr-o pensie de urmaş de 400 de lei. Nu, nu este o greşeală: 400 de lei. Mai puţin de 100 de euro. Principalul rol al soţului, Ticuţă, fusese de a aduce bani cash. Lucrase întreaga viaţă la fabrica de armament din Moreni şi făcea o navetă obositoare, ca toţi ceilalţi săteni în comunism. Nu existaseră nici în comunism, aşa cum nu există în prezentul capitalism, locuri de muncă în sat, altele decât în jurul gospodăriilor proprii. Ticuţă fusese un bărbat frumos ale cărui trăsături chiar şi îngroşate de un strat de grăsime se păstraseră, o ciudăţenie estetică în acel sat: cap leonin, nas drept, ten alb, bine legat la trup şi fără urmele de subdezvoltare infantilă atât de caracteristice majorităţii consătenilor. Trebuie că adolescenta Katia fusese foarte mândră că a pus mâna pe el! Deşi au trecut zece ani de la moartea lui subită, figura pitorească a lui Ticuţă a rămas vie în amintirea Ferei: cel mai leneş* pafarist *pe care l-a cunoscut! Imaginea lui va fi pentru totdeauna legată de nonşalanţa cu care venea şi cosea cel mai frumos petec de iarbă din curtea lor şi îl strângea fie sub braţ, fie într-o cârpă murdară, să îl ducă vacii! Astfel încât, curtea lor era un puzzle de petece... De când au achiziţionat acea căsuţă ţărănească cu cei 1000 de metri de teren la un capăt extrem al satului, sugestiv numit Valea Rea, Katia a ţinut cheile casei lor. Fera şi Vadim nu aveau habar ce înseamnă viaţa la ţară, cu atât mai mult într-un sat pierdut între dealuri. Cert este că, de la bun început, Katia cu Ticuţă au cerut şi li s-a acordat permisiunea de a cosi şi a utiliza iarba pentru animale. La început se aşteptaseră dar, dat fiind că aşteptările le fuseseră înşelate, ceruseră expres ca iarba să fie cosită uniform pe acei 1000 de metri prăpădiţi! Aceasta nu se întâmpla însă decât în funcţie de starea de spirit a lui Ticuţă! Starea naturală a lui Ticuţă era aceea de conservare a energiei, o stare stabilă la el: minimum de efort posibil. Îi asigura, convingător, de fiecare dată, că aşa va face... de data viitoare când nu va mai fi grăbit ca acum! Care era graba? Probabil mugea vaca de foame pentru că se ridicase prea târziu de pe scaun să se deplaseze la berea pe care i-o serveau ei de fiecare dată! Nu este de mirare că, în toţi cei 20 de ani cât au fost căsătoriţi, singurele lucrări remarcabile care s-au executat la casa proprie au fost când Vadim a cumpărat vopsea şi l-a rugat să le revopsească veranda de lemn. Ticuţă şi-a luat un lung avânt, de câteva săptămâni, după care a acţionat: weekendul următor acţiunii, i-au găsit propria verandă vopsită în verdele turcoaz, foarte special ca nuanţă, pe care îl cumpăraseră. Le-a declarat, senin, că nu au cumpărat suficientă vopsea pentru veranda proprie! Oricum va fi fost, reprezenta o figură atât de pitorească prin firescul său, încât le era imposibil să se supere pe el! Moartea lui a fost o cruntă lovitură pentru Katia şi un regret egal pentru ei doi, Fera şi Vadim. Cuplul dezmembrat prin aleatoriul morţii îşi trăise întreaga viaţă în două camere, din care una singură utilizabilă, la care era anexat un spaţiu de un metru lăţime şi unul jumătate lungime folosit pe post de bucătărie. Katia a rămas să-şi ducă viaţa, ca una dintre cele mai sărmane văduve din sat, în acea casă. Între timp, Căsuţa cu portiţă a bucureştenilor Fera–Vadim s-a deteriorat: când şoarecii au început s-o sape, s-au hotărât şi au dărâmat-o, începând construcţia la ceea ce considerau că va fi „casa bătrâneţelor lor". Vadim a construit-o pe aceasta pe parcursul mai multor ierni când nu avea contracte şi îşi plătea angajaţii de bază ai firmei, cei de care nu se putea dispensa, până când primăvara aducea noi contracte firmelor sale de construcţii. Între timp, la terenul iniţial de 1000 de metri adăugaseră alţi 1000 de metri în urma insistenţelor domnului Ionescu, deosebit de persuasiv în a-şi vinde marfa când rămânea în pană de bani. La acesta s-a adăugat un alt petec al unuia din cei doi fii ai vecinei lor, ţaţa Maria. Odată cu introducerea cotei unice de impozitare, Fera s-a trezit cu un surplus de cash pe care, temătoare în noua minune căreia îi dădea viaţă scurtă, a început să-i investească în terenuri care li se ofereau la Vârfuri: ţăranii vindeau într-o frenezie la preţuri exorbitante pentru ei, acceptabile pentru salariul pe care ea îl primea ca angajată a unei multinaţionale de top. Cu atât mai mult cu cât, în acel moment, cariera ei urca drept în sus, cu beneficii şi un salariu din ce în ce mai substanţiale. Katia a devenit un soi de wheeler dealer. Şi chiar era bună la de toate! Devenise persoana de contact la care sătenii veneau şi îşi descărcau tristele poveşti sau doar nevoi. Katia îi asculta după care o suna pe Fera să-i insinueze că a apărut un teren de vânzare. Îi cunoştea strategia: terenuri care se adăugau la cele existente. Ţăranii o cunoşteau şi ei prea bine. După care urma povestea! Vadim se opunea acestei expansiuni, pe care o considera inutilă, dar nu îi cerea salariul: în limitele lui, putea face ce dorea cu banii. Oricum însă, fiecare teren costa din ce în ce mai mulţi euro pe metru pătrat: ţara se afla în plin boom imobiliar. Iar Katia îi prinsese bine şpilul Ferei! Învăţase şi avea să se perfecţioneze în arta şantajului emoţional: ştia că Fera este o sentimentală care nu poate refuza o cauză disperată. Cu timpul se va perfecţiona şi va învăţa că, chiar dacă nu avea banii, unei cauze cu adevărat disperate va face tot ce-i stătea în putinţă să-i dea curs. Şi astfel, Fera a ajuns să aibă datorii de zeci de mii de euro pentru început, după care, nemaiputând face faţă ofertei, a complotat să-l coopteze şi pe Max, cu salariul său de director al unei reprezentanţe de corporaţie mondială, în acţiunile ei egoist-umanitare. Toate aceste acţiuni comune i-au apropiat de Katia. Pe măsură ce mai achiziţionau metri pătraţi de teren intra sau extravilan, Katia avea drept de uzufruct al terenurilor lor, întru totul neglijate, de altfel. Statutul său de intermediar de succes creştea. La fel stima de sine. Şi, deşi obnubilată de accese de invidie, şi stima consătenilor creştea. Katia nu fusese fericită cu Ticuţă fără a fi fost ea însăşi din acelaşi aluat cu el, conform zicalei că cine se aseamănă se adună. Era leneşă, dar Fera a descoperit că poseda un dezvoltat spirit de administrator. Conform principiului propriu de a utiliza calităţile oamenilor în loc să-şi irosească energia în atenuarea defectelor, a direcţionat-o în acţiuni care îi făceau plăcere şi pe care chiar le rezolva ingenios. Încetul cu încetul, Katia a căpătat un ascendent real asupra consătenilor. Expunerea îndelungată la modul de gândire şi acţiune al orăşenilor*

i-a dat curaj să se încreadă în ea însăşi şi să pornească acţiuni de renovare a propriei case, a propriului teren. După cum îi expunea odată Ferei:

– Îmi cere şi mie inima, măi Fera!.. Când văd cum sunt casele voastre, ale bucureştenilor...

*Fera credea că oamenii din sat sunt buni dar înăspriţi de viaţa grea, Vadim credea că sătenii sunt răi, vicleni şi puşi doar pe înşelat. Că nu puteai avea încredere în ei. După 20 de ani, deşi au rămas la părerile iniţiale, diferenţa s-a atenuat în sensul lipsei de importanţă a oricărei distincţii. În timp ce ei, ca familie, au avansat în statut social, viaţa sătenilor pare să nu fi înregistrat vreo modificare notabilă. Cel puţin atât cât se putea vedea trecând pe uliţele satului. Casele lor au rămas aceleaşi colibe cu WC-ul o groapă de doi metri, săpată prin fundul curţii, cu o gheretă din lemn fixată deasupra ei. Singurul confort: un postament de lemn pe care se puteau aşeza, faţă de chircitul pe vine. Bătrânii au părăsit satul fie cu destinaţia cimitir, fie la unul dintre copiii de la oraş care le puteau purta de grijă şi cărora le creşteau copiii la schimb. Secolul XXI la sat este vizibil exclusiv în mărcile articolelor de uz comun în gospodărie. Mărcile de detergenţi ale firmelor internaţionale le sunt cunoscute din reclamele de la televizor. În ceea ce priveşte însă produsele care se găsesc în magazinele săteşti, orăşenii şi sătenii trăiesc parcă în lumi paralele. (*pag. 281 și urm.).

În concluzie, evitând să mă aventurez în încercarea de a face o comparație cu clasicii romanului românesc, cu mult-mediatizații noștri romancieri contemporani spălați și prespălați până la refuz, cu detergenții universali ai unei Europe tot mai în derivă, prin simandicoasele publicații de gen patronate de somitățile de carton ale criticii de serviciu bucureștene, îmi îngădui să apreciez, totuși, că, prin acest roman, Lara Gal își ia mai mult decât o pe deplin valabilă revanșă asupra trecutului, a semenilor, a sistemului socio-profesional ș.a.m.d., întrucât povestea ei este una prea frumoasă și luminoasă ca să nu răzbată bariera idiosincrasiilor de moment ale breslașilor de conjunctură de la noi și, mai mult decât atât, profunda noapte în care literatura română de azi este îngropată mult prea artificial, în forțarea unei răsfățate globalizări care s-ar putea să sucombe oricum, din cauze naturale ori motive de ifose, pe la jumătatea traseului către noi.

Semnal

General de brigadă (r) **Dumitru Miu**, ***Batalionul 404 Cercetare. Istoria unor învingători***, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2012, 534 p., cu ilustrații. Lucrare impresionantă prin travaliu și substanță, o semnalez cu plăcere aici și pentru faptul că, deși mi-a parvenit cu întârziere, pe undeva am fost martor ocular al zămislirii ei, al documentării ei mai exact, unele informații fiind preluate și din colecția săptămânaului „Observatorului militar” în redacția căruia lucram cu ani în urmă, când autorul, abia trecut în rezervă, în loc să plece la pescuit ori să-nchine mătănii pe la nu știu ce mănăstire străină, a regăsit în condei o armă nu mai puțin valabilă decât mitraliera, continuând astfel să lupte mai departe... Nu pot diseca aici întreaga gamă de motive care au stat la baza turnării în tipar a acestui demers editorial care face onoare armei din care provine autorul, în primul rând, una de elită (nu că toate celelalte nu ar fi!) și totodată de mare risc, între cele dintâi vizate de potențialul ocupant ca să fie decimată la o adică... Am reținut totuși unda de nostalgie care l-a încercat pe generalul Miu când a scris despre unitatea sa de suflet în care s-a format ca specialist în tot ceea ce presupune cercetarea la trupe, întâmplător sau nu unitatea din care a sărit drept în brațele presei avide de senzațional, la un moment dat, „celebrul” Trutulescu. Cum-necum, militărește, cu metodă și chiar cu un stil al său destul de empatic chiar și pentru un... nemilitar, generalul Miu (alpinist, scafandru, radiotelegrafist, parașutist militar cu peste 600 de lansări și, de acum, și scriitor) ne oferă o carte de istorie, dar și de povestiri care de care mai captivantă, cu întâmplări cercetășești, evident, numai că nu din acelea inspirate de „eroii” lui Sir Baden Powel, ci de ostași în adevăratul sens al cuvântului, în principal de ofițeri, un soi însă de „profesioniști” aparte de care nu se poate dispensa nicio armată din lume, „ochii și urechile ei” fără de care orice război este compromis din start. Că Batalionul 404 Cercetare a ajuns, din motive politice, ca atâtea alte unități legendare ale armatei române, să mai supraviețuiască doar într-o carte și în spiritul din ce în ce mai diluat cu timpul al unor foști combatanți sub faldurile drapelului său, asta nu mai trebuie să mire pe nimeni, noi oricum mergem înainte, cu speranța în suflet nu că războaiele ne vor ocoli și de acum înainte ca în ultimii 70 de ani, ci că o astfel de carte poate da naștere nici nu se știe când, dar va da în mod cert, unei păsări din acealea cu numele Phoenix care, când le va fi luimea mai dragă inamicilor noștri, le va stinge lumânarea de pe tortul victoriei. Și ca să închei, mai spun doar atât: fără o astfel de carte poate nu s-ar mai fi știut niciodată, pe măsura trecerii anilor, că în 1996, numai, prin toamnă, la un concurs aplicativ-militar din Slovacia, lotul Batalionului 404 Cercetare condus de maiorul Gabriel Benescu a câștigat Cupa „Antropoid-96”, lăsându-i de căruță pe mulți dintre cei obișnuiți să ne dea lecții, începând cu americanii, germanii, francezii, italienii, olandezii, belgienii, cehii, slovacii ș.a.m.d., peste 15 loturi internaționale. (***D. Gîju***)

Basarabia, Ucraina – Crimeia, 1943. *In memoriam* căpitanul Ion Iacob

De curând, graţie generozităţii colonelului (r) **Lucian Iacob** şi, nu în ultimul rând, a diligenţelor depuse de camaradul nostru de redacţie pentru marketing şi publicitate, colonelul (r) **Nicu Tăbăcaru**, nu întâmplător ambii ofiţeri de căi ferate, Arhiva „ProARME” s-a îmbogăţit cu o carte rară – ***Basarabia, Ucraina – Crimeia. Marşul victorios al trupelor române şi germane***, ilustrată, redactată şi editată de secţia I „a unei armate din Răsărit”, apărută în 1943, la Berlin, Editura Erich Zander, 240 pagini (din păcate, nu mai puţin de 12 dintre aceste pagini lipsesc – 3, 4, 15, 16, 23, 24, 25, 26, 111, 112, 225 şi 226 –, dar pe care sperăm, totuşi, să le recuperăm, fie şi prin xerocopiere, din altă parte). Este o lucrare tipică armatelor de coaliţie, în acelaşi timp de propagandă, imprimată pe hârtie de bună calitate (cretată), clişeele provenind, în ordine, de la PK[1], Serviciul de propagandă al armatei române, Secţia de reportaj fotografic a Statului Major al armatei combatante, Scherl, Hoffmann, Weltbild, Press-Bild-Zentrale, Hildegard Jäckel, Braemer & Güll, Atlantic, Căpitanul Scheil, desenatorii PK R. Lipus şi Helmut Troendle. În fapt, este un fel de album cu câteva sute de fotografii de interes istoric şi în primul rând militar, de pe frontul din Răsărit, din al Doilea Război Mondial, în care se regăsesc şi militarii Armatei Regale române, adus de la Odessa şi păstrat cu mare risc de căpitanul Ion Iacob, ofiţer rezervist, care a luat parte la campania din Est. Pe pagina de gardă se află şi un autograf, datat 30 iulie 1944, al căpitanului lui Ion Iacob, zis Ionel: „Ninei şi [lui] Emil. Un gând, un dor, o speranţă.” Dincolo de darul în sine, cartea aceasta este şi un motiv foarte nimerit să evocăm figura ostaşului curajos şi totodată onest care a fost căpitanul Iacob. Căruia îi adresăm, peste ani, mulţumirile noastre că a riscat enorm ca această mărturie a drumului de luptă şi de jertfă peste Prut a soldatului român din 1941–1944, pentru eliberarea pământului sfânt al Basarabiei cotropit de ruşi, să ajungă, iată, la noi. În mare, despre Ionel Iacob am reţinut că a trăit între 9 mai 1911–2003, fiind născut în localitatea Bazargic, judeţul Caliacra, pe atunci (ca, de altminteri, şi azi) la Bulgaria. La origine însă, Iacobii sunt neam de oieri, strămoşii lor venind din Orăştie, de peste munţi, însă interesant rămâne şi faptul că Ionel nu este un Iacob veritabil, întrucât pe tatăl său îl chema, de fapt, Vasile Ion, deci era român, şi cu toate că numele său era cât se poate de românesc, soarta va face ca el să ajungă... erou bulgar, căzând pe front, cu arma în mână, în Războiul bulgaro-sârb din 1912. Rămasă văduvă şi cu un copil mic, abia de un an, mama lui Ionel, pe numele ei Stana Vasile (a trăit până în 1965), se va recăsători cu un alt român, însă cum în zilele războiului actele copilului se pierduseră, a fost mai uşor pentru mama lui să-l transfere pe numele noului soţ decât să-i facă un certificat de naştere după cel originar. Aici, în Bazargic, viitorul ofiţer de dorobanţi urmează cursurile Şcolii Normale după care, ajuns la vârsta marilor decizii ale vieţii, Ionel alege să se facă învăţător, fapt pentru care va urma studiile necesare la Şerpeni (acum în Bulgaria), continuate apoi la Făgăraş, de unde, la absolvire, în 1938, este repartizat la Sân Simion, localitate aflată pe atunci în judeţul Trei Sacune, ca să predea limba română elevilor maghiari. Aici o va cunoaşte pe Mina Ciungu (n. 1914), care absolvise Şcoala Normală la Brăila, învăţătoare la aceeaşi şcoală. Între timp, cum în Europa se auzea tot mai clar zăngănitul armelor, Ionel Iacob va absolvi Şcoala de ofiţeri de rezervă de la Bacău, în 1939, la infanterie. Dictatul de la Viena îi va determina pe el şi pe Mina, care în 1940 tocmai îi născuse un prim fiu, pe Emil (viitor economist, stabilit în Constanţa), să părăsească şcoala şi casa din Trei Scaune, stabilindu-se în Bogza, sat din comuna Sihlea, judeţul Vrancea, de unde era originară soţia, aici prinzând rădăcini, practic, pentru totdeauna, căci de aici vor pleca pe ultimul drum şi tot aici se va stabili după trecerea în rezervă şi fiul lor mai mic, colonelul de căi ferate Lucian Iacob. Între timp, retrocedarea Cadrilaterului, care va urma la scurtă vreme după Dictatul de la Viena, face ca familia Iacob să se strămute în comuna Corbu, din judeţul Constanţa, iar odată cu intrarea României în războiul mondial, Ionel Iacob este mobiliza şi repartizat la Focşani, în funcţia de şef al comenduirii pieţei, unde rămâne nu prea multă vreme întrucât, instigat de propaganda vremii, împreună cu unul dintre cumnaţii săi, căpitanul Alecu Ciungu, înaintează raport să meargă pe front, să lupte pentru ca Basarabia să rămână în graniţele României. Cei doi vor scăpa cu viaţă, nu şi un alt cumnat, frate cu Alecu, anume caporalul Manole Ciungu, căzut în Cotul Donului şi căruia, mai târziu, în satul natal, la Bogza, i se va ridica o „cruce de erou”. Pe front, sublocotenentul Ionel Iacob va duce o viaţă zbuciumată, intensă, dar fastă din moment ce a scăpat cu viaţă, trecând prin localitatea Suliţa (Botoşani), comandant la un depozit de muniţie, ca să ajungă până la Odessa, în postura de comandant de companie. Cum precizam, tocmai de la Odessa a adus în raniţă acest album istoric şi de propagandă pe care, după venirea la putere a comuniştilor, în loc să-l arunce pe foc, cum au procedat cei mai mulţi dintre români, de teama repercusiunilor care puteau să-i aducă ani grei de puşcărie, l-a ascuns într-o masă cu blat dublu, nespunând la nimeni nimic vreme de mai bine de patru decenii, până prin 1990 când, odată cu albumul, a dat la iveală şi două fotografii de grup reproduse alăturat, din păcate nedatate şi, cu o excepţie, nelocalizate. Cea dintâi devoalează un moment festiv, la Focşani, probabil în prima iarnă a

Sublocotenentul (r) Ion Iacob

[1] Abrevierea de la *Propagandakompanie*, unitatea specială de jurnalişti, fotografi, desenatori şi reporteri de front a Wehrmachtului.

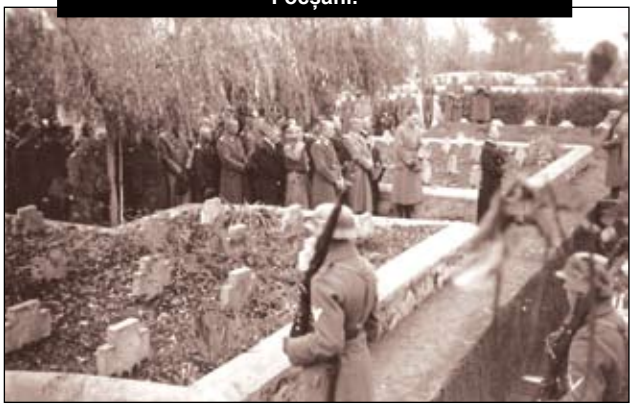
Basarabia, Ucraina-Crimeea. Marşul victorios al trupelor române şi germane. Carte ilustrată, lucrată şi editată de Secţia Ic a unei armate din răsărit, Editura Erich Zander, Berlin, 1943, 240 p. Se deschide cu un insert semnat de mareşalul Ion Antonescu, adus la lumină azi, întru amintirea glorioaselor zile de odinioară, după îndelunga noapte comunistă: *Trupele germane şi-au legat pentru totdeauna numele de eliberarea ţinuturilor româneşti cotropite vremelnic de bolşevici. O caldă şi cordială prietenie m-a legat de regretatul General von Schobert, comandantul acestei eroice Armate. Între ostaşii români şi germani s-a închegat, chiar din primele zile ale luptei lor, cea mai trainică şi sinceră camaraderie. Bravii soldaţi ai celor două naţiuni aliate s-au înfrăţit prin jertfe grele şi au învăţat să se cunoască şi să se stimeze reciproc. Continuând acţiunea noastră şi la Est de Bug, mari unităţi române au luptat mai departe în cadrul Trupelor germane şi sub comanda Domnului Mareşal von Manstein au luat parte la memorabilele şi glorioasele lupte din Câmpia Nogai, de la Perekop, Kerci, Feodosia şi Sevastopol. Ostaşul român, conştient fiind de pericolul bolşevic ce ameninţă însăşi fiinţa Neamului nostru, luptă şi va lupta înainte cu aceeaşi hotărâre, cu acelaşi avânt şi cu acelaşi spirit de sacrificiu, pentru că ştie că numai prin lupta pe care o duce alături de splendida şi glorioasa Armată a marelui Führer German se va ajunge la zdrobirea definitivă şi totală a pericolului bolşevic şi la instaurarea liniştei, siguranţei, dreptăţii şi ordinei în Europa de mâine. Închin un gând plin de pietate ostaşilor cari şi-au jertfit viaţa în cursul acestor epocale lupte şi de meritată admiraţie admiraţiune luătătorilor armatei germane şi române din Crimeia.* (p. 2) După cum se ştie, „camaraderia” germano-română n-a rezistat decât până la 23 august 1944, de visele Mareşalului privind stârpirea „definitivă şi totală” a bolşevismului s-a cam ales praful, „Europa de mâine”– adică de azi – este la fel de nesigură ca şi aceea de ieri, cât despre Crimeea ce să mai vorbim. Şi cu toate acestea, un lucru rămâne cert, cel puţin deocamdată: soldatul român. Atâta doar că şi-a găsit alt aliat de care, firește, îl leagă o „trainică şi sinceră camaraderie” călită în focul luptelor... Deh, vremurile!

războiului, se pare că momentele premergătoare depunerii jurământului militar, în vreme ce a doua imagine este luată pe front, într-un cimitir al eroilor, cu o gardă militară germană în prim-plan şi, în plan secund, cu un grup compact format din ofiţeri superiori şi oficialităţi civile prezente la ceremonie.

După război, Ionel Iacob va reveni la Bogza, unde, în 1948, soţia îi va dărui un al doilea fiu, pe Lucică Iacob, sortit din start să ducă mai departe tradiţia familiei, anume să devină dascăl în acelaşi sat. În noul regim, „ca să fie util societăţii”, fostul combatant pe frontul de est a urmat cursurile la fără frecvenţă pentru a deveni inginer agronom, absolvind în 1953, astfel că între 1953–1964, a predat agricultura şi biologia la Şcoala generală din Bogza, unde a scos generaţii întregi de absolvenţi, într-un final ieşind la pensie în 1968. Va pleca din această lume pentru totdeauna, cu datoria îndeplinită, după mai bine de 90 de ani de viaţă, la 23 mai 2003. În ce-l priveşte pe fiul său mai mic, de la care ne-a parvenit cartea, Lucică Iacob, acesta avea să facă pe dascălul în satul natal numai un an, între 1966 şi 1967, imediat după absolvirea cursurilor liceale, între altele fiind responsabil şi cu pregătirea premilitară (avea în primire puşti cu calibru redus şi cartuşe) ca, până la urmă, să ajungă ofiţer de căi ferate, intrând în Şcoala de ofiţeri din Sibiu în 1967. Pe la finele anilor ‘80, când l-am cunoscut, era deja maior, ofiţer cu protecţia muncii în Brigada de Căi Ferate din Bucureşti. Cum după decembrie 1989 s-a cam ales praful de căile ferate române, inclusiv de arma respectivă, a trecut în rezervă în 2001, cu gradul de locotenent-colonel (între timp avansat colonel), stabilindu-se, precizam, unde altundeva decât în satul de baştină al bunicii sale Mina, din Vrancea. Unde încearcă să fie de folos comunităţii, acţionând pentru stoparea sau măcar diminuarea corupţiei atât cât poate şi, mai ales, cât i se permite, ţinând cont că, la ţară, românii au rămas la fel de suspicioşi – uneori, chiar rău intenţionaţi (e vorba de unele persoane din cadrul autorităţilor locale şi altele cărora nu le place munca) – şi cu toane când cineva din afară se prezintă pe uliţa lor chiar şi animat de bune

Fotografii de grup rămase de la ofițerul (r) Ion Iacob (primul din stânga-sus) datate 1941, cât acesta s-a aflat în garnizoana Focșani.

intenţii. În ce ne priveşte, îi mulţumim camaradului nostru de armă **Lucian Iacob** pentru amabilitatea de a ne pune la dispoziţie această „amintire de familie”, în fond, totodată şi pentru bucuria de a ne fi oferit ocazia să transcriem o poveste de viaţă interesantă, apreciem, altminteri necunoscută dacă la mijloc n-ar fi stat întâmplarea cu cartea ascunsă sub tăblia mesei. Şi câte poveşti de genul acesta nu-şi aşteaptă, poate, un scrib care să le scoată din uitare. (***B. Didescu***)

Poesis

Victoria Milescu

ZIUA FULGERULUI

Nu vine ploaia
nu vine crivăţul
nu vine norul cel de pucioasă
nu vine fulgerul
poemului zămislit din bezna
alcătuirilor tale
flămânde şi trecătoare
nu vine molima tămăduitoare
nu ştii dacă exişti cu adevărat
dar ţi-ai da viaţa să fii
nu eu scriu ci tu când treci
cu gheare şi solzi
într-o ţară unde
poemele nu mai au nicio justificare
o ţară unde aerul sătul de sine
participă la propria-i otrăvire
nu eu scriu ci tu şi moartea
învăţată să tragă cortina
să încuie uşile, să stingă lumina
să-l trezească pe cel adormit în stal
cu o pungă de gloanţe pe piept.

CU STĂPÂNIRE DE SINE

Mergi printre cei buni, printre cei răi
părul are mai mult argint
decât aur
trandafirul din colţul gurii se scutură
trupului îi cresc din ce în ce mai
mulţi ghimpi
ai vrea să nu răneşti
când treci prin mulţime
ghimpii din ce în ce mai puternici,
mai tari
se înfig în pieptul celui îmbrăţişat
la-ntâmplare
poate că acesta
de lângă tine, rănit, căzut pe asfalt
era cel aşteptat…

ÎN ORAŞUL IMAGINAR

Viaţa trece pe lângă ziduri
în cârje, bandajată
cu mâinile arse
soarbe sângele dulce al amintirii
lângă canal
în cartierul locuit de atâţia prieteni
fiecare vrea o bucată de viaţă
din viaţa altuia
aşa cum e
moartea controlează
insistent nevăzutul
gesturile oraşului imaginar
povestindu-şi propria moarte
numai un auz exersat
îi poate auzi susurul
pe platforma
care forează zi şi noapte.

CRUCEA CUVÂNTULUI

L-am zărit şi l-am pierdut
într-o tăcere neiertătoare
un pian printre nori
va cânta pentru inocenţi
pentru sufletul revenind
din călătoria prin lumea durerilor
stingând aroganţa raţiunii
vânturile rostogolesc pământul
cine se va arunca primul
în valul negru
purtând pe trup stigmatul fericirii
pe chip crucea cuvântului…

POVARA BLÂNDEŢII

Ard odată cu nopţile
când morţii îşi păzesc trupurile
şi păsările jelesc
pe lama fulgerului
în puterea ta sunt
oarbă ca luna spartă
mă sperie atâta iubire
într-un pământ al războiului
pe buze dulci cuvinte amare
spuse atunci, la plecare
nu mai sunt a mea, nici a pământului
încolţit de cadavre
mă sperie atâta iubire
risipindu-se în neantul unui cuvânt…

PUTEREA TĂCERII

Trecutul arde
ca o rană adâncă
ce nu mai necesită îngrijiri
din orice poţi muri
din orice
spune viermele harnic
merită să încerci
să fii o zi vierme
tu, care zbori
protejat împotriva fericirii
răstignit
între virtute şi necredinţă.

ACELAŞI CER

Acelaşi soare, acelaşi aer
şi pentru mine şi pentru el
aceleaşi spaime circulând
între ţările noastre unde
suntem pe rând şi sclav şi stăpân
câte lucruri de făcut sau de zdrobit
se zbat între noi
fiecare luându-ne puţin cer, puţin aer
puţină lumină din steaua norocului
rămânând doar imaginea
ştearsă de ploi
a inimilor rostogolindu-se
prin lumile răvăşite…

FORFECÂND SPAIMA

Nimic nu este al meu
văzându-vă, văzul
este al vostru
poemul despre lăcuste
devine lăcustă
mâna mea mângâindu-te
devine mâna poemului
sfârtecat de fraţii mei, lupii
din pădurile albe
spaima lor e a mea
şi iarăşi a lor
în cădere, îngerul aerului
scutură sângele
dintr-un pom înflorit…

ZARVE ŞI SENSURI

Nu mai miros a iarbă
nu mai miros a vultur
nu mai miros a fulger
despicând arborii cu comori
nu mai miros a pământ
căci pământul a plecat
a rămas doar o lacrimă
dintr-un mare potop
dintr-o ploaie
cu delfini de agat
călăriţi de îngeri cu suliţe
nici unul nu se îndură
să mă schilodească
să nu semăn cu el
cu regele regilor…

ADEVĂR NECREZUT

Avântul dispare încet când ai uitat dorinţa
de a nu mai fi ce erai
când singur treceai printre salcâmii tineri,
printre salcâmii bătrâni,
fără cuvinte şi fără cântece istorice –
nu le cunoşteai atunci.

Vântul a fluturat flamuri noi
neînchipuit de ruşinoase
chiar dacă, cumva, ar simboliza ceva –
pentru naivitatea maturităţii
ar însemna ceva în plus:
o răscolire a orgoliului bărbătesc.
Şi era un ecou al vieţii risipite
între spoliere şi plecarea veşnic amânată.

Vântul Bărăganului răscolea golul unor
zile senine
în darul de multe făgăduieli,
între ispite şi crudul adevăr
al neputinţei, în matca muncii şi onoarei,
al reconstrucţiei „semeţe”
către alt dureros demers istoric.

Oraşul acesta a refuzat mult timp adevărul
şi poate că Dunărea l-a făcut să fie aşa;
veselia şi mişcarea, daruri străbune
au gândit pentru ei, pentru noi,
clipa iertării ce va veni .
Dar nu condamnaţi la apatie
dragii noştri străbuni şi părinţi,
speranţele inocente de copii şi nepoţi.
Ochii lor nu vă întreabă oare
care este cauza lucrurilor,
de ce trăim azi în democraţie,
de ce ne jucăm azi în democraţie?

Mângâiaţi-le frunţile şi amintiţi-vă
de speranţele şi basmele voastre
dragii noştrii părinţi şi bunici.

Dispare încet avântul tinerescului elan
când ai uitat dorinţa
de a nu mai fi ce erai până de curând.
De aceea treci singur printre salcâmii tineri
printre salcâmii bătrâni,
acum, în oraşul salcâmilor,
în oraşul ce nu mai cunoaşte astăzi
cuvintele şi cântecele istorice
pe care şi tu ar fi trebuit să le cunoşti,
dar nu ai vrut
sau poate n-ai ştiut,
nu ai ştiut nimic din adevărul necrezut.

ÎMPLINIREA CLIPEI

Niciodată templele noastre nu vor fi goale:
arta construirii lor este liniştea noastră,
la fel ca străvechile incantaţii;
viitorul bătrânilor noştri.

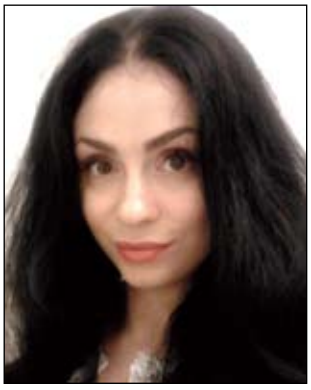
Niciodată mai mult ca acum
neantul nu a trimis mai multe mesaje,
spre liniştea deplină;
în singurătate construim temple
din felurite planete
pentru poporul sfârşitului de lume.

Lumina stelară a schimbat de curând
iluzia noastră:
certitudinea durerii ultimei lumi,
fără împlinirea speranţelor noastre.

Lumina stelară a pierdut în intensitate
proporţional cu timpul spirală
lucirea iluziei:
nu mai avem nici speranţa durerii.

Singuri, rătăcim în viaţă
prin neviaţă şi Timpul e singur.

Lucirea trecutului s-a stins.

Teodora Roxana Nichifor

PEISAJ CU POD ŞI PĂDURE

Vine din rostul atâtor milenii
albia aproape secată,
apa rostogolindu-şi oglinzile
fără suferinţa amintirilor –

Păsări fără odihnă
Au înconjurat demult locul.

Este crescut peisajul
în ce vrei sau nu vrei să crezi;
sau să visezi
că mergi pe acelaş drum, prin fosta pădure,
precum cei din milenii dispăruţi:
unde şi cum a fost posibil aşa ceva,
sau este în firea lumii să fie aşa ceva.
Oricum, este cert că acum
nu mai ai de ce să urci podul spre fosta pădure:
din pod a mai rămas o scurtă colină,
cât să acopere pietrificata pădure verde
de acum mai bine şi ceva de... câte milenii?

Vine din rostul atâtor milenii
albia aproape secată –
este în Dobrogea această albie de râu,
sau a fost o iluzie veselă şi poate cristalină,
răcoroasă apă de râu,
răcoroasă apă de izvor;
ce este acum peisajul sonor
de acum mai bine şi ceva de... câte milenii?

Stella D. Perdix

VULTURUL – SPERANŢĂ

CIREŞAR 2015

Inteligenţa
pluteşte
în apele
prostiei
cu creaturile ei:
Minciuna
megalomania
ura
cinismul
mârşăvia
crima
beţia
jaful
hoţia
ce
devastează
Raiul, Biblic
Ceresc
de Duhul
dumnezeesc –
cu omul
semidoct
şi ateu –
măscăriciul
proclamat atotstăpânitor
semizeu
*
În cer
de nori
un vultur
arde-n flăcări
ce creierul
nu înţelege
Bătrânul
Gânditor
cu greu
îşi mai păstrează
supremaţia
când inima
roteşte
pe un deget
Pământul
chinuit
**
Am plâns
sunt inimă
de om
şi am cules
o creangă
de măslin
s-o dăruiesc
cu duh
Călătorului –
încoronat
de milenii –
străvechiul
vultur
mereu
în zbor
*
Sunt mii
şi mii
de suflete –
de trandafiri
de crini
şi flori de spini
şi-n goană
Nemurirea
în gând
de om
cu vulturul-speranţă-n
zbor

E El
Sihastrul
Înţeleptul
cu Cartea
Vieţii mele
acolo unde
Râul
în flăcări
se topeşte
***
Puternic
Nemăsurat –
de unde
vii?
de unde
pleci?
întreabă
viforul
şi viitorul
când
îţi iei
Zborul
şi nu
răspunzi
*
În lung
şi-n lat
străbaţi
Pământ
şi stea
Alungi –
sfidezi
şi moartea
cu care
duşman eşti
pe veci

Liviu Zanfirescu

RUGĂMINTE

Mai adă-mi, copile, pământ de acasă
Că-n raniţa vieţii pustiu a rămas,
Să-nvie ai mei, mămăliga pe masă,
Pârâul să cânte cu limpede glas,

Să simt iar pădurea, frunzişul, cărarea
Şi murmur de zări, păsări în luminiş
Aprinde, copile, solemn lumânarea
Pe grea moştenire, pe cruce suiş

E-atâta tăcere departe de casă
Printre străini, străin am rămas
Coseşte copile din iarba cea grasă
Din focul iubirii, din ultimul pas

Am aici, cum s-ar zice, de toate, belşug
Am casă, maşină, un job, dar nu-mi pasă
Mi-e dor de tataie cu trupul pe plug
De iarba în sânge, de coasă...

Mai adă-mi, copile, pământ românesc
În raniţa vieţii, de-ţi pasă
Şi rouă din Doina cu plâns Eminesc
Pârâu de iubire mi-o lasă.

Mai adă-mi pădurea, frunzişul, cărarea
Şi iarba cea grasă de prin ţintirim
Căci altfel iubirea se stinge, uitarea
Se-aşază pe rugă şi-n Domnul murim.

Mai adă-mi, copile, pământ de acasă
Că-n raniţa vieţii pustiu a rămas
Să-nvie ai mei, mămăliga pe masă
Să fie ca-n primul şi ultimul ceas...

1 septembrie 2015

ÎNTÂMPINARE (DE DOR...)

Ai fost plecat...
Şi astăzi ai venit,
Fii fără grijă...
Eu m-am pregătit!...

Te-aştept cu dragoste-n pridvor
Aşa, un pic, puţin peste nimic
Şi-apoi... ceva mai multişor
Ca să-nţelegi cam cât mi-a fost de dor...
Te simt acasă... în rotunda armonie
Şi clipa asta se încheagă a poezie...
Pe unde ai umblat? Şi cum a fost să-ţi fie?

Te-aş invita puţin în ceaţă, bun locşor,
Pe canapeaua care-a strâns mult dor,
Ţi-aş fredona încet şi-o melodie,
Trecându- te, grăbit, şi prin sufragerie...

Apoi dansând, te-aş invita-n grădină
Ca să remarci că ziua e deplină
Dar, fără tine, n-am prea avut tihnă
Şi, toate florile, îmbobocite în surdină,
De dragul tău, azi s-au deschis, prinzând lumină.

Iar, la bucătărie,
Dacă vreo aromă te-o chema,
Pe tavă-ţi voi întinde toată viaţa mea,
Înfruptă-te din tot ce-ţi va plăcea!
Opreşte-te doar dacă pofta-ţi o să vrea, un pic, să stea!

Şi baia-i caldă,
Moaie-te în ea!
De spală, dacă ai avut, povara grea!...

Am să te duc un ceas şi-n dormitor,
Pe drumul care a gemut şi el, de-atâta dor...
Dacă eşti obosit,
Să ai un somn uşor!

Şi n-am să uit o clipă
Să te port şi la mansardă...
Unde... să ardem timpul vesel,
Ca pe o petardă.

10 aprilie 2015

Livia Zamfir

SE-NCHIDE TOAMNA

Se-nchide toamna!...
Pentru o vreme...
De mai doriţi să cumpăraţi
Peisaje cu păduri în flăcări,
Munţi, de rugină împăraţi
Sau frunze galbene, vagoane,
Alunecând prin vânt domol...?
De păsări călătoare, un stol?

Se-nchide toamna!...
Pentru o vreme...
De mai doriţi să cumpăraţi...
Grăbiţi-vă sau, poate, mâine,
Riscaţi să nu mai apucaţi...!

Se-nchide toamna între timpuri, fest
Se renovează aripa de vest.
De mai doriţi să cumpăraţi...
Din timpul vostru cheltuind bancnote...
Şi să rămâneţi apoi... foarte ocupaţi...

Se-nchide toamna...
Între ziduri...
Se retrage într-o curte de beton...
Aşa... ca un acordeon...

Se-nchide toamna!
La şireturi!
Încerc să vă explic cam cum...
Se-nchide toamna la şireturi!
Chiar acum!
Mă duc să-i spun „Drum bun!”

8 februarie 2015

Premiul Revistei „ProARME”

VICTORIŢA TUDOR

N. 28 august 1993. Participă la concursuri naţionale şi internaţionale de poezie şi proză scurtă, unde obţine mai multe premii: Premiul II la Concursul de poezie „Geo Bogza” Câmpina (2015); Premiul I la concursul de poezie „Peregrinări” (2015); Premiul II la Festivalul Naţional de Poezie „Costache Conachi” (2014); Premiul III la „ Concorso Internazionale di Poesia e Teatro Castello di Duino XI edizione” la secţiunea poezie (2015); Premiul III la concursul de poezie şi proză scurtă „Echos francophones” la secţiunea de poezie în limbă franceză (2015); Premiul special „Celebrazione del decennale” la concursul internaţional de poezie „Marco & Alberto Ippolito” (2012).

Festivalul-Concurs Naţional de Literatură
„Moştenirea Văcăreştilor”
Ediţia a LVIII-a, Târgovişte, 6 - 7 noiembrie 2015
DIPLOMĂ
Se acordă concurentei Tudor Victoriţa,
din Bucureşti,
Premiul special al revistei "ProARME",
la Secţiunea Poezie
Preşedinte juriu,
acad. Mihai Cimpoi

„Şi vreau ca dragostea să-mi pună o pernă pe faţă şi să apese.” (Claudiu Komartin)

1. poveste cu-n om aproape mare

acum 19 ani
trotuarul din faţa casei nu era construit
nici pe mine nu mă construiseră
zăceam undeva cuminte
între ochiul negru al mamei
ce făcea miercuri de miercuri compot de cireşe
la aragazul vechi din beci
şi între poeziile multicolore ale tatălui
ce vindeca de frică zi de zi caişii înfloriţi din spatele casei
eu dormeam undeva între dragostea lor tânără
ca un pui de pisică ghemuit pe sub saltele
undeva între patul mic şi fereastra vopsită-n alb
undeva între tabloul cu câini de vânătoare,
găleata cu apă şi florile indigo de plastic,
undeva învelită-n covoare sau în capotul pestriţ
ce-o îmbrăţişa pe mama în timp ce bea Jacobs Krönung
cu puterea Alintaromei
apoi am ieşit pe străzi,
am învăţat alfabetul,
mi-l dumica mama încet
ca să-l pot înghiţi cu drag
şi eu cântam ”Summertime, the living is easy”
cu o lejeritate neomenească
înconjurată de păpuşile lipsite de sex
am ieşit pe străzi ca o femeie
în rochii înflorate şi cu cercei în formă de fluturi
am cucerit bărbaţi
ce pretindeau că l-au citit pe Kafka,
că adoră poeziile lui Dan Socius,
că ascultă Debussy înainte să meargă la culcare
nimic nu mai e la fel de uşor
azi, acum, pe Calea Moşilor e gălăgie
maşinile trec, motocicletele trec
cu-o viteză năucitoare
vorbesc cu tata la telefon,
spune că prin Constanţa e cald,
e prea cald şi culturile vor fi proaste,
eu îi spun ceva despre Malraux,
el mănâncă,
ascultă
şi nu ştiu dacă înţelege că
cei aproape 50 de ani ai lui
îmi despachetează inima din trup în fiecare noapte
înainte să adorm

2. despre Aliza

„la Paris,
lumina îţi aşază frumuseţea pe chip
mult prea bine
ca să-ţi vorbesc despre nazism, xenofobie şi Holocaust.
ai trăsăturile feţei mult prea regulate
ca să-nţeleagă ceva dintr-un haos
de oase şi 200 de calorii.”
„ce să facem
îl îmbrăţişăm pe Dumnezeu în fiecare dimineaţă
ne luăm micul dejun,
încercăm să ne reglăm conturile cu absurdul,
pierzând însă de fiecare dată,
ne vizităm muzeele, părinţii,
ne spălăm pe mâini înainte să ne spunem rugăciunea
ce să facem
ei sunt morţi,
iar la Paris, soarele străluceşte în continuare.”

3. sferic

aici, în intimitatea mea
în care-şi găsesc adăpost
toate ideile orfane,
sunetele obosesc uneori.
dar vine noaptea şi mănâncă tot din farfurie
rămânem toţi luminoşi, dar artificiali
ca nişte resturi nedigerabile aruncate-ntr-un spaţiu nelocuit.
lumina devine subţire ca un fir de păianjen
şi se stinge cuminte pe la colţuri,
iar camera micuţă şi caldă
ca un pântec de mamă
se-nchide-n propriul întuneric
ca o pleoapă
şi mă-nghite.
emoţiile mele sunt mestecate lent de o piesă
de la radioul vechi aproape stricat
înţepenit pe un singur post
şi apoi scuipate afară
unde încep să dârdâie
în grădina-ntunecată învelită-n foi de viţă de vie şi lătrături de câine
o muzică ciudată îmi ară trupul,
transformându-l în haos
în timp ce eu plâng ca un copil în întuneric
apoi se face linişte şi începe să doară.

4. clasa a VI-a

fratele meu mic şi cuminte
ca o jucărie
învaţă despre războaiele grele
purtate cândva, într-un timp aproape mitic,
de Alexandru ce Mare,
învaţă ” how to spell în English”
şi cum să rezolve ecuaţii cu trei necunoscute,
ştie unităţile de măsură ale presiunii în sistemul internaţional
şi recită din balada Toma Alimoş.
eu l-aş vrea mic ca o jucărie pentru totdeauna.

5. te previn

afară plouă şi somnul vine,
nici n-are rost să ne-ngrijorăm pentru atâta lucru,
eu zic să punem de-un ceai,
îmi voi uita fularul pe spătarul scaunului tapiţat din bucătărie,
apoi vom deschide un roman rusesc
poate chiar Anna Karenina, dacă-ţi place Tolstoi,
îl vom răsfoi,
ne vom pune întrebări,
vom vorbi ca nişte oameni maturi
şi lucizi despre dragoste,
adulter,
dar mai ales despre dragoste,
căci nu-i aşa, domnule,
suntem cu toţii jucării frumoase de carne
ce adoră să se joace de-a dragostea.

6. noapte de septembrie

într-o noapte de septembrie, am început să vorbim despre
graffiti, despre moralitate, concepte grele şi sex,
singurătate,
fotografii alb-negru în stil renascentist,
planuri masonice, despre planete ciudat de albastre,
ochi bindi îndesaţi pe frunţi şi nu numai

7. carte de vizită

„ei îmi spun multe despre comunism
eu sunt tabula rasa în timpul săptămânii,
dar în week-end le ştiu pe toate
sunt expertă-n expresionismul german
şi în programat maşina de spălat
la 30 sau 40 de grade.”

8. teoria literaturii

există seri ghemuite-n cronotopul poveştii noastre
când dragostea tulbură linearitatea spaţiului
şi atunci
încep să-ţi vorbesc despre Bahtin
ca unui copil de grădiniţă

9. noaptea e încă departe

Eu o să fiu eu după ce trece toamna,
după ce o să se ascundă-n mine toţi nucii bătrâni,
toate vinetele coapte, toţi vecinii băgăreţi, toate lemnele de foc,
toate cozile stufoase ale pisicilor ce miorlăie după peşte.
Ştii, fata aia ce-şi poartă exuviile grele cu ea,
ce-şi alintă copiii bătrâni ascunşi pe după urechi, ştrengarii,
şi le spune poveşti , poveşti minunate cu ei,
fluturaşi morţi a căror culoare mi se mai zbate şi acum în ochi.
Ea seamănă un pic cu mine. dar doar un pic, căci moartea încă nu mi-a pipăit tălpile.
sunt totuşi copil expert în alfabetul morţii,
zi-mi, ce poate fi mai tomnatic de atât?
1+1+1+1+1 carcase depozitate pe umeri – şi eu care alerg.
Eu care alerg să- i dau lui eu cu linguriţa ca să nu moară
în timp ce umbre dorm pe pereţi ca nişte pisici bine hrănite.
după o plimbare prin oraşul ăsta viu, dar bolnav m-am trezit cu dependenţe frumoase.
mi-am zis că e înnebunitoare ploaia. oasele mele încă citesc nemurire printre picături.
În fundul autobuzului, singurul autobuz pe care mi l-am putut permite,
mi-am dat seama că
Eu sunt fata cu toamnă în păr şi rock pe braţe,
fata ce iubeşte lunile lui Mélies şi Buňuel,
călătoriile sângeroase în afara noastră, în care mâncăm peisaje ca nişte canibali.

Drumul spre începuturi[1]

de **Gheorghe Indre**

Şoseaua asfaltată se termina brusc, urmată de un drum de piatră bolovănos, plin de denivelări, care obliga la reducerea vitezei, la domolirea alergării, invitând în acelaşi timp la urmărirea mai atentă a peisajului, care se derula cinematografic prin faţa maşinii, plin de inedit şi de farmec. Părea că se intra într-o altă lume, o altă epocă, în care ritmul deplasării amintea de carele cu boi sau, pentru viteze mai mari, de căruțele cu cai, un spațiu în care statornicia era la ea acasă, iar transformările aduse de civilizația sfârșitului de secol XX deși observabile, păreau instalate acolo pentru a consfinți o dată în plus respirația regulată și nemodificabilă a existenței unor oameni, care încă mai trăiau la limita dintre realitate și legendă, cu nostalgia serilor de șezători, în care oralitatea lua forma de comunicare principală, iar cuvântul trona deasupra imaginilor și zgomotului produs de vacarmul sfârșitului de veac. Părea că pe aceste locuri, cuvântul invocat ca simbol și embrion al dezvoltării își manifesta pe deplin atotputernicia, el fiind Dumnezeul și stăpânul vieții acestor oameni uitați de vreme și parcă desprinși total și eliberator de forfota înstrăinantă și sufletește pustiitoare a marilor aglomerări urbane.

În automobilul care se târa șerpuitor printre gropile drumului, lăsând în uma lui un nor dens de praf, trei bărbați – reprezentând trei generații – își consumau în taină gândurile și sentimentele, neliniștile și grijile, vorbind însă unii cu alții, bine dispuși, cu aerul unor turiști bogați, plecați într-o hoinăreală eliberatoare, menită să le umple câteva zile de vacanță cu bucuria unor clipe de relaxare, tentați de ineditul și surprizele pe care această deplasare le promitea.

Bunicul, dulgher pensionar, în cursul acestei călătorii în care urma să-l reîntâlnească pe unicul său frate, mai mare decât el cu doi ani, rememora în minte secvenţe ale întâmplărilor trăite în cursul celor 79 de ani petrecuţi până la acea dată, dominante fiind cele legate de copilărie, adolescenţă şi prima tinereţe petrecute pe aceste locuri.

Fiul, inginer, ajuns la vârsta maturităţii profesionale, preluase de curând conducerea unui important laborator din cercetarea energetică, cu peste 30 de salariaţi, din care cinci doctori ingineri cu orgolii şi prestigiu recunoscute, şi era preocupat de complicata derulare a contractelor de mare valoare şi de dificultăţile stăpânirii disputelor dintre subalterni şi a găsirii soluţiilor eficiente de dialog cu beneficiarii şi cu o ambiţioasă conducere a institutului. Nepotul, proaspăt absolvent al cursurilor liceale într-o ţară străină, venise în vizită pentru a se întâlnii cu toate rudele înainte de a începete un stagiu militar de trei ani într-o zonă a lumii în care conflictele şi războiele nu s-au oprit niciodată.

Era între acești oameni o țesătură de legături, o rețea ca o plasă cu ochiuri mici, ale cărei noduri reprezentau adevărate puncte de rezistență, de concentrare valorică și durabilitate. În primul rând era legătura de sânge, firul roșu care-i lega, definindu-i ca membri ai aceleiași familii, în relația bunic–copil–nepot. În al doilea rând, exista între ei o coerență sufletească de nezdruncinat, întemeiată pe admirația pe care, în secret, fiecare o nutrea pentru celălalt, sentiment fundamental izvorât din complexitatea psiho-intelectuală a celor trei bărbați.

Părăsiseră orașul transilvan, situat la poalele Mezeșului, și se îndreptau acum spre un loc care, pentru toți trei, avea aceeași semnificație, aceeași definiție, reprezentând începutul drumului lor, izvorul de viață țâșnit din adâncurile pământului în care odihneau strămoșii; se îndreptau spre satul natal al bunicului, încercând fiecare un complex de emoții diferite, de la curiozitatea veselă, amuzantă și tonifiantă a nepotului la meditația grava și concentrată a fiului și la retrăirile răscolitoare, pline de amintiri, ale unor întâmplări și personaje pe care crezuse până acum că le-a uitat de mult și care-l tulburau pe bunic, nereușind însă să-i estompeze simțul umorului și bucuria de a glumi șugubăț cu nepotul într-un dialog viu și amuzant, plin de o teatralitate cu totul remarcabilă pentru fiu, căruia, calitatea de martor și spectator îi produceau o bună dispoziție reconfortantă.

Drumul traversa comuna Urmemiș, nume cu rezonanță aparte, pe care Ghiță îl știa din prima vizită pe care o făcuse pe aceste locuri, cu aproximativ un sfert de veac în urmă: tata l-a luat în vizită la unchiul Traian. În dimineața lăptoasă de vară, în care venind din gara de la Ariniș – în denumire locală Ardihat, un alt nume cu sonoritate aparte – el a admirat pentru prima dată măreția porților maramureșene, cioplite în lemn, aerul de solemnitate și eleganță pe care acestea îl confereau curților și gospodăriilor, somptuozitatea impresionantă și plină de personalitate a acestor construcții pe care codrenii, oamenii locului, le-au împrumutat din Maramureș, pentru a le îmbogăți și a le diversifica. Acum, de la volanul mașinii, atent la neregularitățile drumului, își lăsa gândul să zboare în căutarea acelei uimiri, din copilărie în căutarea amintirii primelor descoperiri plăcute cu care aceste locuri l-au primit atunci. Se uita discret la tatăl lui, bunicul, lui Claudiu nepotul lui de soră. Îi era dor de unchiul Traian și aștepta întâlnirea cu emoție și nerăbdare, dar și cu un secret sentiment de vinovăie. Primise, după prima vizită făcută cu mașina pe aceste meleaguri, de la care au trecut mai bine de 5 ani, o scrisoare recomandată din partea unchiului Traian, prin care îi spunea că îl lasă vederea și ar avea nevoie de tratament și medicamente. El a citit-o podidit de o mare tristețe și și-a promis că își va face timp să-i scrie și să-l invite la București pentru un consult și un tratament adecvat. Dar zilele au trecut, el, prins în vârtejul grijilor cotidiene, a tot amânat răspunsul, apoi, datorita faptului că nu a mai primit alte scrisori de la unchiul, uitarea s-a așternut peste prima scrisoare, de care, de câte ori accidental își amintea, îl inunda un val de rușine și de dureroasă vinovăție.

Ziua era foarte frumoasă, o după-amiază de iulie plină de soare și pace, împodobită cu bogăția culorilor câmpului de la verdele intens al pajiștilor cu nutreț la galbenul auriu al holdelor de orz și de grâu, întinse

[1] Fragment din romanul *Paznic la Marginea Lumii*, în pregătire.

pe pantele dealurilor din jur. Deși era pentru a doua oară când făcea drumul cu mașina de la Zalău la Băița de sub Codru, la intrarea în Cehu, unde drumul se despletea în trei direcții: una ce avansa spre centrul micului orășel transilvan, a cărui denumire amintea de centrul Europei, a doua ocolea curtea întinsă a unui combinat de prelucrare și industrializare a lemnului, mergând spre Baia Mare, și a treia se desfășura peste dealuri printr-o minunată pădure de foioase, legând Cehu de Satu Mare. Știau că față de direcția pe care veneau, trebuie să urmeze un drum la stânga, dar atât drumul spre Baia Mare, cât și cel spre Satu Mare erau în stânga drumului lor, ei alegându-l din neatenție pe cel mai din stânga, furați probabil de fascinația și răcoarea pădurii în care avansa o bandă de asfalt bine întreținută. Au parcurs 10 km până când bunicul a realizat că nu e corect, observând o piatră kilometrică ce menționa distanța până la Sopor. Au întors mașina în pădure, după care, la intersecția buclucașă, au ales corect drumul de Baia Mare, înaintând printr-o zonă de platou întins, marginită de o parte și de alta de heleștee cu pește, crescătorii amenajate și întreținute de priceperea și strădaniile oamenilor locului.

Bunicul a început să le povestească amintiri despre aceste locuri, arătându-le, undeva în partea dreaptă, o culme de deal împădurită până sus, pe care el o denumea coasta Mânăului, din care, în copilaria sa, culesese odată – împreună cu mama lui Maria Raihel – ciuperci de pădure, unul din darurile oferite de codru oamenilor cu generozitate, dar și cu condiția de a cunoaște foarte bine ciupercile comestibile.

Nu știa cum se întâmplase că printre cele culese s-au strecurat și câteva ciuperci nebune, acasă, dupa ce le-au gătit și mâncat, lui făcându-i-se foarte rău. Femeie practică și experimentată, Maria Raihel a realizat imediat despre ce este vorba, a scos repede copilul afara din casă și l-a ajutat să vomite tot ce mâncase, după care l-a hrănit cu lapte proaspăt muls și l-a tratat cu leacuri bătrânești ce le știa din vechime. Copilul și-a revenit datorită intervenției rapide și eficiente și, spunea el, datorită voinței lui Dumnezeu, ocrotitorul oamenilor și al firii.

Le mai povestea cum, prin anii ‘20, pe când avea 7–8 anișori, s-a urcat într-o zi de vară ca aceasta, într-un păr bătrân și înalt, ce străjuia cu semeție una din livezile bogate de lângă curtea lor. Își umpuse sânul cu pere parfumate și dulci, fericit de izbanda sa, entuziasmat și mulțumit ca și-a învins spaima și a reușit să urce până în varf, unde, sub mângâierea ocrotitoare și hrănitoare a soarelui, atârnau cele mai coapte și mai frumoase fructe.

Pomul însă era scorburos și înșelător, una din crăcile pe care el s-a cocoțat cu agilitate de maimuța, s-a rupt cu un pârâit prelung și dureros, copilul prabușindu-se prin frunzișul des al copacului pe solul tare și batatorit de toti cei care veneau sa culeaga roadele căzute, atrași de dulceața lor.

Cateva clipe el a ramas nemișcat, apoi a simțit o durere cum nu suportase niciodată pană atunci, s-a chircit și a ramas acolo, la umbra pomului, până seara, când l-au găsit ai lui și l-au dus acasă în brațe, el nemaifiind în stare să se ridice singur și să meargă.

A stat la pat săptămâni în șir, cu pântecele răscolit de dureri, doftoricit de mama sa cu ceaiuri de sunătoare și tei, cu alte leacuri bătrânești, cunoscute în Băița, hrănit cu lapte proaspăt și cu branză, refăcându-se încet, încet. Acea întâmplare nefericită însă avea să-l urmărească în lunga sa trecere pe pământ, deoarece doctorii i-au spus zeci de ani mai târziu, că stomacul său s-a deplasat din acea căzătura și noua pozitie a favorizat aparitia și dezvoltarea unui ulcer gastric de pe urma căruia avea să sufere toată viața.

Privind dealurile Băiței de sub Codru, își amintea de tovarășii săi de cosit din tinerețe Samson al Anicăi și Simion al Petrii, primul personaj cu nume de erou biblic fiind pe vremea aceea o adevărată întruchipare a forței și bărbăției, om cat muntele, cum spunea Gheorghe admirativ, știind despre el că s-a stins de multă vreme, îngropat într-o uitare definitivă, pe care el o spulbera acum pentru câteva clipe vorbindu-le, despre fostul său prieten, atât de admirativ și de frumos fiului și nepotului săi, care-l ascultau vrăjiți.

Schimba însă acest registru grav cu o afirmație șugubeață, spunandu-i nepotului venit de peste mări și tări cu o uriașă pasăre de oțel, croită de tehnica modernă, că ei merg acum spre locul unde „Dracul și-a uitat opincile în sărăcie și noroi”, marturisire care, deși era spusa cu un ton șăgalnic, explica suferința și revolta care l-a cuprins pe el în anii tinereții, când a hotărât sa părăsească pentru totdeauna aceste meleaguri, pentru a trăi între straini, nedorind și nereușind însă niciodată să-și uite rădăcinile și să nu respecte până la venerație aceste locuri în care și-a trăit miracolul copilăriei și tumultoasa și bogata experienta de viata a primei sale tinereți.

Pătrunseseră bine în comună, de acum toate casele și curțile îi erau familiare bunicului și tresărea la întâlnirea fiecărui om mai în vârstă, pe unii dintre ei părând a-i recunoaște chiar din această trecere lentă a mașinii.

Au trecut pe langa curtea mare, străjuită de brazi, la intrare, în fundul căreia era situată încă fosta casă a lui Ferencz Ioșka, boierul satului; le-a aratat apoi copilului și nepotului său locul unde a fost casa lui Ștefan a lui Mihai, figura legendara de primar din anii interbelici, troița construită de „americanul”, sătean îmbogățit în America, care, la întoarcere a prădat toți banii pe chefuri, băutura, femei și afaceri păguboase, sfârșindu-și existența singur și orb, într-o tristețe necruțătoare; le-a arătat apoi, țin-tirimul, curtea mare a Bisericii, în mijlocul căreia străjuia semeață și ocrotitoare biserica băițenilor.

Casa unchiului Traian era aproape de capătul opus al satului, undeva, în dreapta, la o margine de sat, de la care (nici două sute de metri) începea codrul atotstăpânitor. Au oprit mașina la o intersecție în T, din care se făcea spre dreapta drumului principal o uliță de pământ, mărginită de un șanț de scurgere colector, pe fundul căruia susura neîntrerupt un firicel de apă. S-au oprit în fața unei porți de lemn, lângă care era o bancă pe care odihnea o femeie în vârstă, cu privire ageră și trăsături regulate, cu fața brăzdată de riduri, care însă nu puteau ascunde total farmecul și frumusețea luminoasă a acelui chip.

Când l-a văzut pe Gheorghe coborând dintr-o mașină albă, cu număr de București, femeia a avut o tresărire, urmată de o explozie de bucurie, care i-a inundat întreaga figură, făcând să iradieze în jur bucuria unei revederi parcă mult așteptate, surpiza de a primi de undeva din tinerețea sa îndepartată un mesager și un martor drag al vremurilor apuse și, gâtuită de această vizibila emoție, bătrâna l-a întâmpinat zicându-i: „Vai, frate, ai venit să-l mai vezi pe badea Traian?

Tare mult s-o bucura când te-o vedea, că tare-i singur și părăsit !”

Gheorghe s-a simțit inundat și el de un val de căldură, s-a apropiat de bătrână, a îmbrățișat-o, apoi după un efort de recunoaștere, i-a spus: „Ești cu 7–8 ani mai tânără ca mine, nu-i așa?!” Batrâna a confirmat și în vocea ei se simțea o undă de admirație și respect, venită probabil de undeva de foarte departe, din vremea în care, la horile din sat ea, copil fiind, îl admira în secret pe Gheorghe, unul dintre cei mai frumoși tineri ai satului și care, în plus, avea și renumele de om foarte deștept și apreciat, care citește și scrie fluent, este harnic și foarte priceput în munca la pădure și-n treburile câmpului.

Dar marea veste pe care Gheorghe a receptat-o din întâmpinarea ei a fost aceea că fratele său avea încă puterea și resursele sufletești să se bucure de vizita sa și a copiilor săi, cu atât mai mult cu cât această vizită era neanunțată și se constituia deci într-o plăcută surpiză aproape irepetabilă.

Vecinii de vizavi de bătrână, oameni ceva mai tineri, l-au recunoscut și ei pe Gheorghe ca pe unul din generația părinților lor, despre care aceștia povesteau adesea cu respect și secretă admirație. Îl mai știau de altfel și din alte dăți, când mai venise în vizită la badea Traian.

I-au invitat să treacă prin fâneața cosită din grădina lor, știind că ulița era mai accidentată și mai greu de parcurs, mai cu seamă pentru bătrân.

În spatele grădinii acelor oameni curgea un pârâu, peste care, în fiecare an, unchiul Traian dura o punte de bârne cioplite de mâna lui pentru a putea trece cu piciorul, căruțele și caii trecând direct prin albie. Albia, străjuită de salcii pletoase și lăstăriș, mărginea satul definindu-i precis limitele spațiale ceea ce amintea de granița naturală a țării, făcută la sud de Dunăre. Dincolo de acest pârâiaș și paralel cu albia lui se întindea un alt drum de pământ, ce venea dinspre sat și avansa înspre codru pe la poala unei spinări domoale de deal. În stânga, față de punte, pe marginea acestui drum, după cca. 50–100 metri, mai supraviețuiau două curți și două case bătrânești vecine, prima părăsită după moartea Broscuței, vecina unchiului său pe care Ghiță şi-o amintea din anii copilăriei, iar a doua era ogradă mare, frumos împrejmuită de un gard înalt din ulucă de stejar, bine întreținut, impresionant prin verticalitatea și uniformitatea alcătuirii sale, delimitând suprafața dreptunghiulară a curții și grădinii unchiului Traian.

Aici în acest perimetru pentru ei absolut special, a început totul, în această curte era casa bunicilor lui Ghiţă, casa modestă dar pentru el plină de măreţie şi eleganţă, în care s-a născut tatăl lui şi bunicul lui Claudiu, casa părintească a lui Gheorghe în care au trăit părinţii lui Vasile şi Maria şi din a căror râvnă, iubire şi strădanie s-au născut existenţele lor confruntate acum cu toate minunile şi grijile lumii moderne. Drumul parcurs în strălucirea acelei după-amiezi de iulie a anului 1992 va rămâne ca o referinţă călăuzitoare, ca mâna curentă a urcuşului lor existenţial care le va permite să se sprijine de ea şi să se echilibreze când furtunile şi încercările vieţii îi vor determina să caute firul ce descifrează ieşirea la lumină din labirintul întortocheat şi întunecos al momentelor de cumpănă.

Bucureşti, ianuarie 2009

Fiicele pădurarului

de **Nicolae Diaconu**

Terminându-se ultima vacanță a anului școlar 1956–1957 (de la 1 la 31 iulie), urma, conform repartiției, ca, împreună cu bunul meu coleg Gherguș Nicolae, să ne întâlnim în gara Târgu-Jiu, la 29 iulie 1957. Eram, de acum, absolvenți, din prima promoție, ai Grupului școlar de ucenici din Câmpulung Muscel, instituție nou apărută ca urmare a desființării Școlii Medii Tehnice de Cărbune, care pregătise tehnicieni minieri, electro-mecanici și contabili. Grupul școlar de mine pregătea electricieni de mină, lăcătuși de mină și tâmplari de mină. Urma, desigur, să ne prezentăm la sediul Întreprinderii Miniere Rovinari, pentru angajare. Numai bine că aici, după câte am constatat imediat, nici nu se finalizaseră lucrările la ansamblurile sociale pentru locuințele destinate primirii viitorilor locatari, adică meseriașilor ca noi, repartizați aici să deservim utilajele necesare punerii în funcțiune a primei exploatări miniere de extragere a cărbunelui din noul bazin carbonifer la suprafață din Gorj, deschisă în lunca Jiului, pe meleagurile satului Rovinari și în Poiana, „colonie” înființată atunci, pe terenurile fostului premier Gheorghe Tătărăscu, cunoscută de acum drept Colonia Rovinari.

Dimineața, când am coborât din trenul-cursă ce asigura naveta pe traseul Rovinari–Târgu-Jiu, transportând la și de la noua exploatare muncitorii din comunele Cârbești, Drăgușești, Urechești, Tâlvești, Iași, Romanești, Târgu-Jiu, dar și din satele învecinate, adică Vădeni, Bălești, Lelești, Bârsești, am auzit sunetul jalnic al clopotului bisericii din satul Bălăcești. Dangătul acela m-a întristat, gândind că în loc să sune a bucurie bătea ca pentru cineva dispărut, și mi-a amintit de anii copilăriei, când conduceam pe ultimul drum pe cineva drag. Aveam să aflu că erau două fetițe de șase–opt ani, fiicele unui pădurar, căruia i se aprinsese călcâiele după o codană mult mai tânără decât soția, prin urmare, ajungând să abandoneze mama naturală a fetițelor și să se combine cu codana, „eveniment” ce nu a dat bine celor trei familii implicate în conflict, adică însăși familia părinților pădurarului, a mamei fetelor și a intrusei care încheia triunghiul amoros, care nu au ținut cont de sentimentele egoiste ale celor doi amorezi, fapt ce a determinat un „conflict de interes” al tinerei, cu implicații devastatoare la nivel psihic. Cum făcea, cum o dădea, aceasta ajungea la problema celor două copile care, nu numai în opinia ei, era clar că fie și la modul prezumtiv, stăteau în calea fericirii ei cu pădurarul, tatăl lor. Și uite-așa, îi încolțește în minte modalitatea de a înlătura această „piedică”... Era, ziceam, în toiul verii, și satul Bălăcești era renumit pentru grădinarii lui, cei mai buni din regiune, mari producători de zarzavaturi căutate și vândute în tot raionul. Aflate chiar pe malul Jiului, aceste grădini erau udate permanent. Pânza freatică fiind la suprafață, grădinarii săpau puțuri de jur-împrejur, scoțând apa cu găleata, direct, sau cu cumpăna, udând plantele și zarzavaturile. Pădurarul, la rândul său, avea o astfel de gradină foarte bine aranjata. Într-o zi, tânăra soție a luat fetele de mână, mergând în luncă să ude gradina de

zarzavat, chipurile. Și a început să ude ea pe acolo, totodată antrenând și fetele. Mai târziu, când fetele se odihneau pe marginea puțului, privind luciul apei, pe neașteptate, le-a apucat de subțiori și, mai înainte ca ele să priceapă ce se petrece, le-a aruncat în hăul negru și rece. Dacă prin apropriere ori măcar în zona s-ar mai fi aflat cineva, poate că alta ar fi fost soarta fetițelor, așa însă, țipetele lor nu au fost auzite. Nu am fost la reconstituirea faptelor, dar așa am auzit, că ar fi țipat până n-au mai putut... Evident, tragedia a fost îndelung comentată și din câte se pare, fetitele chiar s-au luptat, din răsputeri, încercând să se salveze, dar tânăra nu le-a acordat niciun ajutor, așa că s-au agitat până când, obosite, s-au înecat, prima cedând fetița cea mică, pe când sora ei mai mare s-a agățat de viață încă o vreme, pe ea lăsând-o mai greu puterile. Oricum, țipetele lor disperate s-au stins, așa că, abia acum, după ce și ultimul scâncet a amuțit, tânăra a privit o vreme trupurile neînsuflețite, apoi, aparent liniștită, a continuat să ude gradina toată, în parte și pentru a uita scena la care asistase. Obosită într-un final, a căzut pe gânduri. Venise vremea să plece acasă, dar ea a mai întârziat puțin însă, abia cum dându-și seama, oarecum, că a săvârșit o crimă groaznică, întrucât fetițele erau efectiv inocente în provestea aceea, altcineva era de vină și ea abia acum realiza acest aspect parcă, pe chip apărându-i abia schițat sentimentul regretului. Ce putea să mai facă însă? Revenind acasă, a tăiat un pui de găină, a pregătit o ciorba și tocăniță, apoi a început să-și aștepte pădurarul. Pe chip, rictusul părerii de rău parcă era săpat și mai adânc, mai ales că între timp imaginația ei de femeie pusă pe fapte negre o împinsese până acolo încât aruncase în mâncarea caldă, cu care-și aștepta „soțul" de la serviciu, câteva de pastile de stricnină, folosite împotriva câinilor și care, pe atunci, se găseau cam pe toate drumurile. Inclusiv la noi în sat, în nord-vestul Teleormanului, așadar, majoritatea câinilor, în perioada colectivizării forțate, au fost „tratați" cu astfel de pastile, pe care echipele speciale, trimise să-i „lămurească" pe țărani să se înscrie în colectiv, le primeau din belșug, când activiştii plecau pe teren, până şi stricnina era, deci, o soluţie numai bună de „convingere" a bieților oameni să renunțe la bucata de pământ. Eliminând astfel câinii – singurele ființe fără teamă și care, eventual, se împotriveau „oamenilor de bine" ai acelor timpuri, împiedicându-i să intre în ograda „chiaburilor" –, activiştii au reuşit să obţină mai uşor adeziunile de înscriere în „colectivă", contribuind, totodată, la îmbogăţirea stocului de otravă pe cap de locuitor în satele româneşti, inclusiv acolo, pe malul Jiului, unde se derulează povestea de faţă şi unde, când a ajuns în sfârşit acasă, bietul pădurar a rămas uimit că, după cum le era obiceiul, fetiţele sale nu i-au mai ieșit în cale, cu zâmbetul lor dulce pe buze.

– Unde sunt?! Avea să-şi întrebe iubita, de cum a dat cu ochii de ea.

– Numai ce ieșiră la joacă, cu copiii vecinilor, ar fi răspuns tânăra. Apoi l-a îmbiat cu glas dulce: Hai, că se răcește mâncarea… Numai ce am luat-o de pe foc, ia și mănâncă!

Pădurarului însă, parcă presimţind ceva, numai de mâncare nu-i ardea:

– Unde sunt fetiţele mele? Le-aţi văzut, cumva? întreba el din poarta în poartă, tot mai nelinişti.

Parcă le înghiţise pământul însă, aproape că întrebase peste tot, în sat, dar nu erau de găsit. La ultima casă către Jiu, o bătrână bolnavă, care-și odihnea oasele pe un pat de scândură, la poartă, parcă şi-a amintit ceva:

– O văzui, maică, azi-dimineață, pe nevasta aia a ta, care ai luat-o acuma… Cu fetele de mână… Ziceau că merg la Jiu, să ude grădina… A stat ceva vreme, dar s-a întors singură, fără ele.

Pădurarul a văzut negru în fața ochilor. Ajunge într-un suflet la gradină, strigându-și fetele, dar niciun răspuns. Dă ocol de mai multe ori grădinii, se așează pe măsuța ce sprijinea găleţile scoase din fântână, ca să își mai tragă sufletul şi, ca străfulgerat de un gând negru, privește în jos, către oglinda apei. Mai priveşte odată, parcă nevenindu-i a crede, dar sumbrul adevăr care se înfăţişa acesta era: fetițele lui pluteau în apa fântânii. Disperat, se întoarce acasă unde, odată ajuns, era așteptat chiar în poartă de tânăra consoartă:

– Ei, le-ai găsit?

Şi mai înainte ca el să-i răspundă, tot ea:

– De acum înainte, vom trăi fericiți! Ele nu mai sunt o piedică între noi... Păi, nu ziceai tu că ții la mine? Da, așa era, dar s-au împotrivit părinții și neamurile!... Mi-ai zis că mă iubești și că ții la mine, da, numai că nu puteai să te desparți de ele, aşa este? Ei, uite că te-am ajutat eu…

Foc de furie, bărbatul s-a apropiat amenințător, dar tot ea cu gura mare, încercând să-i explice:

– Știi tu, bărbate? M-am gândit că așa va fi... Mi-am dat seama că nu am procedat bine. Nu fetițele au fost de vină, vinovat ai fost tu! Pentru asta ți-am pregătit mâncarea. Bine că n-ai mâncat, că era otrăvită. Oricum, mă aștept la ce-i mai rău…

Apoi, căindu-se, deşi încă destul de calmă în aparenţă:

– Acum, îmi pare rău că le-am curmat firul vieții. Luate pe neașteptate, s-au trezit în mare pericol, nu și-au dat seama ce li s-a întâmplat, țipau după ajutor, se dădeau la fund, ieșeau speriate iar şi iar la suprafață, rugându-mă din priviri și strigând: „Mamă, mamă ajută-ne, scapă-ne, salvează-ne!" Poate că le salvam, deh!, dacă încercam… Dar nu am făcut niciun gest. Am privit cum se zbăteau acolo, în hăul negru, asemeni unui pui de găină abia tăiat, însă n-am avut puterea să mai dau înapoi, nu... Aşa cum acum nu cred că voi mai putea uita vreodată chipurile lor îngrozite luptându-se pentru viață…

Pe scurt, cam așa s-a întâmplat, după cum mi-au povestit sătenii. Cu timpul, oamenii au uitat de dispariția fetițelor, iar pe teren, ca şi în viaţa lor, au avut loc multe transformări. Goana după cărbune avea să ducă la dispariţia grădinilor de zarzavat, iar fântânile, chiar satul Bălăcești, în parte cu case cu tot, cu biserica aceea cu turlele ei albe, cu clopotul şi cu cimitirul, toate au fost strămutate… Până și albia Jiului a fost mutată de două ori. Cărbunele a produs destulă energie, e drept, cele mai multe dintre case însă au fost demolate, bătrânii satului au fost siliţi să plece în bejenie aiurea, nu puţini însă s-au dus în altă lume, odihnindu-și somnul de veci în cimitire de pe alte meleaguri. Amintindu-mi de acest episod tragic, am întrebat, deunăzi, pe un vechi locuitor al comunei Bălăcești, pe un anume domn Mihai Pasăre, ce mai știe despre eroii nefericitei tragedii.

– Timpul le rezolva pe toate, domnule Diaconu! Viața-și urmează cursul, cu bune și cu rele. După o vreme, tânăra aceea și-a ispășit pedeapsa, a revenit printre oameni şi s-a recăsătorit… Iar pădurarul, şi el, și-a refăcut familia cu o alta… Se pare că a avut și copii, alții… Cât despre fosta soție, s-a recăsătorit şi ea, sunt ceva ani însă de când nu i-am mai întâlnit nici eu…

Recenzie

Cumințenia poetului

de prof. dr. **Mihai Popescu**

Al cincilea volum de poezie al lui Constantin Stroe ne duce mai aproape de culmile propriului său Parnas, pe care îl cucerește neîncetat cu multă perseverență. *Cântecele de dragoste* constituie prima și cea mai amplă parte a acestui volum. Poetul aduce un *elogiu* iubirii, aude *strigătul* iubirii ca o *cascadă nesfârșită*, caută *taina surâsului* iubitei în *peștera* iubirii, *ițele* vieții se țes în *covorul* iubirii, străbate *oceanul* iubirii în *corabia* iubirii *încă ne-nfrântă de furtunile vieții*. Într-o *declarație de dragoste* poetul își invită iubita: *Hai să fugim în paradisul iubirii*. Transmutarea clipei de viață în clipă de poezie este foarte frumos ilustrată chiar de poemul care dă titlul întregului volum, anume *Oglindă de cer: Cu focul din stele/ Adunat în fiecare noapte,/ Dimineața aprindeam/ Soarele în orizont.// Ne așezam pe iarba/ Înrourată de lacrima ta/ Mereu nesigură/ În iubirea mea nebună.// Strălucirea ochilor tăi blânzi/ Părea oglindă de cer/ Prin care visam zborul/ Nostru de copii…*

În ciuda reperelor exterioare ale trecerii timpului, sufletul poetului rămâne mereu tânăr, la fel ca *oglinda de cer* a ochilor iubitei, amândoi fiind călăuziți tainic de *pașii miresei de rouă*, care le croiește mereu o nouă cale în viață. Poetul a descoperit că se poate bucura de fiecare clipă de două ori, *odată în vis și odată în realitate*, *alunecând dintr-o lume în alta*.

În al doilea ciclu de poeme al volumului, intitulat *Răspântii cerești,* poetul străbate marile sărbători creștine, de la nașterea la învierea Domnului, colindând însoțit de *zborul îngerilor*, așteptând un *semn divin* sau *chipuri de îngeri,* având *sufletul plin de credință*, cu speranța mântuirii: *Mă rog la icoanele sfinte/ Cu inima descătușată./ Sângerează rugăciunea-n cuvinte:/ Va fi mântuire odată!*

După ce și-a trăit *de două ori* iubirea, după ce s-a rugat cu evlavia strămoșilor, în al treilea ciclu al volumului, poetul vrea să savureze *Rodul anotimpurilor*. Dacă un volum anterior purta chiar titlul *Casa bunicii*, acum *salcâmul cu mine de-o seamă* îl așteaptă răbdător, în fiecare an, alături de *tabloul cu bunicii în ramă*, în *casa cu pridvor, o casă printre astre, casă cu icoane, casă cu amintiri*, *casă românească…*

Gorjanul născut la București nu poate uita clipele copilăriei marcate de spiritul tutelar al marelui Brâncuși: *Copilăria mea începe/ Cu Brâncuși,/ Cu primul sărut al mamei,/ La masa rotundă/ Pe care răsturna mămăliga/ Cât roata carului,/ O tăia cuața/ În patru zări,/ Căutând steaua infinitului/ Ca Pasărea Măiastră…// Copilăria mea începe/ Cu Brâncuși,/ Străbunicul meu/ După mamă și tată,/ Arc de curcubeu/ Reîntors în iarba de-acasă,/ În adânc de izvoare/ Și-n maramele gorjene... (Cu Brâncuși)*

Cinci generații (bunicii, părinții, poetul și iubita lui, copiii și nepoții) se oglindesc în diverse ipostaze ale vieții de zi cu zi, în ecouri, în amintiri vii, în clipe de sărbătoare.

De exemplu, în poemul *Fântâna din coastă: Străbat ecourile străbunilor/ Venind din veacuri/ Pe vâna izvorului.*

Legătura dintre generații din poemul *Transpunere* îmi amintește de versul lui Tudor Arghezi (alt gorjean născut la București) „tiparele făpturii s-au păstrat”: *Bunicul meu a devenit izvor,/ Străbunicul e de mult fântână,/ Eu poate o să fiu ciutură.*

Câteva poeme ocazionale, închinate copiilor și nepoților, transmit ștafeta de înțelepciune a strămoșilor, cu speranța atingerii veșniciei prin trăirea intensă a clipei de bucurie: *Să lăsăm grădinile/ Să-mpodobească mirii,/ Așteptând zborul păsărilor/ Spre locul înnuntirii noastre,/ Unde codrii înveșmântați/ În haine împărătești/ Așteaptă sosirea noastră/ Spre veșnicie. (Așteptare)*

Ultimul ciclu de poeme al volumului, intitulat *Sub fereastra poetului*, cuprinde meditații privind starea de poezie, gândurile și trăirile poetului, rostul său în lume. Îngerii, prezenți în diferite înfățișări și în celelalte cicluri ale volumului, nu puteau să lipsească: *Toate drumurile îngerilor/ Care duc spre cer/ Trec pe sub fereastra poetului/ Și-n fiecare dimineață/ Îi bat în geam să-l trezească.// De aceea/ Poetul e prezent/ La fiecare răsărit de soare. (Drumurile îngerilor)*

Așa cum afirmam la început, acest al cincilea volum al lui Constantin Stroe este o nouă treaptă și o încununare a creației sale poetice de până acum. De altfel, poeziile sale, cu tematică bogată și diversă, pot fi găsite în peste douăzeci de antologii naționale și internaționale. Dacă cineva mi-ar cere să găsesc un cuvânt sau o sintagmă care să surprindă esența poeziei lui Constantin Stroe, cu gândul la sculptura *Cumințenia pământului* a lui Constantin Brâncuși, aș îndrăzni să spun că o anumită *cumințenie a sufletului* poate fi una din tainele farmecului pe care poezia sa îl trimite lumii, asemenea miresmelor unei flori sau așa cum *În fiecare primăvară,/ Florile teilor/ Sfințesc apa fântânii.*

Amintiri din Europolis sau
Cartea nemuririi unui oraş – Sulina[1]

de **Silvia Zabarcencu**

Amintiri din Europolis (Editura Din Condei, Bucureşti, 2014), cartea scriitorului Zaharia Potârniche, impresionează puternic prin ambiţia de a ,,reconstrui" din memorie oraşul Sulina din vremea Comisiunii Europene a Dunării care coincide, în bună parte, cu anii copilăriei şi adolescenţei autorului petrecuţi în această localitate; impresionează, de asemenea, prin faptul că acest efort de proporţii colosale a demarat la vârsta de 90 (nouăzeci!) de ani şi, peste toate, prin aceea că „materialul de reconstrucţie" a Sulinei de altădată, din care astăzi se văd urme vagi printre multele noutăţi edilitare, a fost conservat în depozitele unei memorii fabuloase, repartizat inginereşte (domnul Zaharia Potârniche este inginer ca formaţie), cu „mistria" şi condeiul, pe cele 635 de pagini, înviind stradă cu stradă, casă cu casă, om cu om şi pom cu pom, cu suflul unui talent literar probat în volumele anterioare de versuri şi proze şi cu iubirea unui fiu al locului căruia Dumnezeu i-a dat, prin nobilii săi părinţi, un spirit şi un caracter de calitate superioară – pildă contemporanilor săi, dar şi generaţiilor care vor veni.

Sulina – Europolisul lui Jean Bart sau Porto-Franco, aşa cum i s-a mai spus – a fost, în vremea prezenţei Comisiei Europene a Dunării pe această limbă de uscat cuprinsă între Dunăre, Marea Neagră şi bălţile Deltei Dunării, modelul perfect „in nuce" al Uniunii Europene de astăzi, cu deosebirea că, cel puţin pentru locuitorii oraşului, a fost o binecuvântare prin grija de a le oferi acestora un nivel de trai decent şi posibilităţi civilizatoare de nivel occidental, după cum reiese şi din datele mai bine lămuritoare pe care le-am spicuit de pe *Wikipedia*, pentru precizia informării: „Puterile reprezentate în acest organism (CED) erau Imperiul Austro-Ungar, Al Doilea Imperiu Francez, Regatul Unit, Prusia, Imperiul Rus, Regatul Sardiniei şi Imperiul Otoman. După Războiul de Independenţă şi încorporarea Dobrogei, Regatul României a devenit membru cu drepturi depline al Comisiei. În cele opt decenii de existenţă, CED a contribuit la amenajarea cursului inferior al Dunării, dar şi la dezvoltarea socio-economică a regiunii. Sulina s-a transformat prin instalarea, aici, a Comisiei Europene a Dunării, dintr-un sat de aproximativ 1 000 de locuitori, într-un oraş în adevăratul înţeles al cuvântului, cu o populaţie stabilă, internaţională, cu venituri importante şi cu necesităţi economice pe măsură. CED a asigurat asanarea platformei oraşului, construcţia de străzi, cheuri, pontoane şi diguri de protecţie. S-au pus în funcţiune serviciul telegrafic şi de telefonie, uzina de apă şi reţeaua de distribuire a apei potabile, uzina electrică a asigurat iluminatul portului şi a străzilor oraşului, Sulina fiind, astfel, printre primele oraşe din România care a beneficiat de noul sistem de iluminare publică. A fost înfiinţat un spital care acorda asistenţă medicală gratuită tuturor locuitorilor oraşului. De asemenea, CED a participat la construirea mai multor lăcaşuri de cult. Jean Bart este cel care a eternizat numele Sulinei în romanul *Europolis* şi cel care, într-un studiu din 1899, definea, pentru prima oară, cimitirul oraşului drept «cimitirul viu». *Cimitirul viu* este o importantă moştenire a perioadei cosmopolite a Sulinei din timpul existenţei CED, fiind compus din [...] cimitirul creştin, cimitirul CED, cimitirul ortodox, cimitirul ortodox de rit vechi (lipovenesc), cimitirul Bisericilor Europene Occidentale, cimitirul musulman şi cimitirul evreiesc."

După retragerea Comisiunii Europene a Dunării, oraşul strălucitor de odinioară a început să pălească. Suflarea lui de viaţă a slăbit. Balcoanele arcuite ale clădirilor cu etaj au ruginit, timpul, ploile şi vântul au măcinat zidurile, vuietul mării, foşnetul stufărişului din bălţi, murmurul apelor Dunării au înlocuit, încet-încet, cântările orchestrelor din grădinile publice, din restaurantele de pe faleză... Şi parcă te duce gândul la soarta unei surori celebre a Sulinei, căreia Eminescu i-a plâns aceeaşi stingere în versuri precum: *S-a stins viaţa falnicei Veneţii,/ N-auzi cântări, nu vezi lumini pe valuri;/ Pe scări de marmură, pe vechi portaluri/ Pătrunde luna înălbind pereţii*... Acestui lent crepuscul, acestui inexorabil sfârşit a tot şi a toate din oraşul copilăriei şi adolescenţei sale, scriitorul Zaharia Potârniche îi ridică, adunându-şi toate puterile sufletului, ale minţii, ale inimii viguroase şi spectaculos de „făptaşe", un contrafort a cărui soliditate şi măiestrie ne uimesc. Şi care, ne promite autorul, va fi urmat de încă unul (volumul al II-lea al *Amintirilor*, aproape bun de tipar şi acesta!).

Familia Potârniche era foarte respectată în oraş. Tatăl, Roman Potârniche, responsabil cu buna şi continua funcţionare a Uzinei electrice, era pătruns până în adâncul sufletului de importanţa poziţiei sale şi tot atât de conştient de faptul că de seriozitatea şi de veghea lui permanentă asupra mecanicii complexe, dar şi asupra subordonaţilor săi, depindea fluxul neîntrerupt al energiei electrice în fiecare casă, pe fiecare stradă, peste tot. De aceea, el şi-a trăit toţi anii acestei răspunderi, între locul de muncă şi familie, foarte rar îngăduindu-şi câte o mică destindere. La rândul ei, mama Paraschiva, energica făptură cu ochii albaştri ca marea în zilele însorite, nici ea nu şi-a oferit, decât arar, şi parcă îndatorată, bucurii doar pentru sine. Focul sacru al credinţei simbolizat prin candela de la icoane, dar şi al bunei cuviinţe al respectului unora faţă de ceilalţi, al demnităţii, al pătrunderii rostului înalt la care erau chemaţi cu toţii – pe orice treaptă socială i-ar fi aşezat viaţa (creşteau sub privirile ei neslăbite cinci copii!), acest foc sacru, mama Paraschiva l-a întreţinut în căminul modest dar cald, luminos, primitor şi strălucind de curăţenie odată cu florile din grădină, – ca o vestală. Iar mărturisirile autorului confirmă faptul că toţi copiii lui Roman şi ai Paraschivei au devenit oameni adevăraţi, aşa cum gândurile mamei urzeau căile fiecăruia dintre ei în clipele de odihnă, la fereastră, privind în zarea destinului lor.

„Autorul acestor rânduri – ne spune domnul Zaharia Potârniche –, dar şi familia sa, fac parte şi ei din istoria oraşului Sulina. Nu numai fiindcă tatăl lui a fost un om foarte cunoscut şi apreciat cum se cuvine de întreaga urbe timp de aproape cincizeci de ani, dar mai ales fiindcă a avut în aceşti ani, în mâinile lui, destinul uzinei electrice a oraşului. [...] Scriu aceste rânduri după aproape nouă decenii de viaţă, de când au început să se adune în mine, primele amintiri de acolo. Adică de la vârsta de patru–cinci ani, din jurul anilor 1926–1927. La Sulina mi-am petrecut anii copilăriei, după ce părinţii m-au adus în braţe de la Galaţi şi tot la Sulina mi-am început şi mi-am trăit primii ani ai adolescenţei - acea vreme a liliacului înflorit. A fost şi a rămas, până astăzi, când număr nouă decenii de viaţă, adevăratul Eden al existenţei mele pe acest pământ."

Douăzeci şi patru de capitole are această carte. Se poate vedea intenţia unui plan riguros prestabilit al desfăşurării

[1] Din cuvânul-înainte la romanul *Adio, Europolis! Adio Aegyssus!*, vol. II, ciclul *Copiii Dunării*, de Zaharia Potârniche, în pregătire.

evocărilor, dar se pot constata şi spargerile, din mers, ale rigorilor întocmirii proiectului, atunci când, furat de nostalgie, autorul se înalţă purtat pe aripile poeziei peste ale vieţii valuri sau hârtoape, transfigurând cu generozitatea care nu reţine decât frumuseţea şi nobleţea a ceea ce în sufletele celor care iubesc sau au iubit Sulina a devenit mit. Se derulează pe ecranul panoramic al amintirilor, portretul bunicilor, marile prietenii din copilărie, comunităţile de greci, turci, italieni, lipoveni, ucraineni, francezi, armeni, evrei, români, desigur, cu viaţa lor opulentă sau mai modestă, cu obiceiurile şi credinţele religioase specifice, cu ocupaţiile caracteristice care, toate, sunt întâmpinate de ceilalţi cu prietenie, cu dragoste sau compasiune omenească, după caz. Prieteniile intercomunitare ale celor mari şi ale celor mici sunt calde, vizitele reciproce sunt punctate cu bucurie, tinerii când iubesc, iubesc dincolo de apartenenţa confesională, la drame sau tragedii participă toată obştea, măcar sufleteşte... Sulina a fost o lecţie de convieţuire perfectă care ar fi respins automat viruşii învrăjbirii dacă i-ar fi dat cuiva prin minte să-i injecteze în acest organism obştesc viguros.

Tot ce citim impresionează; mai mult, ne scoate din prezent şi ne plimbă pe strada întâi, a doua, a treia, a patra, a cincea, a şasea (cum li se spune şi acum, neoficial, la Sulina) şi perpendicularele lor... Dar nu numai atât. Dornic să ne prezinte oraşul din toate unghiurile, din toate perspectivele, copilul Zaharia, căruia i se spunea, de fapt, Fane, Fănică sau Fanache, ne ajută să urcăm împreună cu micuţa Zeti ,,dintr-a întâia primară", prietena lui de joacă pe care şi-ar fi dorit-o surioară, pe platforma farului vechi unde paznic era turcul Ibrahim, tatăl lui Zeti, la care copiii veneau să-i aducă sufertaşul cu mâncare: „Urcam amândoi zecile de trepte înguste, din cărămidă, cu multă grijă, aşa cum mi s-a spus, fiindcă ele erau în spirală şi nu era nici o balustradă de care să te poţi sprijini. [...] Îmi plăcea mult să privesc… (prin binoclul pe care mi-l dădea domnul Ibrahim) întreaga panoramă a oraşului unde majoritatea acoperişurilor erau învelite în olane turceşti, aşa cum era şi casa noastră. [...] Peisajul citadin era încântător şi mie îmi plăcea să identific fiecare clădire care reprezenta ceva pentru mine, între care - uzina electrică unde ştiam că în acel moment se afla tata, apoi uzina de apă, turlele bisericilor şi casele prietenilor mei, dar şi pe aceea unde mama trebăluia prin curte şi eu o vedeam cu binoclul pe care mi--l dădea domnul Ibrahim, după ce mi-l agăţa de grumaz cu recomandarea de a nu mă apleca deloc peste marginea parapetului de metal. În zilele senine de vară, când atmosfera era limpede, iar cerul senin se reflecta în mare, priveam depărtările din amontele fluviului şi zăream ca prin ceaţă, ca pe o Fata Morgana, dealurile dobrogene de lângă mica localitate Beştepe (pe turceşte, Cinci Movile) cu colinele principale Coium Boba şi Altîn Tepe. [...] Priveam şi zăream în apropierea farului, câte un pescar amator ce-şi arunca undiţa la guvizi sau la bibani [...] unde apa Dunării se scurgea lent în golful Musura, şi pescarii ştiau că acolo vin peştii, la ape liniştite [...] şi tot de acolo, din înaltul farului, privirile îmi erau atrase cu curiozitate de săgeata ascuţită a minaretului geamiei [...] şi îl vedeam pe imam, un bărbat în vârstă, cu turbanul lui ritual, intonându-şi ruga către Alah, cu palmele împreunate [...] şi dacă priveam atunci în spatele meu, unde se afla efendi Ibrahim şi Zeti, îi vedeam în plină rugăciune şi rămâneam nemişcat, pentru a nu le tulbura ruga. Mă întorceam, după aceea la orizonturile mele dragi, treceam cu binoclul peste îndepărtata clădire a castelului de apă, [...] vizitam cu privirea turnurile bisericilor, toate zidite în zona centrală a oraşului - cea ortodoxă - română, de pe strada a doua, unde slujea pe atunci părintele Calinic, apoi biserica greacă de lângă ea, în a cărei curte se afla Şcoala Greacă, şi mai aproape de far, edificiul înnegrit de fumul vapoarelor, al bisericii anglicane de pe strada întâi. [...] Şi mai zăream acolo, în apropierea Şcolii primare de fete, biserica catedrală catolică [...] vecină cu casa primarului liberal al oraşului, fostul senator Gheorghe Popescu [...] Cupola cu turnul din faţa ei a bisericii de rit lipovenesc se putea vedea mai greu, fiind plasată în zona de sus a oraşului. [...] Priveam şi spre Gurile Dunării, care atunci erau departe, în universul mării, duse de digurile ce depăşeau cinci kilometri faţă de locul unde Hartley îşi aşezase farurile lui şi marcase kilometrul zero. Acolo, la capătul lor, la „buhaz", asistam la o activitate neobosită ce se desfăşura. Pe drăgile care săpau aluviunile depuse de Dunăre, se puteau vedea, prin puternicul binoclu, ca nişte minuscule furnicuţe, oamenii de pe aceşti giganţi cu cupe metalice, care urcau şi coborau ca un carusel, scoţând sedimentele şi deversându-le în şalandele acostate lângă ele."

Tentaţia de a cita cât mai mult din această carte-document este foarte mare. Dotat cu puterea sintezei şi cu uşurinţa transfigurării realităţii în metafore altfel-povestitoare, scriitorul Zaharia Potârniche amână aceste ,,subţirimi" în faţa datoriei ,,cu mânecile suflecate" de a compune, din arid, tablouri de forţă. Dar amânarea nu este peste răbdarea cititorului. Câteva capitole îl întâmpină pe acesta cu câte o poezie scrisă de autor, iniţial, în limba franceză şi tradusă sau tălmăcită de el însuşi în limba română: *Souvenirs d'autrefois/ Ecrivons, vous et moi/ Esperons devenir/ Souvenir, souvenir…* (*La chanson du sygne*); *O, amintiri de altădată,/ noian de vise din nadir/ Le dăruiesc cu-această carte/ Nu-i ultimul meu suvenir./ E-o spadă, în cumplita moarte* (*Cântecul lebedei*). Sau: *Je ne peux plus voir/ Le portrait de ma jeunesse – / Il me descend/ Au profond de ma tristesse./ Je veux le detruir et puis/ Le jetter dans la flamme du feu// O, temps mensonger/ O, tu! Qui es a la droite du Dieu* (*Mon portrait*); *Portretul tinereţii mele/ Azi îmi e un necunoscut!/ L-aş rupe cu amărăciune/ şi l-aş zvârli-n jăratec şi tăciune.// O, timp meschin/ Ce stai la dreapta Lui!/ Iar eu,/ La dreapta nimănui*. (*Portretul meu*)

Momentul poetic de mai sus ne deschide uşa spre o mare dragoste a domnului Zaharia Potârniche şi nu numai a Domniei Sale, ci a tuturor iubitorilor de literatură: Jean Bart. Într-adevăr, a scrie despre istoricul Sulinei şi a-l omite pe autorul *Europolis*-ului este cu neputinţă. Veneraţia memorialistului pentru Jean Bart este atât de mare că, împotriva cutumelor întocmirii unor amintiri din copilărie şi de mai târziu, acesta îşi deschide volumul cu un întreg capitol consacrat ,,Farului literar" al Sulinei intitulat *Pledoarie pentru Jean Bart şi romanul său Europolis* în care, cu sârg şi minuţie trece în revistă toate referinţele critice pe care le-a citit despre amintitul roman, a cărui glorie a crescut în timp, aşa cum cresc umbrele când soarele coboară către asfinţit.

Perpessicius, George Călinescu, Pompiliu Constantinescu, Constantin Ciopraga, George Ivaşcu, Mircea Tomuş sunt numai câteva nume din care Zaharia Potârniche citează aprecieri într-un crescendo al entuziasmului receptării cărţii de către aceştia – „la cald" sau la distanţă cronologică. Dirijorului George Georgescu (a cărui mamă, aflăm, era grecoaică) – un alt fiu celebru al Sulinei – îi dedică emoţionante evocări printre care îşi face loc şi regretul pentru starea de plâns a casei în care s-a născut ,,bagheta magică" a muzicii simfonice din România cu ecouri universale, când, în mod firesc, ar fi trebuit, prin grijă, ori locală, ori de la ,,centru", să devină muzeu.

Tocmai am văzut oraşul de sus, de pe platforma vechiului far, ne-am tras puţin sufletul în popasul literar – muzical, dar scriitorul nostru memorialist are să ne povestească şi să ne scoată din colbul timpului nebănuite colţuri din cămările amintirilor sale. Am zăbovi în toate, dar lucrul acesta nu se poate. Aruncăm o privire în librăria bătrânului Voltera, cea de peste drum de catedrala ortodoxă, dar şi de biserica greacă din apropiere. Voltera mai avea şi o mică tipografie care tipărea

cărţi poştale cu vederi ale oraşului. Trecem pe lângă un atelier de ceasornicărie al unui evreu al cărui nume s-a pierdut „un domn de peste 60 de ani, cu un cioculeţ a la Averescu”, iată şi restaurantul fraţilor Kerkula, cofetăria lui Vlahos... şi, deodată, stop! Se aude ceva. „În serile de vară, când localurile erau pline de lume, nu odată pe străzile din apropierea catedralei greceşti locuite de comunitatea elenă, auzeam frumoasele cântece pe care câte un grup de tineri, acompaniaţi de mandoline, bonjouri şi chitare, le interpretau la câte o fereastră cu fete de măritat. [...] *Kalaidiste/ Travudiste/ Ton oreia, ton oreia/Sagapo!...*”

În agenţia de vase Diamandi Kiriakidis, consulul grec dar şi preşedintele comunităţii elene, unde Iacumachi Marcari – o rudă – era agentul de încredere al personajului de mai sus, autorul – pe atunci Fănică – avea voie să intre mai cu seamă că era atras ca de un magnet, nu de luxul exclusivist al interiorului, ci de minunăţiile expuse – machete de vase comerciale, busole maritime vechi, timone de tot felul şi altele. Dar, de cum treceai strada Păcii, te întâmpinau cele trei măcelarii ale lui Cenghia (Maţola), Buiuca şi Iorgachi. Pe urmă, urmau magazinele fraţilor Braunstein, a evreului Jacques Panici. Intrăm, tot pe sărite, la cizmarul Pilka, ceh de origine, în manufactura evreului Diamant cu vitrina gătită de Crăciun, în brutăria domnului Scorda „cel ce făcea galeţii pentru vasele comerciale, dar şi franzela cea mai bună din oraş.” Este o străbatere în spaţiu şi în timp, în general bine rânduită în carte dar noi, reconstituind lectura, suntem furaţi de anotimpuri, popasuri şi personaje în ordine aleatorie.

E iarnă „de pe fereastră iscodeam în unele nopţi senine de iarnă, cu lună plină, stufărişurile bălţii legănate de suflul îngheţat al vântului venit de la nord, şuierând printre tulpinele uscate; şi foşnetul acela, uriaş, al Deltei, ajungea până la urechile noastre înfiorându-ne. Iar luna se mişca pe înaltul cerului în spatele norilor răzleţi, veniţi parcă din depărtările misterioase ale întinderilor pustii, luând înfăţişări apocaliptice care uneori ne înspăimântau, dar alteori ele deveneau imagini de basm. Erau şi multe nopţi întunecate ca şi catranul de pe lotcile pescarilor. Atunci [...] chemam somnul binefăcător, vegheaţi de singurătatea îngheţată a Deltei, dar şi de murmurul îndepărtat al Marii Negre ce-şi prăvălea valurile îngheţate din adâncuri pe ţărmul pustiu şi întepenit de gheţuri. În iarna aceea, balta îngheţase încă de la începutul lui decembrie şi pescarii îşi făceau copci mari în gheaţă pentru a-şi pune undiţele pentru crapi şi ştiuci. [...] Şi viscolul a venit pe neaşteptate. [...] Era trecut de miezul nopţii, când şuieratul lui începuse de cu seară şi se transformase, pe neaşteptate, în urlet. [...] Ne-am trezit din somn speriaţi simţind cum toţi pereţii casei trosneau din încheieturi şi clădirea se mişca odată cu noi. Iar prin geamurile de la nord pătrundea în casă suflul îngheţat al furtunii dezlănţuite. [...] Prin întuneric, uşa camerei unde dormeau părinţii noştri, am auzit cum se deschide uşor şi mama, în cămaşă de noapte, cu vechiul ei şal pe umeri, a venit la patul nostru aducând încă o pătură pe care a aşezat-o peste noi. Focul se stinsese în sobă, dar ea nu l-a mai aprins. Şi-a făcut o cruce mare, încercând zadarnic să privească afară, fiindcă geamul era complet acoperit de gheaţă. [...] A plecat apoi întorcându-se în camera ei, lăsând uşa dormitorului întredeschisă, de unde, lumina blândă a candelei pâlpâia sub icoană ca o speranţă, aducând o undă de curaj în inimile noastre îngrozite. [...] Erau orele trei din noapte. Tata s-a ridicat imediat din pat, [...] s-a îmbrăcat grăbit [...] şi a plecat la uzină, înotând prin troiene.” Acum, ne adie un vânticel de primăvară care stârneşte miresmele proaspete ale balţilor dintr-un loc neaşteptat. Ce să fie? Regele Carol al II-lea era aşteptat să sosească cu vasul Delegaţiei CED «Carolus Primus», care urma să acosteze la pontonul din faţa primăriei; drumul de la ponton până la Palatul CED era flancat de o parte şi de alta de ostaşi din garda regală şi ofiţeri, toţi în mare ţinută de paradă cu coifurile strălucitoare pe cap. [...] Şcolile primare se aflau chiar în faţa debarcaderului. [...] Corala catedralei era îmbrăcată în costume naţionale. [...] La intrarea în Palat, compania de marinari era aliniată cu armele la baionetă, într-o ţinută impecabilă, cu ofiţerii alături, toţi în uniforme albe. Când a apărut vasul «Carolus Primus», regele era pe punte, la prova, iar alături de el se afla Voievodul Mihai; siluetele lor, cunoscute din ziarele vremii, se profilau în zare. [...] Vasul a făcut rondul de acostare, trăgând la ponton, şi, în curând, Regele, împreună cu întreaga lui suită şi Mihai, la un pas în spatele lui, a trecut prin faţa noastră care fluturam steguleţele tricolore. Strada întâi era aşternută toată cu vegetaţie proaspătă din Deltă, răspândind un parfum de primăvară sărbătoresc. [...] În grupul de demnitari din fotografia reprodusă poate fi identificat şi istoricul Nicolae Iorga cu barba lui albă, iar în fundal, turla bisericii ortodoxe de lângă primărie, «obiect, şi ea, al vizitei regale».”

Pe Iani Barbatis, „celebrul personaj ca de operetă”, în costumul lui de pe vremea lui Pazvante, cu pantalonii cadrilaţi şi surtucul negru cu revere demodate, cu eşarfa lui roşie şi celebra şapcă de piele cu clape, posesorul unor patine arhaice olandeze, profesorul de patinaj al fetelor de familie din comunitatea greacă, îl lăsăm pe cititor să-l descopere împreună cu şirul interminabil al umbrelor trezite, în această carte, la o a doua existenţă – nemuritoare! Mai rămânem puţin cu Fănică (Fanache) Zaharia cel mic. Mezinul familiei Potârniche. Copilul ascultător, harnic în toate cele, fruntaş la învăţătură, căruia memorialistul nu-i trece sub tăcere nici inocentele isprăvi ale copilăriei. Câtă învăţătură a tras el însuşi, la vremea potrivită, din greşelile sale dar şi din ale altora! Îl asigurăm pe cititor că năzdrăvăniile băietanului au fost puţine, cu toată stăruinţa autorului de a trece sub lupa sincerităţii totale fiecare rând al acestei cărţi.

Cu câteva excepţii, personajele memoriilor sale sunt oameni paşnici şi de treabă. Epoca însăşi era aşezată, nerăvăşită încă de ceea ce avea să aducă războiul şi duhul potrivnic bunei rânduieli a lumii, care a fost ateismul prin care respira, ucigător, Kominternul. Simple şi adânci, sfaturile celor mari, în căuşul iubirii cărora creştea, întâreau în dreaptă neclintire pe acela care, după ani şi ani, avea să devină un inginer de renume, cu înalte funcţii de răspundere, inclusiv în ministerul de resort, dar şi un apreciat scriitor şi preşedinte de cenacluri literare din care au rodit cărţi, antologii fixate la loc de onoare de criticii literari.

Aş încheia aceste note cu sfaturile bunicii către Fănuţă, cu atât mai mult cu cât, în zilele noastre, se cultivă programatic ruptura între generaţii, consecinţele dramatice ale acestei rupturi fiind cele cunoscute. „– Trebuie să ştii, Fănuţule, şi să înţelegi că ascultare înseamnă şi ceea ce te va învăţa învăţătorul tău, prietenii tăi şi toţi oamenii care îţi vor binele. Iar tu să fugi întotdeauna de cel rău şi păcătos. De aceea, trebuie să spui în fiecare seară, înainte de culcare, în genunchi, *Tatăl nostru*, ca să te ajute El, Tatăl Ceresc, şi să-ţi ierte greşelile pe care le-ai făcut şi pe care nu ai să le mai faci altădată... Tot ce înveţi acum, când eşti mic, nu vei uita niciodată şi îţi vei aduce aminte de ele şi atunci când bunica ta se va duce la cer şi nu va mai fi aici, pe pământ, ca să-ţi poarte de grijă. [...] de multe ori, noi, oamenii, greşim! şi atunci îngerul nostru păzitor plânge acolo, lângă noi, fără ca noi să ştim suferinţa lui şi să-l vedem. Şi se roagă pentru noi Tatălui Ceresc să se îndure şi să ne ierte. [...] Păcatele grele, Fănuţă, noi oamenii trebuie să le plătim cu suferinţa noastră. Iar tu să nu faci nici unul dintre ele, în toată viaţa ta! [...] Chiar şi atunci când ai să fii bătrân aşa cum sunt eu azi!

– Da, bunico, aşa am să fac, cum spui matale!”

...Şi cetele îngerilor din Ceruri au tresăltat de bucuria necurmată a Îngerului păzitor din toţi anii!

Toamna la Telega

Era într-o zi înnourată, la 24 septembrie a.c., când, invitat de poeta Doina Bârcă (în calitate de teleormănean), am luat parte la... „Toamna [de] la Telega”, eveniment derulat în comuna prahoveană cu numele respectiv, la complexul „Şoimul”, proprietatea familiei Mariana şi Florian Laurenţiu Stoika, de altminteri organizatorii manifestaţiei (prin Fundaţia Literar-Istorică „STOIKA”). În autocarul „tocmit” din Bucureşti până la Telega şi retur, i-am mai remarcat pe jurnaliştii Doru Dinu Glăvan (preşedintele Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România), Rodica Subţirelu (redactor-şef adjunct al revistei „Independenţa Română”) şi Romaniţa Ştenţel, pe scriitorul Mihail Diaconescu (care ne-a făcut cadou la majoritatea dintre „excursionişti” romanul-fluviu al Domniei Sale, *Sacrificiul*, Editura Magic Print, Onești, 2010), profesoara Corina Diaconescu, generalul dr. (r) Emil Străinu, conferenţiarul dr. Corneliu Zeana, profesoara Floarea Necşoiu, profesorul. univ. dr. Crina Bocşan Decuseară, doctorul în fizică Clementina Timuş, scriitorul Geo Călugăru, profesorul univ. şi scriitorul Vasile Nicolae, medicul Elena Săracu (poetă), Geta Heimel (producător TV), diplomatul ec. Petre Răcănel (preşedintele Federaţiei Societatea Civilă Românească) şi poetul George Canache. Gazde desăvârşite, soţii Stoica ne-au oferit un program de zile mari, deschis cu o excursie de câteva ore prin împrejurimi, pe traseul Muzeul Casa Domnească din cadrul Mănăstirii Brebu–Barajul Paltinu–Complexul rezidenţial „Şoimul”, unde, în vreme ce afară turna cu găleata, înăuntru, într-o atmosferă caldă, camaraderească, de mare ţinută, moderată cu zâmbetul pe buze de amfitrionul nostru, scriitorul, editorul, artistul şi omul de mare generozitate care rămâne Florian Laurenţiu Stoica, s-au recitat poezii, s-a citit proză scurtă, s-au făcut comentarii cu caracter literar şi, pe scurt, s-a sărbătorit un nou anotimp al acestui an care, sperăm, va fi unul benefic pentru cât mai mulţi dintre românii noştri şi în primul rând pentru creatorii de toate categoriile. Profitând de ocazie, Florian Laurenţiu Stoica a arătat care sunt obiectivele şi proiectele imediate ale fundaţiei pe care o conduce, oferind şi câteva informaţii despre tactica promovării revistei „Independenţa Română” (editată în format de lux de anul acesta de Domnia Sa) şi, între altele, domnul Petre Răcănel, mare admirator al poetului Corneliu Vadim Tudor – tocmai atunci trecut la cele veşnice –, l-a omagiat prin recitarea câtorva poezii din ultima sa apariţie editorială, adică a celui care, supranumit mai mult sau mai puţin peiorativ „Tribunul”, a lăsat o operă greu de ignorat de acum înainte de literaţii şi, mai ales, de jurnaliştii români în formare. Cum cuvântul de ordine al manifestaţiei a fost totuşi „toamna”, au recitat poezii pe această temă poeţii Doina Bârcă, Nicolae Vasile, Elena Săracu, Floarea Necşoiu, Geo Călugăru ş.a. Şi cum poezia face casă bună cu vinul nobil, prin grija gazdelor noastre fiind satisfăcută şi această mult aşteptată – deşi nu obligatorie condiţie –, periplul poeţilor şi jurnaliştilor bucureşteni pe meleagurile mirifice ale Prahovei s-a încheiat cum nu se poate mai agreabil, astfel că, pe bună dreptate, se poate spune că la Telega am avut parte de o toamnă de... neuitat. Dea Dumnezeu să mai avem parte şi de altele! (**D. Gîju**)

Popas la Muzeul Casa Domnească din cadrul Mănăstirii Brebu, ctitorie a voievodului Matei Basarab, refăcută de Constantin Brâncoveanu.

Cărțile *Favorite*

Străfurnica și prietenii săi de **Carmen Ivanov** (Editura Favorit, București, 2015, 200 p., ilustrații de Radu Boeru) este un manual unic de dicție pentru copii care oferă cele mai bune și cele mai noi metode de exersare a elementelor dicției: volumul vocii, ritm, pronunție, tonalitate și dificultăți de articulație, adaptate la cerințele actuale ale pieței. Veți descoperi aici cea mai vastă culegere de exerciții cu peste 400 de aplicații practice pentru prichindei. Cartea include și un CD cu vocile amuzante ale personajelor care trăiesc în acest manual datorită celei mai grozave profesoare de dicție din mass-media românească – Carmen Ivanov, autoare care a debutat cu manualul de dicție pentru adulți ***6 și în șase saci***. Cărțile se găsesc pe **www.dictie.ro.** (Pușa Popa)

Caleidoscop muzical

Cu SOUND-ul prin Europa

SOUND, condus de dirijorul Voicu Popescu, un cor născut cu 21 de ani în urmă la Casa de Cultură a Studenților din București (când m-am alăturat eu însămi ca soprană) dintr-o nevoie tinerească efervescentă de a împărtăşi acest gen muzical exact atunci când din nefericire apusese *Songul* regretatului artist Ioan Luchian Mihalea, a adunat un palmares nedrept de puţin cunoscut publicului românesc. De-a lungul timpului, acest grup, compus din aproximativ 35 de membri, a cucerit destul de greu inimile spectatorilor din țară, dar a făcut întotdeauna o impresie artistică de nivel profesionist în afara graniţelor României, participând la diverse turnee artistice ori umanitare, festivaluri şi concursuri internaţionale (Marea Britanie, Belgia, Italia, Austria, Franța, Polonia, Irlanda, Bosnia-Hertzegovina, Bulgaria, Grecia, Spania, Macedonia, Elveția, Serbia etc.), aducând muzicii corale româneşti nu mai puţin de trei medalii de aur, două premii întâi şi un premiu al publicului, un mare premiu şi multe alte medalii de argint şi de bronz.

În 2015, între ***4 şi 6 iunie***, SOUND-ul a participat la a 6-a ediție a Festivalului de Muzică de la Veneția, organizat de Musik Reisen Faszination și desfășurat la Centrul Cultural din stațiunea Lido di Jesolo, aflată la câțiva kilometri de Veneția. În cele trei zile ale festivalului, corul bucureștean a susținut două concerte extraordinare, unul la Sala Tiepolo din Lido di Jesolo, iar cel de-al doilea la Santa Maria della Pietà din Veneția, o bine-cunoscută biserică romano-catolică, supranumită „a lui Antonio Vivaldi”, fațada sa principală fiind orientată spre lagună, în apropiere de Palatul Dogilor. Bucuria de a împărtăși publicului avizat, curios să descopere în permanență culturi noi, crâmpeie din tradiția noastră muzicală, dar și întâlnirea cu alte trupe internaționale de gen (printre care s-au numărat Coro Di Iglesias din Sardinia, corul din Germania numit Kammer und Popchor Jüchen, corul turcesc Konya Cimento Güzel Sanatlar Lisesi Korosu, apoi Corale „Vicenzo Gallo” din Italia, Kuusankosken Kamarilaulajat din Finlanda și alții), a reprezentat, ca de fiecare dată, cel mai mare câștig emoțional pentru mine alături de membrii corului SOUND. În plus, colindând străduțele inundate ale Veneției îmbrăcată într-o ie cusută manual cu motive românești, nu mică mi-a fost mirarea descoperind cum îmi este recunoscut portul, fiind salutată cu drag de câțiva compatrioți de-ai noștri aflați la muncă prin locuri străine, departe de țară.

Câteva luni mai târziu, o cu totul inedită experiență muzicală am trăit alături de soundiști între ***10 și 12 septembrie*** a.c. ca invitați în cadrul celei de-a 50-a ediții a Festivalului-concurs „Mokranjčevi Dani” desfășurat la Negotin (Serbia), fără să bănuim de la început intențiile organizatorilor sârbi în ce privește rolul diplomatic jucat de SOUND cu acest prilej, și anume de susținător cultural în perioada de preaderare a țării-gazdă la Uniunea Europeană. Reprezentanții corurilor participante erau nici mai mult nici mai puțin decât țările balcanice aproximativ limitrofe Serbiei, majoritatea membre UE, respectiv Grecia, Turcia, Bulgaria, România și, ca invitați de marcă, Rusia și, desigur, țara organizatoare. În timpul desfășurării festivalului-concurs, au fost prezenți în sală oaspeți de seamă: ambasadorul Bulgariei în Serbia, atașatul cultural rus, dar și Ministrul sârb al Culturii și Informației, pianistul Ivan Tasovac. Lucrurile

păreau bine aranjate în această configurație diplomatică și, cel mai probabil, întrucât reprezentatul cultural român nu și-a făcut prezența până la finalul concursului, deși corurile din Serbia și din România au avut cea mai bună prestație artistică, juriul a deliberat, desigur, invocând alte criterii, după aproape două ceasuri de discuții și cu sala de concerte din Negotin arhiplină. Așadar, Bulgaria a obținut locul I, mama-Rusie premiul al doilea, iar SOUND-ul a primit onoranta medalie de bronz. Am cântat ca de obicei cu mare entuziasm, cu dăruire, mai ales că în cele trei zile petrecute la Negotin am fost abordați pe stradă, dar și în sala de concerte, de localnici care ni se adresau timizi și totodată curioși într-o limbă română ciudată, de fapt în arhaicul grai al românilor de pe Valea Timocului.

Lorelai – copilul de trupă cu aripi de înger

La ***1 august*** a.c., arma Tancuri a Armatei Române a împlinit 96 de ani de la înființare, moment marcat anul acesta la 30 iulie de Batalionul 114 Tancuri „Petru Cercel” din Târgoviște printr-un simpozion denumit „Tancul, Regele câmpului de luptă”, deosebit de bine prezentat de lt. Aura Luca și doamna bibliotecară Carmen Călimănescu: de la intonarea imnului național de către interpreta de muzică populară Sofia Baicu, apoi alocuțiunile gazdelor și oaspeților printre care s-au numărat comandantul Batalionului 114, locotenent-colonelul dr. Sorinel Enache, prefectul Ioan Marinescu și președintele Consiliului județean, Adrian Țuțuianu ș.a., până la exercițiul demonstrativ al tanchiștilor mimând, printre efectele scenice cu fum, un asalt pe șenile. Desigur, din acest minuțios program a făcut parte și relansarea ediției a II-a a romanului *Pumnul de fier* scris de colonelul Dan Gîju, care conține odiseea unui tanchist veritabil – românul Gheorghe Cojocea –, care și-a slujit țara cu devoțiune, așa cum cereau rigorile războiului

de atunci, în trupele germane ale Wehrmachtului, luptând și supraviețuind celei mai mari bătălii de blindate din istoria omenirii, cea de la Kursk, din vara anului 1943.

Și, totuși, cel mai impresionant moment al acestui eveniment aniversar l-a constituit scurtul program artistic muzical-vocal susținut de Lorelai, copilul de trupă al Batalionului 114 Tancuri „Petru Cercel". Pe numele său real **Alberta Moșneguțu** *(foto p. 53)*, această fetiță-minune s-a născut fără mâini și fără femururi, din această cauză fiind abandonată îndată ce a venit pe lume. Asistentă medicală la acea vreme exact în maternitatea respectivă, Viorica Pârvan a avut un vis premonitoriu în care i se revela cum fata părea înconjurată de multă lume care o aclama din toată inima. Atunci s-a hotărât pe loc să renunțe la slujbă și să devină asistentul ei maternal. Greutățile prin care a trecut această femeie sunt de neînchipuit, uneori ajungând la o epuizare fizică greu de suportat. Însă faptul că Alberta dovedea pe zi ce trecea că este un copil genial, deși defectele sale fizice o împiedicau să trăiască precum ceilalți prichindei de vârsta ei, a încurajat-o să o susțină în continuare. În primii ani de viață, echilibrul biped a reprezentat cel mai epuizant efort pe care l-a dobândit treptat, căci fetița cădea de mii de ori sau se dădea de-a rostogolul. Doamna Viorica Pârvan nu i-a oferit Albertei doar dragostea ei necondiționată, ci și sansa de a-și valorifica talentele artistice, înscriind-o la o școală populară de artă, la secțiile canto, desen și teatru. Și, în ciuda dizabilităților sale, astăzi, la vârsta de 12 ani, așa cum am cunoscut-o eu la Ziua Tanchiștilor, Alberta cântă acompaniindu-se la orgă electronică, desenează și scrie poezii în modul său natural – cu ajutorul degetelor de la picioare. Cu acest prilej, mi-a dăruit volumul semnat de ea, „Legenda legendelor Târgoviște și Sibiu", în care a lăsat scris într-o caligrafie impecabilă: „Fiți binecuvântați și Dumnezeu să vă ocrotească în tot ceea ce faceți!" Fetița-minune se bucură de un palmares impresionant întrucât a obținut zeci de premii la concursurile de muzică, poezie și pictură, dovedind că niciun obstacol nu te poate împiedica să faci ceea ce-ți dorești cu adevărat. De altfel, motto-ul artistei Lorelai, „copilul cu aripi de înger" este: „Cad de zece ori și mă ridic de douăzeci!"

Magia muzicii simfonice

Ați auzit de brandul românesc **Matei Bucur Mihăescu**? Ei bine, la numai 20 de ani, acest fenomen muzical este supranumit „bagheta magică a muzicii clasice românești contemporane". L-am cunoscut într-o joi, ***3 septembrie*** a.c., într-un spectacol deosebit susținut la Teatrul de Operetă și Musical „Ion Dacian", care din 2014 funcționează într-o casă nouă aflată în apropierea Bibliotecii Naționale a României de pe cheiul Dâmboviței. Pianist, compozitor și dirijor, Matei Bucur Mihăescu (*foto*) este student în anul trei la Universitatea Națională de Muzică din București (secția Dirijat orchestră) și la Facultatea de Științe Politice a Universității Naționale București. Recitalurile și concertele extraodinare pe care le-a susținut încă de la vârsta de 9 ani i-au adus prestigiu

atât în țară, cât și în străinătate, iar în prezent compozițiile sale numără peste 200 de lucrări muzicale pentru pian, orchestră și cor. A primit titlul de „Mic ambasador al culturii românești în lume" oferit de Ministerul Afacerilor Externe, iar Ministerul Educației, cercetării, tineretului și sportului i-a acordat *Diploma de excelență pentru contribuția de excepție în domeniul creației și interpretării muzicale*. Spectacolul susținut pe 3 septembrie, în care au fost interpretate exclusiv compozițiile lui Matei Bucur Mihăescu, alături de Orchestra și corul CaMMerata și de invitații soprana Carmen Angheloiu și tenorul George Matei, a avut și un alt scop, anume lansarea la apă a *Clubului M*, atragerea de noi membri, expunerea statutului în ceea ce privește activitățile, obiectivele și organizarea acestui club. Modelul său de reușită în plan artistic i-a oferit acestui talentat tânăr premisele pentru demararea acestui proiect important pentru țară, și anume realizarea unui parteneriat strategic al tinerilor români de pretutindeni prin care își propune susținerea, motivarea și promovarea în scopul construirii unei Românii moderne. Îi doresc mult succes, cu atât mai mult cu cât România n-a dus nicicând lipsă de copii și de tineri talentați, iubitori de artă și de frumos!

Primul sfert de veac al Symbolului

În seara de sâmbătă, ***7 noiembrie*** a.c., Ateneul Român a găzduit un spectacol aniversar de mare clasă – **25 de ani de la înființarea corului Symbol**, condus de profesorul-diacon **Jean Lupu** (*foto*), căruia i s-a alăturat de aproape opt ani dirijoarea **Luminița Guțanu Stoian** (*foto*). Lucrările abordate, printre care am recunoscut cântarea psaltică *Ziua Învierii* (armonizare de Nicolae Lungu), *Rapsodia I* de George Enescu (în aranjamentul lui Constantin Drăgușin) sau *Floricică de pe apă* din opera *La seceriș* (de Tiberiu Brediceanu) și multe, multe altele, au fost interpretate cu mare sensibilitate și acuratețe vocală, emoționând cu

adevărat publicul care a umplut la maximum sala Ateneului. Printre soliști s-au aflat Ana Cebotari, Andreea Novac, Iulia Miulescu ș.a., cele mai multe dintre aceste nume cucerind deja de multă vreme scenele lumii, dar neuitând că și-au făcut cândva ucenicia în corul **Symbol**. Desigur, proiecțiile de fundal, care au însoțit și punctat periplul acesta muzical, o surprinză totală pentru maestrul dirijor Jean Lupu, care atunci le revedea și-și reamintea – comentând discret și oportun – de vremurile intens petrecute prin diversele turnee sau festivaluri alături de membrii corului, au fost elegant selecționate și expuse, contribuind la conturarea unui spectacol aniversar excepțional gândit și oferit cu drag spectatorului avizat. **Symbol** este primul cor de copii înființat ca entitate juridică după Revoluţia din Decembrie 1989, devenind în timp un model de referință în planul coral artistic românesc. Repertoriul său cuprinde lucrări de folclor, muzică bizantină, creaţii corale ale compozitorilor români şi străini, dar şi colinde, muzică clasică românească şi universală pe care le-a interpretat pe scenele Ateneului Român, Sălii Palatului, Radiodifuziunii Române, Operei Naţionale, Universităţii Naţionale de Muzică, Palatului Parlamentului, Palatului Cotroceni etc., iar în afara țării a fost laureat la diverse festivaluri şi concursuri desfășurate în Grecia, Spania, Republica Moldova, Franţa, Polonia, Austria, Bulgaria, Germania, Norvegia, Lituania ș.a. La finalul spectacolului aniversar, cu totul special a fost momentul în care profesorul-diacon Jean Lupu i-a predat simbolic ștafeta dirijorală mai tinerei sale colege, Luminiţa Guţanu Stoian, un muzician-pedagog competent, care continuă cu rafinament stilul deja consacrat al timbralității acestui cor de îngeri. Recent, Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române a conferit corului **Symbol** *Diploma de Onoare „Sfinții Martiri Brâncoveni”*. Mulți-mulți ani înainte tradiției sale corale românești!

Dana-Irina Stănculea

Din cărțile primite la redacție

Liviu Zanfirescu, ***Catrene patogene***, Editura Editgraph, Buzău, 2015, 90 p., prefaţată de **Nicuşor Constantinescu**. Militar de carieră, colaborator constant în ultima vreme al *ProARME*-lor, unde, de altfel, i-au şi apărut câteva dintre „patogenele” acestei plachete, Liviu Zanfirescu se află la cea de-a opta ispravă publicistică în volum, debutul petrecându-se tocmai în 1998, cu *Eterna clipă*. Ca jurnalist militar însă numele său este cunoscut încă din vara anului 1970, când începe să-şi trimită corespondenţele la gazeta militară „Înainte”. Consecvent poeziei, versului sprinţar brodat din vârful peniţei, camaradul nostru reuşeşte şi de astă dată câteva parade cu adevărat remarcabile, deconectante, care nu o dată ne smulg crâmpeie de zâmbet şi ne bine-dispun, făcându-ne să uităm fie şi pentru câteva clipe de filmul tot mai pestriţ şi fad al tumultului cotidian derulat pe sub fereastra de la bloc ori care se năpusteşte din cutia magică mai numită parcă şi televizor. Iată o mostră de catren a la... Zanfirescu-Patogenu: *Pe drumul socialismului am fost,/ Apoi, pe-al comunismului, cu „fumuri”/, Capitalismul s-a întors la post/ Şi, cum se vede, suntem tot pe drumuri*. („Drumurile noastre, toate...”, p. 77).

Dr. **Constantin Bălăeţ**, ***Eu, copacul (sau locul unde este Dumnezeu)***, Editura DacoRomână, Bucureşti, 2015, 136 p., cu o prefaţă de **Constantin Moşneguţu**, din care aflăm că avem de a face cu cea de a VI-a lucrare „eseistică” a autorului, în care „ne vorbeşte tot despre relaţia sa cu Universul, cu Dumnezeu, cu ceilalţi”. Traduse şi în limba engleză, „gândurile” poetului şi eseistului C. Bălăeţ – medic de profesie – din această carte nu sunt departe, pe alocuri, de ceea ce susţinea un alt medic odinioară, nu mai puţin renumitul Nicolae Paulescu, descoperitorul insulinei, în volumul său intitulat *Spitalul, Coranul, Talmudul, Kahalul şi Francmasoneria*, re-publicată în 2010 de Editura Vicovia. Atâta doar că la Bălăeţ limbajul este unul mai puţin dur şi direct, iar unghiul de abordare relativ diferit şi de mic impact ca spaţiu tipărit, cu unele nuanţe însă destul de actuale (sau mai exact actualizate), ca de pildă la p. 18, unde arată că „în goana lor după profit, imperiile financiare, companiile multinaţionale, duc la distrugerea naturii cu bună ştiinţă, creşterea consumului la medicamente prin crearea unei false probleme de sănătate şi industrializarea necontrolată a hranei. Dar eu, copacul frasin, am mai spus-o şi o repet, mondializarea, că vrem sau nu vrem, este sensul progresist al societăţii în care trăim, ea nu este negativă prin ea însăşi, ea ar putea să stabilească o pace durabilă mondială şi o bună gestiune cu condiţia ca ea, mondializarea, să nu fie organizată în beneficiul unei elite. Dar cum cunosc eu fiinţa umană, nu cred în varianta pozitivă.” Oarecum egocentristă şi nu întotdeauna originală la nivelul ipotezei de lucru, abordarea doctorului Bălăeţ din aceste eseuri grupate aici, mai ales cele referitoare la relaţia cu divinitatea, la expansiunea Universului, la antagonismul dintre bine şi rău etc. merită o atenţie aparte, cu atât mai mult cu cât problematica „disecată” este în plină derulare pe teren.

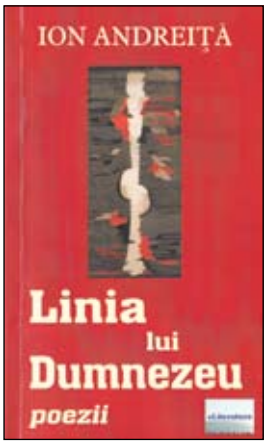
Recunoașteți… personajul? Nimeni altcineva decât cunoscutul și apreciatul **s**criitor, istoric și jurnalist de azi **George Coandă** (n. 12 octombrie 1937, Șimian, jud. Bihor), membru în Colegiul editorial al revistei noastre, aici pe când era elev în Școala Militară de Muzică din București (1948–1950), în clasa a VI-a.

FOTOTECA ProARME

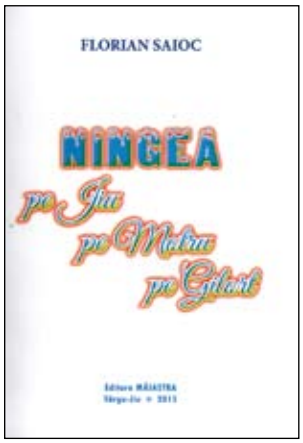
Veteranul de război **Constantin Miu** (n. 14 septembrie 1928), cu ocazia onorării gradului de general de brigadă, la restaurantul „Haiducului” din București, prin luna mai a.c., însoțit de nepoata sa Irina. Originar din satul Mogoșești, județul Olt, combatant în al Doilea Război Mondial, pe Frontul de Vest, pe când avea numai 17 ani, tanchist (din prima promoție de ofițeri – 1949 –, admis pe locul 2 din 100 de candidați, fost elev al eroului nostru de roman Gh. Cojocea), generalul de azi Miu are în manuscris o schiță a satului natal, dar și câteva însemnări din viața sa de ostaș, gânduri și amintiri care să le rămână urmașilor. Îi dorim să se bucure cât mai mult de zile senine în gradul de general al armatei române pe care l-a meritat pe deplin. **(D.G.)**

Ion Andreiță, ***Linia lui Dumnezeu***, poezii, eLiteratura, București, 2014, 170 pag. Tot mai rar, de la o vreme, l-am întâlnit pe Ion Andreiță, din motive diverse, dar de regulă pentru că fie dumnealui, fie subsemnatul, am lipsit mai mult sau mai puțin de la întrunirile „Catacombei”. L-am regăsit însă de fiecare dată, viguros și grav, în cele două cărți pe care le-a publicat în ultima vreme, una fiind cea semnalată aici, cealaltă fiind culegerea de proze, tuberoze și nevroze cu tentă autobiografică intitulată *Mătura de pelin*, în ambele regăsindu-se poezia sa de mare forță, în același timp melancolică și suavă, un imn de iubire înalt cât veacul, deși parcă tăiat în curmeziș de o vagă undă de resemnare, dedicată părintelui său: *Tata-ntre ferestre-așteaptă/ Gol și singur ca un zeu,/ Tata n-o mai ține dreaptă/ Linia lui Dumnezeu.// Uită mâna într-o parte,/ Cumpănă-n balanța lunii,/ Și în dans rotund de șopate/ Stinge echilibrul lumii.// Tata-i un poem frumos/ Și postum ca o baladă/ Peste care maiestuos/ Timpu-ntârzie să cadă.// Și tot tace-ntre ferestre/ Gol și singur ca un zeu,/ neștiind cum să mai afle/ Linia lui Dumnezeu*. (*Fir cu plumb*, p. 10).

La fel de frumoasă, încărcată de semnificații, instructivă, interesantă și educativă este poezia situată imediat la pagina următoare*: L-au prins pe când cerca, sub un stejar,/ Cu vătămata mână să-și ia viața,/ O noapte lungă, fără de hotar,/ Îl duse până-n Roma, dimneața.// Apoi urmă o zi la fel de lungă/ Sărbătorită-n aur dacian,/ Pe dac îl împietriră pe-o Columnă/ Spre slava împăratului Traian.// De-atunci tot trec, în veacuri și în zile,/ Prin piața clipei, sub bărbosul dac,/ Romani cu slava ruginită-n file/ Și sărbători ce nu se mai refac.// De pe Columnă, ca dintr-un Olimp,/ Străin și gol, fără copaci și iarbă,/ Curg luminând capcana altui timp/ Nemairostitele povești din barbă*. (*Dac pe Columnă*, p. 11). Pentru cunoscători – și aici îi am în vedere pe românii autentici, nu pleva vânturată de aiurea și proțăpită vremelnic în capul bucatelor – e clar că și dacă ar fi scris doar aceste două poezii, clasice ca modalitate de turnare-n tipar, moderne și nobile însă ca mesaj, expresivitate și valoare în sine, poetul din Perieții Oltului își merită locul cu prisosință în colțul de pagină al tot mai consistentei *Istorii a literaturii române*.

Florian Saioc, ***Ningea pe Jiu, pe Motru, pe Gilort***, Editura Măiastra, Târgu-Jiu, 2015, 116 p. De departe și totuși de foarte aproape, de lână inima mea, acest haiduc al cuvântului care rămâne Florian Saioc ne-a trimis astă vară trei plachete de versuri (celelalte două, în afară de cea semnalată aici, fiind *La capătul timpului*, respectiv *Pe strunele Gorjului*, apărute în 2014, la aceeași editură ca și *Ningea pe Jiu*...). Nu neapărat că este mai recentă, nici pentru că titlul inserat pe coperta 1 se potrivește cu vremea de afară (sau din sufletul meu), cât pentru una dintre poeziile incluse aici, la p. 7–8 și intitulată *Au vrut*, în care involuntar m-am regăsit un pic, am ales să insist asupra acestei plachete care se completează în mod firesc și aproape logic cu toate celelalte în care filonul național-patriotic face casă bună cu inspirația vulcanică a românului neplecat sub vremi, chit că acestea par să fi intrat iarăși în zodia vitregă a fanarioților, când s-au scris cele mai frumoase povești de capă și... flintă din literatura noastră: *Eu celor care-mi stați aproape/ vă jur pe suflet și pe stea:/ destui au vrut să mă îngroape/ dar nu avură forța mea.// Ei pot abia să gângăvească/ când scriu bolmoji din greu se screm/ sunt pentru limba românească/ și pentru litere-un blestem.// Dar sunt invidioși de crapă/ au strâmb condeiul, bont din fire/ pe toți din jurul lor îi sapă,/ se-nghesuie la nemurire.// Și nu pricep că nu-se ce speră/ că totul este trecător,/ că nemurirea-i o himeră – / doar sufletu-i nemuritor.// Și tocmai suflet n-au sărmanii/ adică-n ei nimic nu-i sfânt/ ei vor doar gloria și banii/ și tot ce-i leagă de pământ/ i-ndemn – cu sufletu-n spinare/ s-alerge toți la Creator/ să-și ceară în genunchi iertare/pentru nimicnicia lor./ Și-apoi smeriți întru vecie/ să jure drept în fața Lui/ că-n veci de veci nu vor mai scrie/ de ce? de dragul Nuștiucui*. Florian Saioc, așadar, un teleormănean cu inima de fier și de cântec străbun, învățat să nu depună armele mai ales atunci când peste România noastră ninge...

Ion D. Tîlvănoiu, **Floriana Tîlvănoiu**, ***Publicații periodice din Olt și Romanați***, Editura Hoffman, Caracal, 2013, format 18x26 cm, 378 p., cu ilustrații. Lucrare de mare angajament, în care se regăsește descrierea (titlu, subtitlu, fondatorul redacția, formatul, numărul de pagini, frecvența și intervalul apariției, prețul etc.) a circa 400 de ziare și reviste apărute între 1856–2012 pe curpinsul județului Olt și în Romanațiul de mai ieri, dar și în multe alte localități din țară și chiar din Europa. Este, înainte de orice, o lucrare de cercetare absolut necesară pentru istoria presei din România, complementară altora de acest gen, din tot mai multe județe ale țării, datorate unor entuziaști angajați într-o muncă de Sisif, uneori, care solicită ani

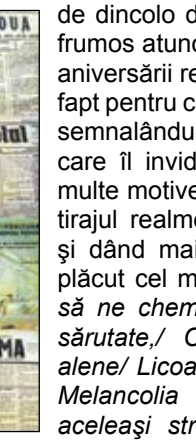
din viață (asta când lucrezi cu metodă, nu superficial și doar așa, de amorul artei), rareori răsplătită și înțeleasă la justa valoare. Semnalez cu plăcere și nostalgie, oarecum, această carte care-mi aduce aminte de unul dintre primele ziare pe care le-am citit în copilăria mea, anume gazeta „Oltul”, la care tata era abonat, prin anii ‘70, și pe care poștașul din Crâmpoia o lăsa cu precizie de metronom și un zâmbet strâmb – când dădea cu ochii de mine – între ulucile gardului, la poartă (nu se inventase pentru noi cutia poștală), alături de „Scânteia” și de „România liberă”. Într-o consistentă „addenda” din final se regăsesc și o serie de biografii ale unora dintre cei mai importanți jurnaliști români legați de spațiul acoperit de județul Olt, totodată fiind descrise și alte publicații pe care le-au fondat ori în redacțiile cărora aceștia și-au făurit un nume. Am întâlnit inclusiv ziare militare („Pompierii Oltului” de pildă, o alta este „Funfte Liste der...” a armatei de ocupație din 1918, oricum însă surprinzător de puține titluri pentru niște garnizoane puternice odinioară precum Caracalul și Slatina) și chiar un ziar de exil – „Conservatorul” lui N.B. Locusteanu, alias N. Russo, apărut în noiembrie-decembrie 1856 – este descris in extenso. Prin urmare, cartea celor doi Tîlvănoiu – între care numai unul apare în fotografia de pe coperat 4, alături de profesorul I. Hangiu – merită toată atenția.

Ianoş Ţurcanu, ***Omul mării revine***, Editura Grafema Libris s.r.l., Chişinău, Republica Moldova, poezii, 176 p., cu reproduceri după picturi semnate de Adriana Achihaei (Botez), 2 000 de exemplare. Carte scrisă „la asfinţit de soare, cu laptopul pe genunchi, cu picioarele în mare [Marea Neagră], bronzat şi fericit ca niciodată”, după cum se destăinuieşte însuşi autorul undeva, în paginile de început. Că este îndrăgostit de vreo sirenă mai mult sau mai puţin imaginară, de vreun val mai spumos (sau spumant?), de vreo iepşoară de mare ori fir de nisip, adevărul e că prietenul nostru de dincolo de Prut mi-a oferit un cadou frumos atunci, pe final de mai, cu ocazia aniversării revistei „Litere”, la Târgovişte, fapt pentru care mă revanşez cumva aici, semnalându-i o dată cu cartea (pentru care îl invidiez camaraderește din mai multe motive şi nu în ultimul rând pentru tirajul realmente astronomic!), preluând şi dând mai departe poezia care mi-a plăcut cel mai mult: *Şi liniştea încearcă să ne cheme/ În ierburi moi de ploaie sărutate,/ Când timpul iarăşi mistuie alene/ Licoarea din pahare răsturnate.// Melancolia prinde cald să suie/ Pe aceleaşi străzi, sub crengile plecate,/ Unde miroase-a mere şi-a gutuie/ Şi, printre flori, un fluture se zbate.// O nouă şansă parcă ne priveşte/ Din goluri sărutate de lumină,/ Când pe alei un vânt târziu foşneşte,/ Când stropi de-argint lin picură pe mână.// Doar liniştea încearcă să ne cheme/ Cu-n nou fior, strivit din întâmplare/ Şi dragostea, de multă, multă vreme,/ E de acum numai o depărtare*. (Şi liniştea, p. 170).

Radu Theodoru, ***România ca o pradă***, ediţia a IV-a revăzută şi adăugită, Editura Paco, Bucureşti, 2015, 558 p. O carte mortală, scrisă de un autor fără complexe, nu întâmplător militar de carieră, menită să destupe minţile tinerilor români, în primul rând (că ale celor ajunşi în pragul pensionării ar fi cam zadarnic şi n-are rost să explic aici şi acum de ce!), ca să ştie pentru ce vor lupta în războiul de mâine (pe care eu unul nu cred să-l mai apuc, şi mă refer la războiul-război, nu la hărţuielile de descurajare din ziua de azi). În ce-l priveşte pe însuşi autorul însă, în motivaţia de la p. 5, acesta susţine că prin demersul său editorial nu face decât să dea „un răspuns românesc la ofensiva generală imperialismului iudeu şi, îndeosebi, la asaltul României, stat unitar, suveran şi independent, ofensivă imperialistă susţinută prin valuri succesive de atac încă de la începutul secolului trecut. Drama, decăderea şi deriva temporară a României de astăzi este finalizarea a două secole de luptă a evreimii internaţionale care, prin războiul atipic declarat direct ţării, prin lovitura de stat din 1989, contrarevoluţie, masonizarea şi iudaizarea vârfurilor puterii contrarevoluţionare, a reuşit să anuleze statutul independent şi suveran al statului român, silindu-l să

Dificil de exprimat în cuvinte, bucuria câștigării primului premiu literar rămâne întotdeauna un eveniment important în viața oricărui autor. Imaginea surprinde un astfel de moment petrecut la Târgoviște, în ziua de 7 noiembrie 2015, cu ocazia decernării premiilor celei de a XLVII-a ediţii a Festivalului-Concurs Naţional de Literatură „Moştenirea Văcăreştilor”, cu câștigătoarea premiului al III-lea la secțiunea teatru scurt, Dana-Irina Stănculea, alături de scriitorii Florea Turiac, George Toma Veseliu, Mihai Stan, Dan Gîju, George Coandă, Constantin Voicu și Emil Stănescu.

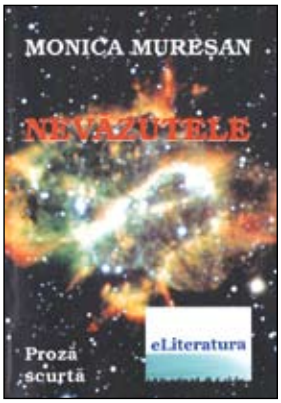
FOTOTECA ProARME

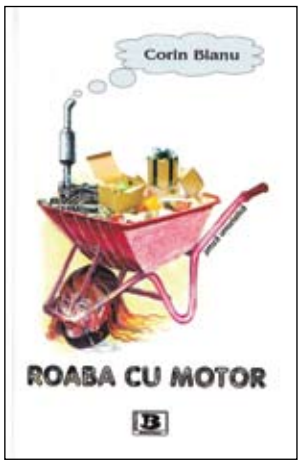
Scriitoarea Monica Mureşan în mare dilemă: fie să tragă cu ochiul la fotograf, fie cu urechea la ce mai discută „bărboşii" Alecu Ivan Ghilia şi Lucian Gruia. S-a întâmplat la târgul de carte *Gaudeamus* din toamna acestui an. *Foto: DanG*

facă o politică economică sinucigaşă, să se înregimenteze în organismele internaţionaliste şi să intre sub incidenţa legilor suprastatale care-l vor anula, dacă întregul Est european solid ancorat în NAŢIONAL nu va reuşi să-şi recâştige statutul suveran." Pe scurt, dacă este să credem fie şi măcar în parte ceea ce scrie generalul (r) Radu Theodoru aici, după ce a consultat nu mai puţin de 15 000 de documente!, înseamnă nu că ne aşteaptă vremuri grele – că românul este, slavă Domnului, obişnuit cu aşa ceva –, cât că vom avea probleme... Or, la cât de în sapă de lemn ne-au adus cei 25 de ani de „furt îmbelşugat", vorba regretatului Fănuş Neagu, atâta ne mai trebuie! În orice caz, am remarcat unda de optimism din tonul autorului care, undeva, scapă mai mult sau mai puţin voluntar expresia „derivă temporară". Altfel spus, vorba lui Eminescu, „toate-s vechi şi nouă toate", „ce e val ca valul trece" şi altele asemenea. Ceea ce nu înseamnă că trebuie să ne culcăm pe-o ureche. În ce mă priveşte, îl felicit pe domnul general pentru forţa şi curajul cu care combate. Efortul Domniei Sale, cu atât mai mult depus la o vârstă înaintată, mă duce cu gândul la surprinzătoarea constatare de acum ceva ani a unui bătrân călugăr de la un schit de prin Munţii Neamţului: „Înseamnă că nu au pierit chiar toţi haiducii din ţara aceasta!".

Monica Mureșan, ***Nevăzutele***, *proză scurtă*, cuvânt-înainte de **Lucian Gruia**, eLiteratura, București, 2015, 128 p. Amabilă și îndatoritoare, bonomă, mereu cu un zâmbet cald în colțul gurii și cu o carte producție proprie la îndemână, scriitoarea Monica Mureșan m-a surprins în mod plăcut de fiecare dată, cu atât mai mult cu cât scrisul ei este unul de certă calitate, trădând nu atât o imaginație debordantă, cât o experiență redutabilă (a debutat în 1968, deci pe când avea abia 15 ani), jonglând în mod deosebit cu poezia, în ultima vreme însă, iată, și cu proza scurtă (în parte de inspirație SF). Personal, mi se pare că am remarcat-o pe când își trimitea corespondențele la „Climatele" lui Ion Iancu Vale, cum între timp poeziile ei, ce-i drept nu multe, însă elegante, se regăsesc și în numerele trecute ale „ProARME"-lor nu mai insist. În ce privește cartea semnalată aici, are destule puncte de sprijin, se citește ușor, cu reală încântare, mai ales că autoarea nu face paradă decât de bunul ei simț, necum de erudiție, stil adânc personalizat și alte floricele care dau bine, poate, dar în curtea altora. Spre exemplificare, am ales nu neapărat la întâmplare fragmentul de început al povestirii *Viața la țară*, o „poezie" cu denumire controlată, de proveniență aparent cunoscută, ca să zic așa, dar de calitate certă: „Ne iubeam gutural riscând un flagrant prin otrava cosită; era ceva în aer care te îmbăta și ne simțeam de parcă abia atunci ne născuserăm. Eram probabil în Rai și ne jucam de-a Adam și Eva. Eu îți strigam: Ascultă, Adame. Mai mă lași mult singură să schimb toate balercile astea de frunze din cuib? Tu îmi răspundeai, amuzat, cu o sclipire pe care nu o mai văzusem demult în ochii tăi: Mă Evo, ești foarte sexi când te apleci, hai mai fă o dată și apoi îți promit că viiiiu! Și, mai în glumă, mai în serios, ai improvizat pe loc o conferință la iarbă verde despre mărul biblic: Să fie oare mărul dorinței legat de gustul dorinței ori e doar manifestarea ipotetică a libidoului? Să fie dorința înnobilată de o comparație ipostaziată și mai mult decât uzată între măr, gust, poftă egal dorință în vecinătatea păcatului (deci vorbim elegant, zic, învecinată), ori să fie gustul mărului asociat acestuia prin manifestarea unui presupus resort de a capacita păcatul și a-l reevalua prin punerea lui în discuție sub o altă perspectivă, atribuindu-i gustul de măr, înnobilându-l, ori, neștiind a traduce senzații și stări, probabil din cauza lipsei de sensibilitate ori a tocirii ei prin suprasolicitare și expunere, le atribuim false virtuți primelor și primejdioase conotații celorlalte." (p. 73 și urm.) Să mai spun că am reîntâlnit-o pe Monica Mureșan la recentul Târg al cărții *Gaudeamus*, de la Romexpo, în compania scriitorilolr Alecu Ivan Ghilia și Lucian Gruia, sub imperiul emoțiilor lansării unui nou volum, eveniment la care, cu regret, n-am putut rămâne. Ceea ce nu m-a împiedicat să fac însă o poză pe care am reprodus-o alăturat, întru amintirea unei clipe frumoase pe care oprice scriitor e bine s-o trăiască măcar o dată într-un anotimp dacă nu în fiece zi.

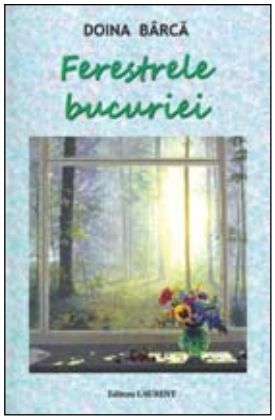
Corin Bianu, ***Roaba cu motor***, *proză umoristică*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2015, 242 p. Prozator, poet, eseist, Corin Bianu ne oferă de data aceasta o suită de schițe și povestiri destul de ermetice, în ciuda paradei de imaginație și a ușurinței discursului narativ. Plus că adie vag o tentă vulgară – la nivelul vocabularului fac referire – care în egală măsură prinde, dar poate la fel de bine deveni antipatică unui cititor elevat. Un fel de băscălie rurală aș zice, cu finețuri pe alocuri dar și cu destule stridențe. Ca unul ce vin din Țara lui Moromete aș fi dorit o mai intensă doză de disimulare, o artă deloc străină lui Bianu, care compensează, în schimb, prin dialoguri fâșnețe. O carte aparent de vacanță, deși diversele scene

decupate din viață, unele cu un substrat destul de sensibil și dramatice în felul lor, cu tot fardul umoristic de la suprafață, îi conferă caracteristicile unei opere serioase, din care poți trage concluzii care să te pună pe gânduri, ca de pildă în prozele *Hans Sachs, ciuma bubonică și nebunia*, în *După inundație* ș.a. Iată și o mostră a șarjării lui Corin Bianu cu sfintele cuvinte ale limbii române în cartea de față: „«Subsemnata Izbășescu G. Cartimca declar și regret că l-am înșelat pe răposatul meu bărbat, Ginel, care a murit în aceste condiții proaste, da' nu l-am înșelat că era deja impotent de la boala de diabet și de la alcool, deci n-a fost ca să-l înșel pe el, ci am crezut ca proasta că pot să mă încurc cu susnumitul Costel Constantin, pe care l-am nenorocit, pentru că Ginel a mierlit-o că nu se mai astâmpăra cu băutura și acum Miliția l-a arestat pentru crima de omor, însă Ginel a murit în spatele mașinii lu' Costel în curtea noastră, unde el se mai ducea să vomiteze...» [...] Putoarea!... N-arată rău, ba chiar are pe vino-ncoa'! Nu e de mirare că l-a împins pe prostuăla la crimă! Asta e clar!" (*Tincuța față-n față cu pericolul arestării*, p. 99 și urm.) Așa stând lucrurile, sunt tentat să concluzionez că nu scrie rău deloc Corin Bianu aici, deci nu e de mirare că, din câte cunosc, are destui cititori.

Doina Bârcă, ***Ferestrele bucuriei***, versuri, Editura Laurent, Bucureşti, 2015. Parcurgând şi această a treia plachetă – ***Ferestrele bucuriei*** –, care vine după *Scrinul cu sentimente* şi *Poemele dorului*, gândul mi-a fugit involuntar la Marcel Proust, de unde şi titlul pastişat al intervenţiei de faţă (*În căutarea fericirii pierdute*[1]), provocată de întâmplarea că sunt teleormănean, în primul rând, că de câte ori m-a invitat la vreun eveniment cu conotaţii culturale, doamna Doina Bârcă n-a uitat să specifice această nobilă „calitate" a subsemnatului (chiar îmi place să cred că e nobilă).

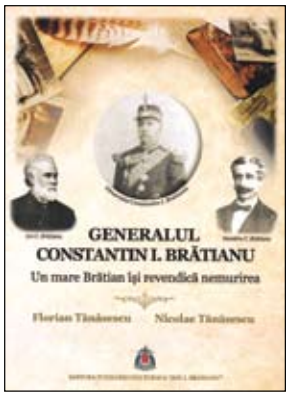
Versurile propriu-zise, dincolo de bătaia lor de aripă uneori copilărească, înduioşător de copilărească aş zice, cucerescprinsinceritateatrăirii,prinpuritatea mesajului transmis – unul deloc sofisticat şi care te poartă înapoi, către copilărie, către vârsta inocenţei, către seninul infinit al câmpiei teleormănene reflectat în ochii tatălui, către sânul parfumat şi generos al mamei, într-un cuvânt, către fericire... Acel sentiment absolut, greu de exprimat în cuvinte, atins cu gândul de obicei, uneori poate şi cu vârful degetului, dar asta cândva, demult, parcă, însă nu atât de îndeajuns, de decisiv, încât, odată molipsit, să nu-ţi doreşti să-l obţii pentru totdeauna şi în cantităţi, dacă se

poate spune aşa, cel puţin satisfăcătoare. Or, nimic nu este mai nesigur şi înşelător ca fericirea, de unde continua pendulare între ceea ce avem şi ceea ce am pierdut (ori ceea ce credem noi că am avut şi am pierdut, deşi la fel de bine poate fi un miraj)... Născută şi crescută la ţară, într-un mediu şi peisaj atât de familiar multora dintre noi, cei ce suntem aici, D.B. însă – şi asta este demn de remarcat la dumneaei –, nu stă deloc prea mult pe gânduri în a-şi lua un bilet, o dată cu trecerea timpului parcă numai de dus, pentru trenul ce rulează înapoi, către copilăria identificată aici, ca şi în celelalte plachete mi se pare, şi nu se putea altfel, cu Cervenia natală, cu râul Vedea (care străbate şi câmpia satului meu natal), cu corcoduşii, duzii şi salcâmii din grădina casei, cu tot ce ţine de acest areal al sudului românesc în fond, o avalanşă de amintiri şi sentimente care de care mai mişcătoare şi atinse de pulberea fină a nostalgiei care-l poate mişca adânc pe oricare cititor, indiferent cât de insensibil ar fi acesta la poezia de factura uşor derutantă promovată în aceste „ferestre" de D.B., o poetă de acum matură, nu?, care pendulează între versul clasic şi cel modern, împerechind rimele după criterii destul de relaxate uneori, surprinzător de proaspete şi inovatoare unele, altele însă uşor facile atunci când, tehnicist vorbind, nu sunt de-a dreptul rodul unor greşeli neforţate, ca să folosesc o expresie uzuală în tenis... Agreez ambele „categorii" de poezii, adică şi clasice, şi mai apropiate de vremurile noastre, în care, ce-i drept şi în funcţie de starea de moment, mă regăsesc fără nicio dificultate, eu însumi cochetând cu aceeaşi tematică la îndemână, de la ploaie la tristeţe, de la bucurie la soarele de pe cer ori din ochii fiinţei iubite ş.am.d.: *Ploaia cu miros de tine,/ Lunecă pe sub cămaşă,/ Cuibărindcu drag în mine/ Dor de tine şi de casă. (Ploaia,p. 15).* Sau: *Mă delectez cu frumuseţea absolută,/ Chipul curat când ţi-l privesc./ Ochii îi ţin închişi apoi./ Cu pleoapele mi-e teamă să nu te strivesc.// Îmi delectez auzul cu vorba ta şoptită,/ În armonii sublime mă pierd ca un năuc,/ Îţi sorb suflarea caldă, când eşti aici cu mine,/ Simţind c-a venit vremea să nu te mai aştept. (Delectare, p. 12).*

Reuşită la Doina Bârcă este poezia inspirată de copii, în special de această „zgâtie" de fetiţă care este nepoata ei Maria, cu inocenţa, cu seninul, cu energia ei inepuizabilă, de aceea, scurte, simple şi la obiect, versurile care-şi au izvorul de aici ajung imediat la inima noastră, adulţi ori mai puţin adulţi. Aceasta întrucât, D.B. nu se mai refugiază în poezie ca să fugă de singurătate, să regăsească un timp ori să recupereze ceea ce de fapt este imposibil de recuperat, ci pur şi simplu brodează la prima mână mesajele transmise din plin de starea de graţie în care se regăseşte de fiecare dată când în preajma ei se află nepoţica nominalizată mai sus, sentimente materializate printr-un întreg capitol în această plachetă, cel de-al treilea şi ultimul, destul de consistent per ansamblu, şi din care se poate cita orice „piesă".

Florian Tănăsescu, **Nicolae Tănăsescu**, ***Generalul Constantin I. Brătianu – un mare Brătian își revendică nemurirea***, Editura Fundației Culturale „Ion I. Brătianu", București, 2015, 306 p., cu ilustrații. Carte la două mâini despre un „mare și frumos caracter", cum îl apreciase profesorul I. Tanoviceanu, în fond despre un militar din vechea și nobila stirpe a Brătienilor care a scris istorie pentru patria sa nu doar cu spada, ci și cu pana, lăsându-ne moștenire o operă onorabilă pentru un om al armelor, deși în mare parte uitată. Cartea semnalată aici, bine documentată, axată, evident, pe biografia „personajului" abordat, este și un prilej de a ne aminti câteva dintre zecile de titluri tipărite de-a lungul vieții sale de generalul Brătianu (1844–1910), personalitate marcantă a armatei, membru corespondent al Academiei Române (1899), pionier al geodeziei militare românești, combatant pe frontul de la Plevna (șef al Secției Topografice a Statului Major General, ca maior), președinte al Comitetului de direcție al revistei „România militară" ș.a. Din impresionanta listă a lucrărilor publicate de el, începând cu anul 1870 când, la Paris, unde se afla cu ocazia studiilor militare de specialitate, a tipărit studiul *Missiunea căilor ferate române. Studii politice, economice, sociale și tecnice*, și până în 1909, cu puțin înainte de moartea sa deci, când a scos o lucrare despre drepturile și datoriile veteranilor armatei, în total 47 de titluri, unele în limba franceză, mai reținem: *O lecțiune de înaltă morală pe terenul literar și științific* (1903), *Cadastrul României. Trebuința regimului cadastral. Metodele de întrebuințat. Organizarea*

[1] Este vorba de cuvântul rostit cu ocazia lansării cărţii, la 19 octombrie 2015, în Bucureşti, Primăria Sectorului 2.

Serviciului cadastral. Proiect de venituri și cheltuieli (1904, ediția a 4-a, plus o hartă), *Armata Română în timpul ultimilor 40 de ani. 1866–1906* (1906), *Câteva amintiri din rostul nostru social în timpul celor din urmă 40 de ani. 1866–1907* (1908), *Ce este cu „era nouă în oștire”? Studiu retrospectiv* (1909). Generalul Constantin I. Brătianu, așadar, un autor militar care merită redescoperit.

Ioan Barbu, ***Regimentul alb. Povestiri mai mult sau mai puțin adevărate***, cuvânt-înainte de prof. univ. dr. **Cornel Moraru**, Editura Destine literare, Montreal, Canada, 2015, 206 p. Deși apărută peste Ocean, dacă e să mă iau după detaliile tehnice, cartea a fost expediată pe adresa „confratelui întru cuvânt”, adică a subsemnatului, de la Rm. Vâlcea, oraș cumva drag mie că acolo m-am format ca om și cetățean la o vârstă nici prea-prea, nici foarte-foarte, adică exact atunci când mai era posibilă o aplecare pe direcția bună a destinului. În fine, o surpiză plăcută din partea lui

„Nenea”, cunoscut unde altundeva decât la „Catacomba”, prin filiera căreia, de altminteri, mi-a și parvenit cartea. Una greu de lăsat din mână pentru un militar, chit că înăuntru se regăsește numai în mică măsură ce se vede pe copertă, adică vreau să spun că majoritatea povestirilor sunt, cum ar veni, cât se poate de... „civile”. Aceea însă care conferă și denumirea volumului, inserată de la pagina 109 încolo, este o bijuterie literar-istorică în adevăratul sens al cuvântului, un crâmpei din trecutul de jertfă și glorie al neamului, la modul general și, particular vorbind, al țăranului român, cel care a vărsat cel mai mult sânge pentru împlinirile și mai ales pentru neîmplinirile țării. Practic, povestirea aceasta este un prilej numai potrivit de a evoca la circa un veac din momentul intrării lui în istorie a Regimentului 32 Mircea, supranumit și Regimentul alb după confruntarea la baionetă cu nemții lui von Mackensen la Mărășești, în vara lui 1917, când, surprinși la despăduchere (după vorbele bunicului meu la o îmbăiere generală), românii au combătut în cămăși și izmene, ca niște fantome albe, punându-l pe fugă pe cotropitor, dar făcând ca și imaginația oamenilor de condei care au atacat subiectul mai apoi să o ia razna. După cum mărturisește chiar „Nenea”, undeva, într-o notă de subsol, el însuși a inventat nume de oameni și de localități în povestea aceasta, cu excepția „duhului ostașilor Regimentului alb” care, zice tot el ca apăsat de o stranie povară, „rătăcește și azi prin satele românești, în căutarea caselor”. Mai aflăm că în onoarea acelor eroi, respectivul regiment a avut în dotare cândva uniforme de paradă albe. Ce păcat că azi s-a cam ales praful de acea tradiție, preferându-se orice altceva numai să fie american, după cum mai ieri era sovietic și tot așa... Și ce frumos sună, ca denumire de mare unitate, Regimentul alb! În orice caz, de o mie de ori mai autentic decât... Scorpionii roșii! Un sincer bravo, „nene” Barbule!

Răzvan Davidescu, ***Nae Ionescu. Împlinirea umanului întru și prin Dumnezeu***, Editura Excelență prin Cultură, București, 2015, prefațată de prof. Dan Zamfirescu, 42 p. Recenta carte a teologului târgoviștean aduce în prim-plan personalitatea aparent controversată a „singurului filozof sau metafizician prin excelenţă creştin, pentru care tot ceea ce, istoric, dogmatic, patristic, cultic, reprezintă creştinism ortodox, are o valoare absolută şi este adevăr absolut” (p. 13), în fond a ultimului mare magician al culturii române moderne, creator de școală filosofică și martir pe altarul României eterne. Inspirat, entuziast și totuși cu simțul măsurii, în același timp însă debordând de o energie ca indusă prin spațiu și timp de inepuizabila și perfect perceptibila aură a Profesorului, scriitorul Răzvan Davidescu – licențiat în istorie și, la rândul său, dascăl cu vocație în vechea Cetatea de Scaun a lui Mircea cel Mare – revine în peisajul publicistic actual cu un subiect niciodată epuizabil, e drept, dar cu atât mai mult dificil de abordat, căci a diseca opera, personalitatea și, la urma urmei, destinul titanului care a fost și rămâne Nae Ionescu, cap de coardă al unei generații

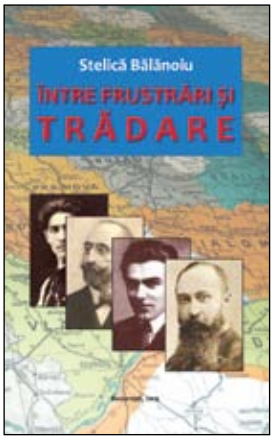

cu adevărat fabuloase, nu este chiar la îndemâna oricui. Intelectual de rafinată cultură, Davidescu, în ciuda faptului că nu are prea multe materiale publicate, are în schimb un talent oratoric remarcabil, impune de astă dată printr-un discurs de efect, cu nuanțe certe de originalitate: „Privind în perspectivă, înţelegem că tot ceea ce a întreprins Nae Ionescu în ogorul culturii române nu a fost în van, nu s-a irosit şi nu a stat niciodată sub blestemul nefinalităţii, ce caracterizează îndeobşte acţiunile pornite exclusiv dintr-o voinţă răzvrătită, şi care nu au primit girul binecuvântării Cerului. Aşa cum Gamaliil verifica veridicitatea şi viabilitatea unei filozofii, a unei ideologii, a unei manifestări spirituale în genere, prin semnul durabilităţii în timp a acesteia (*Faptele Apostolilor*. 5, 34-39), tot aşa şi noi, cei de acum, privind retrospectiv, realizăm că teribilul şi neliniştititul Nae Ionescu a avut girul providenţei, a avut binecuvântarea cerească în tot ceea ce a zis, gândit şi făcut. Cum să-l mai incriminăm ca schismatic al culturii şi spiritului românesc pe unul care a descoperit, crescut cultural şi rânduit să împlinească cu orice preţ misiunea slujirii Adevărului, o întreagă generaţie? Ce am fi fost noi, dacă în panteonul culturii autohtone, alături de ilustre figuri, nu ar fi stat şi un Vulcănescu, Eliade, Noica, Cioran, Ţuţea, M. Sebastian şi alţii. Este cutremurător pentru cei înzestraţi cu o anumită sensibilitate a lucrurilor, să descopere cum Dumnezeu lucrează prin oameni, în cultură, la fel ca şi în duhovnicie. Căci ce ar fi însemnat viaţa duhovnicească română dacă nu ar fi fost un moş Gheorghe Lazăr, care să-l fi crescut spiritual pe un Ioanichie Moroi, în umbra căruia să se fi ridicat vertiginos un Ilie Cleopa. Iată cum numai suprimând timpul putem vedea şi înţelege cu adevărat cum toate au un sens. Un alt semn al autenticităţii valorii acestor oameni este cel al jertfelniciei, sub care cu demnitate s-au aşezat conştient şi consecvent de-a lungul întregii lor vieţi. Nu numai că ineluctabila desfăşurare a destinului istoric nu le-a îndepărtat acest pahar, dar ei înşişi au înţeles că doar prin această ultimă ofrandă, misiunea le va fi împlinită cu adevărat. ” (p. 7–8)

Cum în cazul nostru faptele vorbesc de la sine, așadar, nu ne rămâne decât să-l felicităm pe autor și să salutăm demersul său editorial pe cât de elaborat și curajos, pe atât de pertinent, binevenit și, mai ales, necesar.

Stelică Bălănoiu, ***Între frustrări și trădare. Figuri ale naționalismului românesc interbelic***, București, 2015, 216 p. Carte apărută exact în perioada când în România era promulgat actul normativ care a stârnit nemulţumirea unor simpatizanţi ai mişcărilor extremiste, dar şi a unor istorici, aceştia din urmă fiind îngrijoraţi că iniţiativele lor privind studiul vieţii şi operei persoanelor cu atitudini ultranaţionaliste vor fi, astfel, înăbuşite din faşă. Altfel spus, cenzurate... Şi aceasta într-o ţară care se laudă că, vezi Doamne, cel puţin de la momentul decembrie 1989, şi-a regăsit „libertatea”, inclusiv – sau îndeosebi – libertatea de... expresie. Mai concret, cartea cercetătorului Stelică

Bălănoiu apare în contextul *activării*, deja, a aşa-numitei Legi „antilegionare” care, la articolul 5, prevede că „fapta persoanei de a promova, în public, *cultul persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni de genocid, contra umanităţii şi de crime de război,* precum şi fapta de *a promova, în public, idei, concepţii sau doctrine fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe,* în sensul art. 2 lit. a), se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani şi interzicerea unor drepturi.” Şi când am spus „activată”, apropo de lege, înţelegem că, din câte s-a publicat în presacotidiană, tipăritășionline, specialiştii Serviciului Român de Informaţii „scanează” deja Internetul în căutarea... clienţilor, adică a „persoanelor” care „tind să devină o ameninţare la adresa României”. Ameninţare din perspectivă ideologică, evident, aceasta într-o perioadă în care, concomitent, dintr-o cu totul altă perspectivă, nu mai puţin „ameninţătoare la adresa României”, Direcţia Naţională Anticorupţie pregăteşte dosarele „marilor rechini” asupra cărora planează acuzaţii grave de corupţie, devalizare a economiei ţării şi trădare a intereselor naţionale, unii dintre ei fiind plimbaţi tot mai în miezul zilei, cu cătuşe, prin faţa camerelor de luat vederi, nume grele ale politicii dâmboviţene, alţii fiind deja băgaţi după gratii şi „obligaţi”, la modul indirect vorbind, să devină... scriitori, așa, peste noapte, necum să taie papură în Delta Dunării, să sape un nou canal Dunăre–Marea Neagră (eventual mai la sud de cel vechi) ori altceva asemenea, ca pe vremea incipientă a... democraţiei comuniste, când legile le făcea ocupantul de atunci, în speţă sovietic, prin agenţii de influenţă şi prin cozile sale de topor. Or, într-un asemenea context, să scrii o carte de inspiraţia şi anvergura celei propuse aici, în care să comentezi despre Corneliu Zelea-Codreanu (chiar dacă la modul critic în ce-l privește pe acesta), despre A.C. Cuza, Nae Ionescu, evident că mai puțin despre Iorga, este nu atât un act periculos, cât delicat, fiindcă „binevoitorii” de profesie, oportuniştii, zeloşii patentaţi, ca să nu mai spunem de lichelele şi de lingăii tuturor regimurilor şi vremurilor se pot agăţa de orice virgulă, de o scamă ori fir de praf, şi nu atât cât să-i facă probleme autorului – căci autorul acestei cărţi, nefiind o personalitate, momentan, decât într-un cerc relativ restrâns şi pe cu totul altă problemă profesională, nu credem să aibă vreun inamic care să stea la pândă –, cât să se afirme, să-şi demonstreze credinţa, loialitatea faţă de stăpân, utilitatea etc. Totuşi, apreciem că nici acesta nu poate fi un pericol real în cazul de faţă – pentru autor –, în orice caz, nu unul cu repercusiune imediată, ci mai degrabă unul care poate lovi prin ricoşeu din cu totul alt unghi, şi anume acela al... credibilităţii. Pentru că, oare, se poate întreba cititorul onest, cât de sincer, cât de obiectiv şi echidistant a putut rămâne el, autorul, când deasupra capului său planează o astfel de sabie? Îl desfiinţează el pe Corneliu Zelea Codreanu – liderul mult hulitei Mişcări Legionare interbelice – şi îl acuză de una-alta din pură convingere, sau doar aşa, ca să dea bine la propria-i imagine ori, şi mai grav, să câştige simpatia unor foruri extrem de sensibile când vine vorba despre un asemenea subiect? Dar dacă este aşa, cum se face că în Capitolul al 4-lea al lucrării sale, când abordează câteva aspecte din biografia inimitabilului istoric Nicolae Iorga, are o atitudine cel puţin suspectă în legătură cu răsturnarea la 180 de grade a atitudinii politicianului naţionalist de dinainte de 1913, devenit subit, după Primul Război Mondial, foarte docil şi sensibil la momelile tot mai consistente ale anumitor cercuri financiare evreieşti care, în contrapartidă cu ceea ce le putea oferi omul politic, îi facilitează publicarea operei sale inestimabile, altminteri, pentru cultura română şi chiar universală? În orice caz, convingerea noastră intimă este că prin modul cum a înţeles să abordeze acest subiect, Stelică Bălănoiu va reuşi rarisima „performanţă” să-i deranjeze şi pe unii, şi pe ceilalţi, adică şi pe simpatizanţii naţionalişti, dar şi pe adversarii lor, şi aceasta fiindcă, în astfel de „aventuri”, fie ele duse şi sub un steag nobil, acela al ştiinţei, culturii şi aşa mai departe, cu atât mai mult al adevărului, nu există cale de mijloc... Altfel spus, eşti sau nu eşti, *tertium non datur*. [...] Oricum ar fi însă, ceea ce putem spune fără reţinere este că lucrarea doctorandului Stelică Bălănoiu, realmente accesibilă şi din care se pot trage multe învăţăminte valabile, chiar şi citite printre rânduri, va fi primită cu interes, căutată de un public nu neapărat avizat şi, ne place să credem, apreciată.

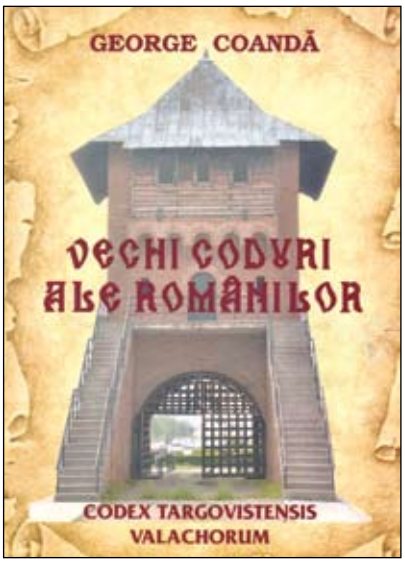

FOTOTECA ProARME

Instantaneu din timpul Festivalului de literaură „Primăvara Albastră” de anul acesta, de la Pucioasa, în prim-plan cu membrii juriului și o parte din staff-ul de organizare. Se regăsesc profesorii George Coandă, Tudor Cristea, Victor Petrescu, Mihai Stan, jr. Luminița Gogioiu ș.a.

George Coandă, *Vechi coduri ale românilor. Codex Targovistensis Valachorum. Momente de geocivilizaţie şi geopolitice din Antichitate până în epoca brâncovenească*, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2015, 476 p., cu ilustraţii. Genul de „carte fundamentală”, cum o numeşte editorul Mihai Stan, unul dintre prefaţatorii ei, recentul demers editorial al profesorului târgovişte an, istoric al culturii şi civilizaţiei, poet, jurnalist etc., se vrea, după cum însuşi mărturiseşte în „argumentum”-ul de la început, „contribuţia sa de conştiinţă, şi publicistic ştiinţifică, şi patriotică – cu deosebire, chiar dacă astăzi patriotismul este hulit de o aşa-zisă societate intelectuală elitist globalistă, promotoare, in absurdo, a altui tip de internaţionalism, nemarxist, ci capitalist vorace, distrugător al statului naţional/naţiunilor – la cunoaşterea evoluţiei civilizaţiei poporului român în orizontul universalităţii antic-medieval-renascentist.” (p. 20) Structurată pe patru mari părţi (*Codul întemeierii. Aşa grăit-au geto-dacii*; *Geoeurocodurile stării de românitate. Ipoteze*; *Codurile de la Târgovişte*, respectiv *Epilog. Codurile dăinuirii în unitate*) şi însoţită de o interesantă anexă iconografică, lucrarea reuneşte, între altele, o serie de articole, studii şi microstudii publicate de-a lungul vremii, începând cam din 2001 şi venind în crescendo până azi în revistele *Litere* (cele mai multe), apoi în *Almanahul bisericesc* al Arhiepiscopiei Târgovişte i, în *Valachica*, *Curier* şi în *Armonia*, toate din vechea Cetate de Scaun. Pe scurt, este un fel de război purtat de către autor, uzitând de toate armele la îndemâna Domniei Sale – izvoare documentare, arheologice etc., în primul rând însă cronicile şi istoriile înaintaşilor, totul dublat de un spirit combativ cum numai la românii din sud îl întâlneşti, în speţă la dâmboviţeni, argeşeni, poate la olteni şi, dintre moldoveni, la cei dinspre Vaslui, de unde a plecat la luptă Peneş Curcanul –, împotriva detractorilor, a istoricilor închipuiţi, a propagandei antiromâneşti care bate monedă pe câteva puncte forte precum negarea primordialităţii românilor în spaţiul carpato-danubiano-pontic, a unităţii de neam şi de limbă etc. De fapt, „argumente forte” este un fel de a spune fiindcă, în fond, avem de-a face cu un fel de utopii aparent lesne de demontat pentru cine are la îndemână minimum două argumente şi din care profesorul Coandă ne expune aici, pe larg, numai unul, celălalt fiind cumva mai degrabă dedus... Referitor la primul aspect, nu neapărat întâmplător, ne-a atras atenţia microstudiul intitulat *Străvechea unitate a neamului*, desfăşurat pe circa 24 de pagini, unde, raportându-se la atlasul *Spaţiul istoric şi etnic românesc*, apărut iniţial în plin război contra imperiului de la Răsărit şi Miază-Noapte, deci într-un moment mai mult decât dramatic pentru noi, întrucât o mare parte a teritoriului României fusese smuls graţie celuilalt „argument” de care ziceam că este vorba mai puţin în carte, profesorul dr. George Coandă comentează, argumentează şi susţine, pe un ton cât se poate de convingător, animat de un patriotism echilibrat, citând din Iordanes, Ammianus Marcellinus, Paulinus de Nola, Zosimos, Priscianus, Anonymus ş.a.m.d., până la eminenţi istorici, dacologi, tracologi şi teoreticieni

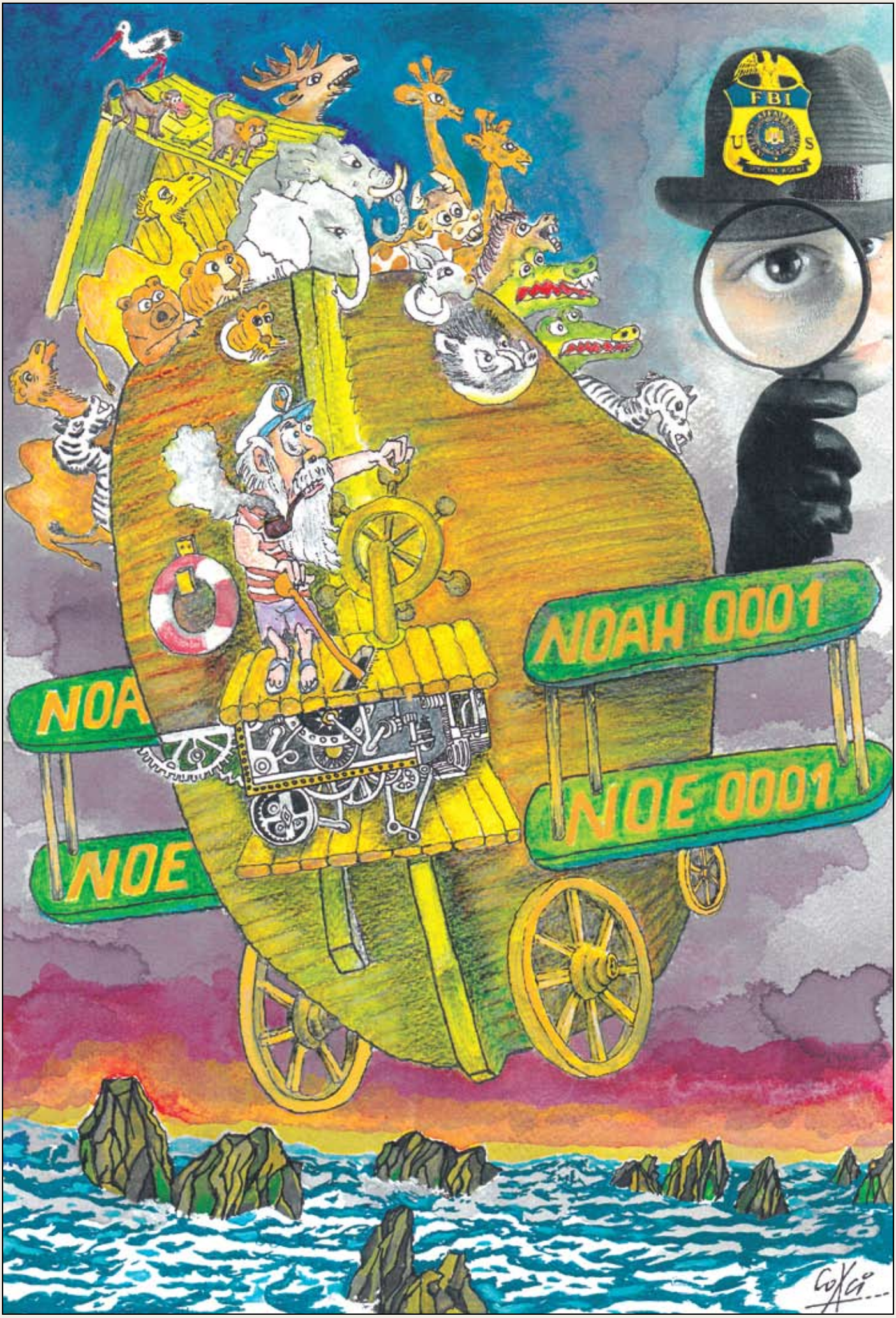
de astăzi că, desigur, strict referitor la subiectul în discuţie „avem la îndemână” argumente „forte demolatoare” cu care să neutralizăm „alegaţiile istoriografilor şi oamenilor politici maghiari, care cu o infatuată încăpăţânare, loviţi de o şovină cecitate, nu vor, nici în ruptul capului, să vadă şi să admită, deci, că românii au fost şi sunt în rotundul patriei lor – pivotul-rădăcină fiind Transilvania – de când lumea.” (p. 145) Sigur că, odată intrat pe un astfel de circuit, pentru cititorul onest cartea devine mai mult decât incitantă, cu atât mai mult cu cât este şi bine închegată, concepută astfel încât să reprezinte un fel de cuprinzătoare „istorie a poporului român”, pe undeva, în ciuda faptul că, din modestie, autorul elimină această „suspiciune” de la bun început (p. 17). Cât despre ce vor zice dacă nu cumva vor fi şi zis deja!) istoricii, cercetătorii în domeniul dacotraco-valaho-etc.-ologiei, oamenii de specialitate adică, este prematur, în ce mă priveşte, să concluzionez, căci singura cronică de până acum relativă la această lucrare am întâlnit-o în „Litere”, numărul din octombrie, semnată de Florentin Popescu, care o comentează la superlativ şi pe bună dreptate. Cu atât mai mult însă profit de ocazie şi, subliniind încă odată importanţa unei astfel de lucrări pentru tânăra generaţie în primul rând, dar şi pentru românii de toate categoriile şi vârstele care, puşi în situaţia uneori penibilă de a se confrunta pe probleme de genul celor ridicate în lucrarea de faţă cu eventuali amici ori inamici veniţi de aiurea (doar zilele trecute un văr de-al meu, intelectual, îmi relata un duel verbal în toată regula cu un rusofon, căruia abia a reuşit să-i facă faţă, pe tema Basarabiei, adică dacă teritoriul dintre Prut şi Nistru i se cuvine României, Moldovei, Rusiei etc.), vor avea la îndemână o operă teoretică dintre cele mai cuprinzătoare în argumentarea propriilor puncte de vedere, profit de ocazie deci şi atrag atenţia că, indiferent cât de fundamentală este o carte precum aceasta, ea rămâne o carte şi atât, oricând neutralizată de o carte poate la fel de bine mobilată la interior cât şi la exterior, din punct de vedere grafic. Şi ce vreau să spun ţine tot de nişte descoperiri arheologice cel puţin la fel de străvechi ca şi acelea invocate de istoricul G. Coandă aici, anume de armele propriu-zise, adică săbii, pumnale, voinţă de a lupta etc. Doar cu arma cuvântului, e drept, cea mai de temut dintre toate, dar insuficientă, totuşi, se poate câştiga o bătălie, nu însă şi războiul. Oricând, un mercenar analfabet, dotat cu un kalaşnikov, poate aneantiza 1000 de ani de istorie scrisă ori dăltuită în piatră, după care alţii o vor lua din momentul zero al teoriei lor, cum au făcut-o de pildă atâţia şi atâţia Roesleri ai istoriei lumii, de la asirieni la americani ş.a.m.d. Până când factorii în drept vor găsi modalitatea de a pune şi sabia necesară în mâna românului dornic să aibă toate minimele argumente întru „legalizarea” definitivă şi irevocabilă a certificatului său de naştere, să profităm de faptul că putem studia, scrie şi tipări ce ne doare... Îl felicit din toată inima pe autor pentru inspiratul şi bine-venitul său dar, pentru a cărui materializare, de la idee la volumul prezentat aici, a trecut prin multe emoţii, renunţând la odihnă şi linişte, poate la multe alte mici plăceri ale vieţii tihnite, de român obişnuit, ca să ne bucure nouă inima.

B. Didescu

Constantin P. Popescu (n. 1956, București), tehnician electronist, pictor și scriitor, membru al Societății Scriitorilor Târgovișteni, autorul a mai multe volume de proză scurtă, începând cu *Compuneri* (2007), *Oamenii de lângă noi* (2008), *Marmură neagră* (2011) ș.a., la care se adaugă o serie de expoziții personale și colective de artă plastică deschise în ultimii ani atât în București, în Târgoviște (orașul său adoptiv), cât și în alte localități din țară. În pictură, are deja un stil al său, bine definit, decupat din universul cosmic, incomensurabil și totuși atât de concret prins în culoare, tablourile lui **C.P. Popescu** nefiind altceva decât crâmpeie de liniște și pace, echilibru sufletesc și dorință de libertate. (**D.G.**)

Grafică de: Octavian Covaci